Poštnina plačana v gotovini.
Leto XX., št. 64
Ljubljana, četrtek 16. marca 1939
Cena 2 Din

Upravništvo Ljubljana Knaflјeva 5 — Telefon št. 3122 3123. 3124, 3125 3126
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul — Tel 3492 in 2492.
Podružnica Maribor Grajski trg 7. Telefon št 2455
Podružnica Celje Kocenova ulica 2. — Telefon št 190
Računi pri pošt ček zavodih: Ljubljana št. 11 842 Praga číslo 78 180 Wien št 105 241

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka. Naročnina znaša mesečno Din 25.—, Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo: Ljubljana, Knaflјeva ulica 5. telefon 3122. 3123. 3124 3125 3126 Maribor, Grajski trg št. 7. telefon št. 2455, Celje, Strossmayerjeva ulica štev 1, telefon št. 65

Rokopisi se ne vračajo

Nemška vojska je zasedla Češko

Konec češke državne samostojnosti — Obe deželi bosta odslej pokrajini Velike Nemčije z omejeno avtonomijo — Tudi Podkarpatja ni več

V sredo zjutraj je bil v Berlinu podpisan protokol o popolni češki kapitulaciji — Ob 6. zjutraj so nemške čete šle preko meje in že dopoldne zasedle tudi Prago — Vsa državna oblast na Češkem je pod nadzorstvom Konrada Henleina — Zasedba se je izvedla brez incidentov

Berlin 15. marca. o. Vlak s prezidentom republike dr. Hacho je prispel v Berlin z veliko zamudo šele pon i ob 0.30. Prezident se je žalostno nasmehnil, ko je videl na postaji okrog sebe vse polno novinarjev in fotoreporterjev, a ni spregovoril nobene besede. Molče je tudi pregledal častno četo in brez besede se je odpeljal s postaje v hotel »Adlon«, dr. Chvalkovsky pa na češko poslaništvo.

Zgodovinska noč v Berlinu

Ko so bile opravljene vse formalnosti diplomatskega kodeksa, se je odpeljal kmalu po 1. ponoči v kancelarsko palačo, kjer se je v prisotnosti Ribbentropa in Göringa sestal s Hitlerjem. Razgovor je bil kratek. Prisostvoval mu je tudi zunanji minister Chvalkovsky. Po presledku, ki je trajal tri četrt ure, se je konferenca nadaljevala. Tokrat Hitlerja ni bilo več zraven. Razgovori med Hacho, Chvalkovskym, Ribbentropom in Göringom so trajali dobri dve uri. Ob 3.55 je bil končno podpisan protokol o popolni kapitulaciji Češkoslovaške.

Nadaljnje podrobnosti o zgodovinskem nočnem sestanku niso znane. Ves njegov potek je zavit še v popolno tajnost. Ve se le, da so v presledku po prvem sestanku imeli skupen posvet vodilni nemški politiki in vodilni generali. V posebnem salonu kancelarske palače sta se razgovarjala tudi prezident dr. Hacha in zunanji minister dr. Chvalkovsky. Odločitev je padla, ako ne že prej, pa vsekakor na tem sestanku vodilnih ljudi Velike Nemčije, tako da je šlo potem le še za podrobnosti, odnosno za to, da češka predstavnika pristaneta na kapitulacijo brez prelivanja krvi. To se je s podpisom protokola tudi res zgodilo.

Kakšen bo bodoči položaj Češke

V protokolu je Čehom obljubljena kulturna avtonomija. Protokol obsega sicer le nekaj besed, iz katerih pa je dovolj jasno razvidno, da se je ustvarila državno-pravna zveza med Prago in Berlinom in da je konec samostojne češke države.

Že med tem, ko je bil dr. Hacha na poti v Berlin, so nemške čete prestopile severno od Moravske Ostrave mejo ter prodrle kakšnih 20 km globoko na češkoslovaško ozemlje. Zavzele so Moravsko Ostravo in Mistek.

Nemška vojska je tako prenitela Poljake, ki so se prav tako pripravljali za vdor v Češko,

Predsedniku dr. Hachi spričo informacij, ki jih je že v vlaku prejel o tem dogodku, po katerem se je znašel pred izvršenim dejstvom, ni preostalo drugega, kakor pristati na besedilo protokola.

Češka in Moravska bosta po informacijah iz nemških virov uvrščeni v sistem Velike Nemčije kot avtonomni deželi pod nemškim protektoratom. Njun položaj bo sličen položaju Tunisa pod francoskim režimom. Stanje, ki je s tem protokolom nastalo, spominja na položaj, v katerem so se znašle dežele vaclavske krone, ko so l. 1620 pripadle Habsburžanom. Bitka na Beli gori je tokrat potekla brez prelivanja krvi.

Danes so se v Berlinu razširile vesti, da bo za guvernerja Češke in Moravske imenovan maršal Göring, ki naj bi se že jutri pripeljal v Prago in se nastanil na Hradčanih.

Nemško poročilo o češki predaji

Berlin, 15. marca. br. Davi ob 6. so imele vse nemške radijske postaje, ki jim je bila priključena tudi postaja v Gdansku, in vse prekomorske postaje, posebno oddajo. Govoril je minister za propagando dr. Göbbels, ki je izjavil, da po nalogu svojega vrhovnega vodje državnega kancelarja Hitlerja objavlja naslednje važne politične vesti:

»Med vodjo rajha in prezidentom Češkoslovaške republike dr. Hacho je bil sklenjen naslednji sporazum: Führer in kancelar je v navzočnosti zunanjega ministra Ribbentropa sprejel prezidenta Hacho in češkega zunanjega ministra Chvalkovskega na njuno željo v kancelarjevi palači v Berlinu. Ta sestanek je bil sklican zaradi dogodkov v zadnjem času. Na dosedanjem češkem ozemlju je postal položaj zelo resen in po obojestranski proučitvi na obeh straneh je bilo doseženo popolno soglasje v tem, da je cilj vsega truda zasiguranje miru, reda in varnosti v tem delu Evrope.

Češkoslovaški predsednik je izjavil, da tudi on služi temu cilju in da se končno doseže popoln mir, polaga usodo češkega naroda in češke dežele v roke vodje Hitlerja s polnim zaupanjem.

Hitler je sprejel to izjavo in dal izraza svojemu sklepu, da vzame češkoslovaški narod pod zaščito nemškega naroda in da mu bo pustil njegovo svojstveno žitje in bitje v okviru avtonomije. Pogodba je bila podpisana v dveh izvodih.«

Besedilo protokola o kapitulaciji

Berlin, 15. marca AA. (DNB) Davi ob 3.55 so podpisali tale dogovor:

»Führer (vodja) je danes v navzočnosti zunanjega ministra v. Ribbentropa sprejel na nujno željo predsednika češke države dr. Hacho in češkega zunanjega ministra Chvalkovskega. Na sestanku so popolnoma odkrito proučili položaj, ki je nastal zaradi dogodkov zadnjih tednov na dosedanjem češkoslovaškem državnem ozemlju Na obeh straneh so poudarili soglasno prepričanje, da mora biti namen tega prizadevanja zagotovitev reda in miru v tem delu srednje Evrope. Češki državni predsednik je izjavil, da izroča, da se doseže popolna pomiritev, v roke führerja nemškega rajha s popolnim zaupanjem usodo češkega naroda in države. Führer je sprejel to izjavo na znanje in sporočil svoj sklep, da sprejme češki narod pod varstvo nemškega rajha in mu zajamči avtonomni razvoj njegovega narodnega življenja po njegovi narodni individualnosti.

Berlin, 15. marca 1939.

Adolf Hitler, dr. Hacha, v. Ribbentrop, dr. Chvalkovsky.

Prva češka objava

Praga, 15. marca. h. Danes na vse zgodaj zjutraj je oddal praški radio prvo sporočilo, da sta prezident dr. Hacha in zunanji minister dr. Chvalkovsky v Berlinu in da imata tam razgovore s kancelarjem Hitlerjem ter drugimi vodilnimi nemškimi državniki. Na osnovi teh razgovorov je kancelar Hitler sklenil, da bo nemška vojska zasedla Češko in Moravsko. Zasedba se bo začela ob 6. zjutraj in bo v teku današnjega dne končana. V Prago so prišle prve nemške čete ob pol 8. zjutraj, ob 10. dopoldne pa jim je sledila cela 16. divizija, ki je prišla s severovzhodne strani Vojaki so najprej zasedli Hradčane, nato pa vsa važnejša javna poslopja v Pragi. Prišlo ni do nikakega incidenta.

Dva Hitlerjeva proglasa

V proklamacijah na narod in nemško vojsko naznanja in utemeljuje Hitler zasedbo Češke in Moravske

Berlin, 15 marca br. Po sporazumu, ki je bil podpisan med prezidentom Češkoslovaške republike dr. Hacho in kancelarjem Hitlerjem, je Hitler izdal na nemški narod naslednjo proklamacijo, ki jo je tudi prečital dr. Göbbels ob 6. zjutraj po radiu, prenašale so jo pa tudi vse nemške postaje ob 7. zjutraj.

Nemškemu narodu! Potem ko je bila šele pred nekaj meseci Nemčija prisiljena, da v zaščito svojih rojakov, živečih v strnjenih naselbinah, nastopi proti terorističnemu režimu ČSR, je v zadnjih tednih zopet opažati take pojave V prostoru, kjer je toliko narodnosti, je postalo to nevzdržno, in so vladale neznosne razmere Kot reakcija proti temu napadu na svobodo so se te dni uprli narodi in se ločili od Prage Češkoslovaška je prenehala eksistirati.

Od nedelje dalje je bila Češkoslovaška torišče divjih ekscesov, ki so spet zahtevali več žrtev, žal pa so bili med padlimi Nemci Vsako uro se množe klici prizadetih na pomoč. Iz krajev nemških otokov, ki jih je Nemčija lani velikodušno pustila Češki, so se začele valiti reke beguncev ki so se oropani premoženja zatekali v Nemčijo. Nadaljevanje takih razmer more povzročiti popolen razkroj v ozemlju, na katerem je Nemčija življenjsko interesirana, na ozemlju, ki je tisočletja pripadalo Nemčiji.

Da to preprečimo in da omogočimo mirno sožitje v tem življenjskem prostoru, sem sklenil, da danes pošljem čete na Češko in Moravsko Naše čete bodo razorožile teroristične tolpe in tudi čete, ki jim krijejo hrbet, ter vzele pod svoje varstvo življenje vseh ogroženih in tako ustvarile pogoje za načelno preureditev, ki bo pravično ustrezala duhu tisočletne zgodovine in praktičnim potrebam nemškega in češkega naroda

Proglas vojski

Berlin, 15. marca br Armadi je naslovil Hitler naslednji proglas:

Vojaki nemške armade! Češkoslovaška je v razkroju Na Češkem in Moravskem divja najstrašnejši teror. S 15 marcem 1939 bodo zaradi tega oddelki nemške armade in zračne vojske vkorakali v Češko, da zaščitijo življenje vsega prebivalstva Pozivam vsakega nemškega vojaka, da se napram prebivalstvu zasedenega ozemlja ne smatra za sovražnika, temveč samo za nosilca nemške volje nemškega naroda in da prihaja samo za to, da na tem ozemlju vzpostavi mir in red Če bi kjerkoli nastal odpor ali upor, ga je treba brezobzirno in z vsemi sredstvi zadušiti. Zavedajte se, da vi kot reprezentanti velike Nemčije stopate na češka tla.

Nemška vojska na Češkem in Moravskem

Prebivalstvo je povsod mirno in ves dan ni prišlo do nobenega incidenta — Zasedba Prage

Praga, 15. marca. AA. (Stefani). Preteklo noč je bila Praga budna a je bilo relativno še dosti mirno. Prebivalstvo je zjutraj po radiu izvedelo za sklep seje v Berlinu ponoči. Vsak četrt ure poziva praški radio v imenu ministra za narodno obrambo češke čete, naj ostanejo v vojašnicah in naj se nemškim četam ne upirajo. Radio objavlja tudi poziv na prebivalstvo, naj ohrani mirno kri in naj se izogiba vsakih incidentov. Uradnikom na pošti in onim, ki so zaposleni v prometni službi, je bil po radiu izdan ukaz, naj opravljajo normalno svojo službo.

Nemške čete so prekoračile češko mejo pri Melniku. Nad 800 letal spremlja prodiranje nemških čet. Predvidevajo, da bo najkasneje do večera tudi vsa Češka zasedena. Povsod vlada mir. Nikjer ni bilo nobenega incidenta.

Praga, 15. marca. AA. Nemške čete so vkorakale v Prago okoli 10. dopoldne in sicer v popolnem miru. Na poslopjih, v katerih bivajo Nemci, so vihrale zastave s kljukastim križem. Na ulicah je bilo živahno že od ranega jutra. Na mnogih krajih so bili postavljeni zvočniki, ki so v češkem in nemškem jeziku prenašali navodila za prebivalstvo. Praški Nemci, posebno mladina, so se zbrali na krajih, kjer je bil določen svečan sprejem nemških čet. Češko prebivalstvo je ohranilo povsod dostojanstvenost in mirnost. Nemci so vzklikali nemškim četam »Sieg Heil!« in »Wir danken unserem Führer!« Glavne praške ulice so bile polne ljudstva.

Na Hradčanih

Berlin, 15 marca AA DNB poroča iz Prage, da so prvi oddelki nemške vojske prispeli danes dopoldne ob 9.45 na Hradčane v Pragi. Nemški blindirani avtomobili so se ustavili na trgu Skoro istočasno so prispeli trije vojaški avtomobili, s katerimi so se pripeljali nemški policijski častniki, ki so takoj stopili v stik v češkimi oblastmi.

Najprej so Nemci zasedli M. Ostravo

Berlin, 15. marca AA DNB: Vojaški krogi poročajo, da so nemške čete snoči zavzele poslopje policijske uprave v Moravski Ostravi in tamkajšnje županstvo. Uradniki in češki policijski organi so se umaknili v obe poslopji in položili orožje. Nemške čete so tudi na drugih krajih prekoračile češko mejo in so se češke oblasti tudi pri mostu čez Odro blizu Krušnava vdale in položile orožje. Nemške čete so nato nadaljevale prodiranje po cesti v Šlesko Ostravo, in sicer v južnovzhodni smeri. Po nemških poročilih so oddelki nemških tankov prišli pred nemški dom v Moravski Ostravi in je velika množica priredila nemškim vojakom prisrčen sprejem. Tovarne v Vitkovicah so Nemci zavzeli s takšno hitrostjo, da komunisti niso mogli izvršiti svojih groženj.

Plzen in Olomuc

Berlin, 15 marca AA (DNB) Vrhovno vojaško poveljstvo poroča: Čeprav so ceste poledenele in so na njih veliki snežni zameti, vendar nemške čete hitro prodirajo Že zjutraj so zavzele Plzen in Olomuc. Čete pehotnega generala Blaskovitza so prispele okoli 10. v Prago.

Brno v nemški upravi

Brno, 15. marca. br. V Brnu so davi prevzeli oblast nemški študenti in drugi pripadniki nemške manjšine Člani njihove delovne službe odpravljajo odtlej policijsko službo v mestu Ob 11 dopoldne je bila zasedba Brna po nemški vojski končana. Nemški uradniki so bili takoj dodeljeni deželnim in mestnim uradom Župan je izdal proglas na prebivalstvo, v katerem ga poziva, naj se v vsem podredi odredbam nemškega vojaškega poveljstva. Opoldne je vodstvo policijske direkcije prevzel Nemec dr. Schral. V prvih popoldanskih urah so se na magistratu zbrali nemški člani brnskega mestnega sveta. Na tej seji so takoj odstavili štiri socialno-demokratske mestne svetnike in imenovali za njihove naslednike štiri Nemce.

Hitler na Češkem

Praga, 15. marca. AA. (ČTK) Iz Berlina poročajo, da je kancelar Hitler zapustil Berlin in se pridružil četam, ki so vkorakale v Češko in Moravsko. Z druge strani pa poročajo iz Berlina, da je predsednik dr. Hacha v spremstvu ministra Chvalkovskega odpotoval iz Berlina ob 11.16 v Prago.

Hitler že v Pragi

London, 15. marca. p. Po informacijah Reuterjevega zastopstva v Pragi je nocoj ob 20. prispel v Prago državni kancelar Hitler. Spremljali so ga Ribbentrop, Himmlerin drugi prvaki narodnosocialističnega pokreta ter nemški državni organi. V Pragi so ga sprejeli zastopniki nemške armade z generalom Blaskowitzem na čelu.

Zasedba končana

Praga, 15. marca ob 20. AA. (Reuter) Vsa Češka in Moravska je zdaj zasedena od nemških čet. V posameznih mestih so samo manjši nemški oddelki. Stik med nemškim vojaštvom ter češko vojsko in policijo je zelo dostojen in korekten.

Obseg avtonomije

Točnih podatkov še ni — Avtonomija bo omejena

Berlin, 15 marca. AA. Reuter poroča, da bo češka država v svoji novi obliki manj samostojna, kot če bi bila pod protektoratom. V uradnih mapah bo začrtana v okviru meja Nemčije in to kot dve avtonomni državi Češka in Moravska. Ti dve državici ne bosta imeli lastne vojske, niti diplomatskih zastopstev. Prebivalstvo bo imelo nemške potne liste. Na javnih poslopjih bo vihrala zastava s kljukastim križem. Ni še znanega ničesar o tem kdo bo »Stathalter« ali komisar, ki bo upravljal državo. Dozdaj omenjajo Seyss Inquarta. Tuje države bodo imele v Pragi konzulate. Judje na Češkem in Moravskem bodo imeli isto usodo, kot oni v Nemčiji.

Pariz, 15. marca. br V francoskih političnih krogih poudarjajo, da bosta Češka in Moravska od sedaj naprej tako v političnem, vojaškem, gospodarskem in administrativnem pogledu popolnoma podrejeni berlinski vladi. O kaki neodvisnosti teh dveh držav ne more biti več govora, pač pa je pričakovati, da bo Čehom priznana kulturna avtonomija v mejah narodno socialistične zakonodaje.

Nemški general prevzel vso oblast

Praga, 15. marca. AA. (DNB) Poveljnik nemških čet general Blaskowitz je izdal na prebivalstvo proglas, da je v imenu voditelja rajha in vrhovnega poveljnika nemške vojske danes prevzel vso oblast na Češkem.

Henlein državni komisar za Češko

Praga, 15. marca. br. Radijska postaja Praga II, ki je bila prepuščena Nemcem v Pragi, je nocoj razglasila naslednji poveljih vrhovnega poveljnika nemške vojske v Pragi, generala Blaskowitza:

Na povelje vodje sem v češki deželi danes prevzel izvršno oblast.

Kot vršilec izvršne oblasti češke dežele odrejam:

1. nadzorstvo nad vso civilno upravo v deželi in tudi nad centralnimi uradi v Pragi prevzame Henlein; 2. vsa uprava mora poslovati nemoteno dalje. Posebno velja to za policijo, pošto, železnico in javna naprave; 3. vse gospodarsko življenje se mora nadaljevati. Vsakdo mora ostati na svojem mestu; 4. odredbe vojaških oblasti kakor tudi civilnih uradnikov, ki nastopijo po mojem nalogu, se morajo brezpogojno izpolniti.

Seja češke vlade

Praga, 15. marca. h. Ministri češke vlade so ostali zbrani vso noč. Ob 4. zjutraj, ko so prispela prva poročila iz Berlina, so se sestali na oficielno sejo. Trajala je eno uro. Med sejo je predsednik Beran parkrat govoril telefonično z zunanjim ministrom Chvalkovskym v Berlinu. O poteku seje ni znano ničesar. Sporočeno je bilo le, da je vlada naknadno pristala na protokol, ki sta ga v Berlinu podpisala prezident Hacha in zunanji minister Chvalkovsky.

Dr. Hacha in Chvalkovsky sta se popoldne vrnila v Prago. Vlada se je po njunem povratku takoj vnovič sestala. Seja ob 10. zvečer še traja. Po mestu se govori, da bo za predsednika avtonomne češke vlade, v kolikor bo še obstojala, imenovan general Gajda.

Izjemne policijske odredbe za Prago

Praga, 15. marca. br. Takoj po prihodu vrhovnega poveljstva prve nemške divizije, ki je pod vodstvom generala Gayerja, so češkoslovaške policijske oblasti po odredbi vojaškega poveljstva izdale naslednje odredbe:

1. Gostilne, hoteli, kavarne in restavracije ter drugi slični lokali bodo morali biti odslej sleherni dan zaprti od 21. do 6. zjutraj.

2. Vsako postajanje in zbiranje ljudi na cestah in trgih je od 21. do 6. zjutraj prepovedano. Ta prepoved ne velja za delavce, ki morajo ponoči v obrate, in za one uslužbence, ki so nameščeni pri podjetjih za preskrbo Prage z živili in drugimi potrebščinami. Vse večerne predstave gledališč, kinematografov in zabavišč so do nadaljnjega prepovedane.

3. Zborovanja in sestanki ter slične prireditve v javnih in zasebnih prostorih kakor tudi na prostem so vobče prepovedani.

4. Prebivalstvo se v lastnem interesu opozarja, da opusti sleherno provokacijo, ker bi se taka dejanja najstrožje kaznovala. Posebno se opozarja, da ne izvrši nikakega žaljivega dejanja proti nemškim zastavam, ki so pod vrhovno zaščito nemških in čeških oblasti. Za taka dejanja bodo krivci najstrožje kaznovani.

Objave praškega radia

Praga, 15. marca AA Havas. Češki radio oddaja od časa do časa poziv na ljudstvo, v katerem pravi tole: Bodite mirni in pričakujte novih vesti Zjutraj ob šesti uri je nemška vojska prekoračila naše mejo. Vi, ki ste se danes zjutraj zbudili iz spanja, dvomite, ali so vse te vesti točne. Pojdite vsi na delo. Pošljite svoje otroke v šolo. Absolutno je potrebno, da pošta in železniški promet funkcionirata normalno dalje. Nemce je treba lepo sprejeti. Ni treba izzivati kakšnih incidentov. Vojaki morajo ostati v vojašnicah in izročiti orožje nemški vojski brez odpora.

Poleg tega je radio poročal tudi tole: dr Chvalkovski je sporočil ponoči vladi rezultate razgovora dr Hache s Hitlerjem ob navzočnosti v Ribbentropa in dr Chvalkovskega Češko in moravsko ozemlje bodo zjutraj zasedle nemške čete. Nemška vojska bo prišla na Češko in Moravsko s svojimi močnimi motoriziranimi oddelki Vladi ne preostaja nič drugega, kakor da se vda. Vsak odpor bi pomenil propad naroda.

„Češki odbor"

Berlin, 15. marca. AA. (DNB). V najkrajšem času bo ustanovljen v Pragi posebni češki odbor, ki bo imel nalogo, da vzdržuje prijateljske zveze med češkim ljudstvom in nemško vojsko. V odboru bodo zastopniki vseh čeških političnih in gospodarskih skupin. Posebno poudarjajo, da bo v tem odboru tudi češki delavski narodni poslanec in bivši minister Nečas, ki med češkimi delavci uživa velik ugled. Ta odbor se bo sestal v kratkem v palači češkega parlamenta. Češke Nemce bo zastopal v odboru odvetnik Dembicki.

Komandanta nemških okupacijskih čet

Berlin, 15 marca w Po vkorakanju nemške vojske na Češko in Moravsko je kancelar Hitler poveril vrhovno poveljstvo na Češkem poveljniku tretje nemške vojske generalu pehote Laskowritzu na Moravskem pa poveljniku V. nemške vojske generalu pehote Listu Prvemu je bil dodeljen kot državni komisar in okrožni vodja Henlein, drugemu pa državni komisar in okrožni vodja Bürkl, kot svetovalca za vse civilne zadeve.

Ustavljen letalski promet

Berlin, 15 marca AA DNB Nemško ministrstvo za zrakoplovstvo je izdalo odlok, da je začenši od danes začasno prepovedan vsak letalski promet s Češko

Uradno nemško stališče

Berlin, 15 marca AA (Reuter) **Uradno nemško stališče obstoji v tem, da so se Čehi poslužili svoje pravice samoodločbe ter zaprosili Nemčijo, naj vzame Češko v svojo zaščito. Smatrajo, da je bila s sklepom dunajske arbitraže določena češkoslovaška meja na vzhodu, a da je to sedaj izgubilo svoj pomen zaradi zadnjih dogodkov in da Nemčija nima ničesar proti temu, da se Karpatska Ukrajina priključi Madžarski.**

Rumunija pristaja na razdelitev Podkarpatja

Za sebe zahteva rumunski del dežele ter nadomestilo za poslabšani strateški položaj

Bukarešta, 15 marca AA (Havas) Rumunija se ne misli upreti akciji, ki se vrši v ČSR zavzeti pa namerava stališče v vseh vprašanjih, ki bi mogla angažirati njeno sedanjo in bodočo varnost. **Zato je rumunska vlada pristala s Poljsko in Madžarsko na skupno akcijo v Karpatski Ukrajini. Ta akcija bo pri Rumuniji sestajala iz naslednjega: 1) osvobodila bo romunske vasi v Karpatski Ukrajini, 2) izterjala bo odškodnino za škodo, prizadejano Rumuniji v strateškem pogledu zaradi razširitve madžarskih meja proti severu in vzhodu. Med Bukarešto in Varšavo se je v tem pogledu dosegel sporazum.**

Popoldne so se razširili glasovi, da je Rumunija že zasedla okoli 20 vasi v Karpatski Ukrajini. V poučenih krogih izjavljajo v zvezi s tem, da do tega trenutka, **to je do petih popoldne, rumunske čete niso prekoračile meje. Mislijo, da izvirajo ti glasovi iz poročil, ki jih širijo na Madžarskem, da je namreč Rumuniji že določen del Karpatske Ukrajine.**

Kronski svet v Bukarešti

Bukarešta, 15. marca. v Rumunski politični krogi in listi spremljajo potek dogodkov v bivši Češkoslovaški z največjo pozornostjo Bodočnost Podkarpatske Ukrajine povzroča v rumunskih krogih največjo zaskrbljenost Po objavi madžarskega ultimata podkarpatski vladi, se je opoldne sestal v Bukarešti kronski svet pod predsedništvom kralja Karola. Sklenjeno je bilo stopiti v najtesnejši stik s poljsko vlado in razpravljati z njo o morebitnih ukrepih, ki bi se pokazali za potrebne, če bi se razvoj dogodkov kompliciral.

V zvezi s sklepom kronskega sveta je imel rumunski zunanji minister že opoldne več telefonskih daljših razgovorov s poljskim zunanjim ministrom Gafencom.

Poljaki so proti samostojnosti Podkarpatja

Varšava, 15. marca v. Poljski tisk obširno komentira dogodke, ki so se odigrali v sosedni Češki in Slovaški. V komentarjih teh dogodkov izjavljajo poljski listi, da pozdravljajo ustanovitev samostojne in neodvisne Slovaške Hudo pa so rezervirani glede proglasitve Podkarpatske Ukrajine za samostojno državo. Poljski listi mislijo, da nima Podkarpatska Ukrajina nikakih pogojev za samostojno življenje in da jo zelo lahko Madžari mirno okupirajo, ne da bi s tem storili komu krivico. Po informacijah poljskih listov se Nemčija ne bo protivila madžarski zasedbi Podkarpatske Ukrajine.

V poljskih političnih krogih v tej zvezi živahno komentirajo včerajšnji dolgi sestanek med zunanjim ministrom Bekom in madžarskim poslanikom v Varšavi.

Begunci v Rumuniji

Bukarešta, 15 marca. AA. (Havas) Mnogoštevilni begunci, ki prihajajo iz Ukrajine so prispeli na romunsko mejo. Za zdaj so jih zadržali še v obmejnih mestih Policiji ni znano ali je med njimi tudi kaj pomembnejši osebnosti, morda celo msgr. Vološin.

Madžari so zasedli vso Podkarpatsko Rusijo

Obetajo ji avtonomijo v okviru Madžarske — Umik čeških čet čez Slovaško

Bratislava, 15 marca. AA. (Havas) **Po poročilih, ki jih je prejela slovaška vlada, so Madžari popolnoma zasedli Karpatsko Ukrajino, ne da bi pri tem naleteli na kak odpor. Voditelj Madžarov na Slovaškem Esterhazy je obiskal danes notranjega ministra Karla Sidorja ter mu v imenu madžarske vlade izjavil, da bo Budimpešta jamčila za avtonomijo Karpatske Ukrajine v sestavu madžarske države.**

Češke čete se umikajo iz Karpatske Ukrajine ter se vračajo na Češko. Bratislavska vlada se pogaja s Prago glede tranzita teh čet skozi Slovaško. Te čete bodo razorožene na moravski meji, ko bodo prispele na češko ozemlje V Bratislavi se mobilizacija petih letnikov rezervistov Hlinkove garde nadaljuje Čim je kaka vojaška enota opremljena, jo takoj pošljejo na mejo Karpatske Ukrajine, ki je sedaj postala slovaško-madžarska meja.

Praga, 15 marca AA (Reuter) **Da ustreže zahtevam v ultimatumu maržarske vlade, je češka vlada, kakor se je izvedelo, odredila, da se vse češke čete umaknejo iz Karpatske Ukrajine.**

Madžari zahtevajo, da Čehi položé orožje

Budimpešta, 15 marca. AA Danes dopoldne se je pod predsedstvom grofa Telekyja vršila seja vrhovnega poveljstva madžarske vojske, da prouči položaj, nastal zaradi dogodkov v ČSR Šef madžarskega generalnega štaba je uradno sporočil, da se maširanje njegovih čet na področju Karpatske Ukrajine nadaljuje Češki general Prchala je poslal svoje pooblaščence k poveljniku madžarske konjenice in zahteval petdnevni rok za odhod čeških čet, toda Madžari so zahtevali, da Čehi takoj odložé orožje. Razgovori še trajajo.

Ultimat podkarpatski vladi

Budimpešta, 15 marca AA (Havas) **Madžarski zunanji minister grof Csaky je poslal predsedniku Karpatske Ukrajine ultimat, v katerem zahteva v imenu madžarske vlade, da se oblast izroči poveljniku madžarske vojske.**

Srečanje poljske in madžarske vojske

Berlin, 15. marca AA. **Iz Krakova prihajajo poročila, da so poljske čete zbrane na meji Karpatske Ukrajine in da so dobile ukaz, da počakajo na prihod madžarskih čet, ki bodo danes zasedle vse ozemlje. Pravijo, da bo to srečanje poljske in madžarske vojske zelo prisrčno.**

Vološin ni ubežal v Rumunijo

Bukarešta, 15 marca AA (Havas) V uradnih krogih pravijo, da se msgr Vološin ni zateke v Rumunijo, kakor pravijo poročila iz inozemstva. Prav tako so poročila, objavljena na Madžarskem o neki vojaški akciji Rumunije v Karpatski Ukrajini kakor tudi o uresničenju sporazuma med Varšavo in Budimpešto, prezgodnja.

General Prhala na Rumunskem

Praga, 15 marca br. **Po nocojšnjih vesteh iz Chusta se je poveljnik češkoslovaških čet v Podkarpatski Rusiji general Prhala s popolno brigado in z vsem orožjem umaknil na rumunska tla.**

Iz sodne službe

Beograd, 16. marca. p. Imenovani so sodnik okrožnega sodišča v Mariboru Janko Sremac za predsednika okrožnega sodišča v Murski Soboti v 3/1. sodnik sreskega sodišča v Mariboru dr. Mirko Kajžer za sodnika okrožnega sodišča v Mariboru v 4/2. upokojeni sodni uradnik Julij Karba za voditelja zemljiške knjige v Ormožu v 6 pol skupini, za višje oficiale v 7 pol skupini pa Josip Srem v Ljutomeru, Anton Krosnik v Celju Zoran Kajšp v Mariboru, Miloš Lebič v Brežicah Josip Hönigmann v Kranju Anton Merc v Mariboru in Matej Majcen v Ormožu.

Beležke

„Carta della scuola"

Italijanski listi objavljajo vsebino novega šolskega osnovnega zakona, ki ga je izdelal minister prosvete Bottai po navodilih predsednika Mussolinija in ki nosi naslov »Pismo šole« (Carta della scuola). Po novem zakonu se bo izvajala bodoča vzgoja italijanske mladine v strogo fašističnem duhu od otroškega vrtca do univerze. Njen cilj je vzgoja italijanske mladine v izdelane fašiste. Ves šolski pouk se bo vršil v najožjem sodelovanju med šolo in fašističnimi mladinskimi organizacijami. Novi zakon uvaja v Italiji doslej neznano obvezno obiskovanja osnovne šole za vso italijansko mladino

Zakon ima 29 poglavij. Tretje poglavje določa da pripada šoli ne samo prosvetna vzgoja, temveč tudi telesna in politična Obvezno obiskovanje šole se pričenja za italijansko mladino že po dopolnjenem četrtem letu starosti. Prvi dve leti bodo obiskovali otroci posebne otroške vrtce. Od 6. do 9. leta bodo posečali tri razrede osnovne šole Od 9. do 12. leta bodo otroci v posebnih delovnih šolah, ki so popolna novost v Italiji V delovni šoli bodo spoznali otroci težave in lepote ročnega dela. Od 12. do 14. leta bodo obiskovali skupne dopolnilne razrede osnovnih šol, v katerih se bo vršila izbira za nadaljevanje studija v triletni normalni srednji šoli.

Po dovršeni normalni srednji šoli se bo do dijaki šele lahko odločili za nadaljevanje studija v višjih srednjih šolah, ki bodo realne, gimnazije klasični liceji, višje trgovske šole ter višje obrtne in poljedelske šole Pouk v višjih srednjih šolah bo trajal pet let. Novi šolski zakon bo stopil v veljavo s šolskim letom 1940/41

„Tretja sredozemska velesila"

Pod tem naslovom je objavil glavni Göringov organ »Essener Nationalzeitung« članek, v katerem nasvetuje Franciji, naj prav tako kakor Anglija na vzhodu prizna italijansko veljavo tudi v zapadnem delu Sredozemlja. Francija, piše list, se lahko še nadalje opaja s svojimi strateškimi fantazijami, toda kakor se ni mogla Anglija, tako se tudi ona ne bo mogla odreči upoštevanju nespremenljivih dejstev novega razvoja.

Italijanski glas o kolonijah

Oficiozna italijanska zunanjepolitična revija »Relazioni Internazionali« posveča svoj poslednji uvodnik vprašanju francoskega in angleškega zadržanja v vprašanju italijanskih in nemških kolonialnih zahtev ter pribija med drugim, da je »ura revizije kolonialnega zemljevida sveta že odbila« in da je sedaj mir odvisen od rešitve tega vprašanja. Samo s pravično rešitvijo kolonialnega vprašanja bi bilo mogoče vzpostaviti potrebno ravnovesje med totalitarnimi in demokratičnimi velesilami Revija loči v sestavi kolonialnih imperijev tri sestavine: kolonialne posesti, mandate in protektorate. Kolonialne posesti ne prihajajo nujno v razpravo pač pa mandati in protektorati. Glede prvih je napačna teza da so odvisni od Društva narodov, glede drugih pa je znano, »da jih ni mogoče smatrati za celoto s protektorsko državo« Vprašanje italijanske in nemške ekspanzije je samo vprašanje pravic, ki jih je treba priznati Ako so drugi za mir s silo, sta Italija in Nemčija za pravični mir, toda os Rim - Berlin bo za vsako ceno dosegla priznanje svojih življenjskih pravic.

Posledica sovjetske „čistke"

Iz poročila, ki ga je na 18 kongresu ruske komunistične stranke te dni podal Stalin, je razvidno, da je stranka pred petimi leti, ko je sestala na svojem 17 kongresu, štela 1 milijon 874 488 članov V letih 1933 do 1935 pa je bila zaradi vedno večjega pritoka novih članov izvedena tako zvana »čistka« in je bilo do 1 novembra 1936 leta ustavljeno sprejemanje novih članov Posledica te »čistke« je da je število članov padlo na letošnjem kongresu na 1.600 000 kar pomeni, da se je v primeri s prejšnjim kongresom zmanjšalo za okoli 274 000.

Nemška sodba o odnošajih z Vatikanom

V francoskem jeziku tiskana nemška polslužbena agencija »Nouvelles d Allemagne« objavlja v svoji štev 10 z dne 10 marca tega leta članek pod naslovom »Nemčija in sveta stolica«, v katerem poudarja med drugim:

»Nemški politični krogi zasledujejo z zanimanjem razvoj vatikanske politike po izvolitvi novega papeža Nemška vlada je po diplomatski poti sporočila sv Očetu običajne čestitke Nemški poslanik Bergen je bil prvi izmed diplomatov, ki so akreditirani pri sveti stolici, sprejet v avdienci pri papežu. Zdi se, da je razgovor potekel v zadovoljstvo obeh. Povsem naravno je da ob tej priliki še niso bile dane programatične izjave glede smeri kurijske politike. Vtis pa je, da se je novi papež izrekel za to, da bo Cerkev povsem nevtralna v pogledu raznih državnih režimov. Iz Rima se doznava, da je novi papež v tem pogledu potrdil svoje izjave, ki jih je bil lani dal na evharističnem kongresu v Budimpešti.

Francoski in severno-ameriški listi so pripisovali avdienci nemških kardinalov pri papežu pomen, ki je brez osnove. V Berlinu vsekakor domnevajo, da bo papež postopal z največjo previdnostjo in da se nikakor ne namerava zavzeti po nasvetih nekaterih listov iz zapadne Evrope Nemški krogi hočejo počakati na papeževa dela

JNS v Srbiji

V Prilepu je bila lepo uspela sreska konferenca Jugoslovenske nacionalne stranke Konferenco je vodil Djerman Rosić. Glavni govornik je bil bivši narodni poslanec Vasilij Trbić, ki je obširno razpravljal o nujnosti čimprejšnjega sporazuma z dr. Mačkom.

Sreska konferenca JNS je bila tudi v Pirotu. Na njej je poročal o političnem položaju delegat glavnega odbora inž. Misirlić.

Letalska nesreča v Rumuniji

Bukarešta, 15 marca. w Na letališču pri Buzau sta trčili v višini 100 m dve vojaški šolski letali, ki sta treščili nato na tla. Eno letalo je zgorelo. Pri nesreči sta se oba pilota ubila.

BABYMIRA krema

SE USPEŠNO UPORABLJA ZOPER SPUŠČAJE, RANE, PRASKE, OPEKLINE, HRASTE, LIŠAJE IN VSE NEČISTOSTI KOŽE PRI OTROCIH IN ODRASLIH. NAGLO SUŠI OD ZNOJA ALI MOKRENJA OPALJENO IN ODRGNJENO KOŽO.
DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH IN DROGERIJAH PO CENI DIN 10.— ZA ŠKATLICO.

Slovaški odmevi križem Evrope

RIM, 15. marca. AA. Diplomatski urednik agencije Stefani piše Dogodki na Slovaškem so vnovič dali prav Mussoliniju ki je septembra l. l. jasno napovedal neizogibnost razvoja dogodkov, ki so se pripetili v Podunavju V zgodovinskem pismu lordu Runcimanu, objavljenem lani 15 septembra, je jasno potrdilo da ne obstoji samo sudetski problem, temveč tudi madžarski, poljski in slovaški Te jasne izjave je Mussolini ponovil v svojih govorih v Trstu, Benetkah in Veroni še pred monakovskim mirom in dunajsko razsodbo

Danes po šestih mesecih so dogodki dali Mussoliniju popolnoma prav To kar so mislili, da bo odloženo je danes ponovno na dnevnem redu kot evropska potreba Italijanski narod je z iskrenimi simpatijami gledal na aspiracije narodov ki so bili v okovih versailleske mirovne pogodbe.

LONDON, 15. marca. AA (Reuter). Diplomatski urednik »Observerja« piše da bo britanska vlada na svoji današnji seji razpravljala o dramatični spremembi evropskega zemljevida Včerajšnji dogodki so se razvijali tako hitro, da se je bilo težko orientirati **Britansko javno mnenje se glede teh dogodkov ne razlikuje mnogo od izjave, ki jo je podal Chamberlain včeraj popoldne v parlamentu, da je namreč Velika Britanija v tej zadevi popolnoma nevtralna. Reuterjev dopisnik je zvedel, da je naziranje Francije podobno britanskemu stališču. Najnovejše dogodke ugotavljajo z obžalovanjem, vendar ne verjamejo, da bi Nemčija hotela Češkoslovaško anektirati, kar je Hitler tudi že ponovno zanikal.**

Bratislava, 15 marca AA. (Havas) Po vesteh iz zanesljivega vira bo notranji minister Karl Sidor podal danes ostavko Izjavljajo, da bo do te ostavke prišlo radi tega ker v Nemčiji Sidorju niso naklonjeni Povelistvo nemških čet je zahtevalo od zunanjega ministrstva odobritev da zavzame slovaško moravsko mejo, da bi bilo zavarovano ono krilo nemških čet, ki zaseda Moravsko Mešani odbor Slovakov in Nemcev bo določil način, kako bo izvedena zasedba ozemlja. Po vesteh slovaške časnikarske agencije so nemške čete prekoračile mejo pri Kralovsku - Nova, jugovzhodno od Bratislave, ne da bi čakale za sklep odbora

V Ameriki

WASHINGTON, 15 marca AA (Reuter) Tukajšnji list »Washington Star« pravi, da je razbitje ČSR zbudilo v Ameriki težak vtis **V tej novi krizi vidijo predigro zelo resnih dogodkov ki jih pričakujejo pred koncem meseca, kajti poročila ameriških diplomatov iz srednje Evrope potrjujejo, da sta nemška in italijanska vlada pripravljeni iti še dalje.** Mnogi opozarjajo vlado USA, da bi se novi dogodki utegnili začeti čez 10 dni V uradnih krogih v Washingtonu mislijo, da je namen totalitarnih držav zagotoviti si pokorščino malih držav v bodoči vojni s Francijo in Veliko Britanijo.

Poljski listi pozdravljajo odcep Slovaške

Varšava, 15 marca AA (Pat) O dogodkih, ki so se odigrali na Češkoslovaškem, so listi objavili zelo obširna poročila, v katerih ugotavljajo, da češkoslovaške republike ni več. Listi podrobno opisujejo hitri razpad češkoslovaške republike, kakor tudi hitri razvoj zgodovinskih dogodkov ter objavljajo tudi svoje mnenja o tem, kakšno posledico bodo imeli ti zadnji dogodki za Evropo V zvezi s Karpatsko Ukrajino listi objavljajo poročila o premikanju madžarskih čet, ter o začetku izseljevanja Čehov s tega ozemlja »Kurier Porany« objavlja uvodni članek posvečen proglasitvi neodvisne slovaške države, ter pravi, da je to dejstvo ogromnega političnega pomena Po proglasitvi slovaške neodvisnosti je končnoveljavno propadla bivša češkoslovaška republika Münchenski sklepi, ki so s silo hoteli obdržati to mozaično državo — pravi list — so bili iluzorni Glede Madžarske je list mnenja, da je njeno zadržanje čisto upravičeno in da je naletelo na popolno razumevanje med Poljaki. Madžari teže za tem, da si ustvarijo skupno mejo s Poljsko Poljska spremlja vse te dogodke z resno mirnostjo.

Prva izjava slovaškega zun. ministra

BRATISLAVA. 15. marca. AA. Zunanji minister slovaške vlade Durčanski je posebnemu dopisniku Havasa izjavil:

Realizem mora biti kažipot tako slovaške zunanje kakor notranje politike. Čehi so vodili ideološko politiko in to jih je pokopalo. Mi kot vlada majhnega naroda ne smemo voditi velike politike. Naša naloga bo, da ohranimo svojo neodvisnost in da po najboljšem znanju delamo v korist lastnih interesov. Zato želimo živeti v dobrih razmerah z vsemi našimi sosedi. Ker je Nemčija naš najvažnejši sosed, želimo živeti z njo v najprisrčnejšem razmerju. Enako bo tudi z Italijo. To nam nalagajo tudi dejstva sama, kajti vse države v srednji in vzhodni Evropi vzdržujejo z Rimom razmerje, ki postaja čimdalje tesnejše. Naše razmerje do Francije in Anglije bo prav tako prisrčno Z madžarsko želimo ustvariti stanje dobre soseščine, temelječe na vzajemnem spoštovanju skupne meje. Nimamo namena zavzeti kakšno posebno stališče proti Češki, ker smo tako dolgo trpeli zaradi napak, storjenih proti nam. Vse to spada sedaj v preteklost.

Na vprašanje, ali bo Slovaška pristopila k paktu proti kominterni, je Durčanski odgovoril: **O tej stvari nismo še sklepali. Slovaška si prizadeva, da ostane čim bolj zunaj zveznih sistemov. Kljub temu je ta pristop možen zaradi okoliščin samih.**

Glede Karpatske Ukrajine je Durčanski podčrtal, **da je Bratislava želela ustanoviti popolnoma slovaško državo, zato ne vidi nobenih ovir za priključitev Ukrajinne h Madžarski, če je takšna volja Ukrajincev.**

Sidor se je moral umakniti

Berlin, 15. marca. br. Novoimenovani notranji minister v Tisovi vladi, bivši ministrski predsednik in sedanji notranji minister Karol Sidor je nastopil 4 mesečni dopust s katerega se ne bo več vrnil. Notranje ministrstvo je začasno prevzel predsednik vlade Tiso. Padec Sidorja je posledica pritiska iz Berlina.

Kovno, 15. marca. AA. (Reuter). Voditelj klajpedskin Nemcev Neumann je sklical člane klajpedskega deželnega zbora in jim izjavil, da se spričo novih razmer v Srednji Evropi čuti upravičenega, da eventualno ukrene vse potrebno brez sklicanja deželnega zbora.

Mobilizacija na Slovaškem

Bratislava, 15. marca. AA. (DNB). Slovaški vojni minister Čaplov je objavil naslednji odlok: Ker so madžarske čete vkorakale v vzhodno Slovaško, smo odredili mobilizacijo petih poslednjih letnikov rezervistov v tej pokrajini. Povsod, kjer so vojaške garnizije, bo prevzel po letih najstarejši oficir slovaške narodnosti poveljstvo in bodo pred njim vojaki prisegli zvestobo neodvisni Slovaški.

V zvezi s tem odlokom izjavljajo v madžarskih krogih, da so madžarske čete pri svojem prodiranju v Karpatsko Ukrajino dobile ukaz, naj spoštujejo obmejno črto, in da bodo morebitni incidenti, ki bi se pripetili, rešeni na prijateljski način.

Madžarske grožnje Slovakom

Budimpešta, 15. marca. AA. Diplomatski dopisnik MTI piše, da so večkratne kršitve meje v zadnjih 24 uran povzročile med prebivalstvom ob slovaški meji strah in razburjenje. Madžarska obmejna straža je doslej energično odklonila vse poskuse. Toda če se ti poskusi ponove, bo do Madžari ukrenili represalije in preganjali napadalce tudi preko meje, da se ne bodo spet vrnili, da tako preprečijo nove napade.

Angleška demarša pri nemški vladi

London, 15. marca. AA. (Reuter). Izvedelo se je, da je Velika Britanija napravila demaršo v Berlinu v zvezi z vkorakanjem nemških čet na Češko. Ni znano, ali je tudi Francija izvršila podobno akcijo. Francoski poslanik v Londonu Corbin je danes dopoldne obiskal zunanji urad, da se, kakor sodijo, pogovori glede najnovejših dogodkov.

London, 15. marca. AA. Havas: Iz diplomatskih krogov se je zvedelo, da je dobil britanski poslanik v Berlinu sir Neville Henderson nalog, da intervenira pri nemški vladi v zvezi z dogodki v ČSR, vendar ne navajajo o vsebini demarše nobenih podrobnosti.

Današnja seja vlade je trajala dve uri. Razpravljali so o položaju v srednji Evropi, posebno o dogodkih zadnjih dveh dnevov.

Skrivnostni Čehi v Londonu

London, 15 marca. br Na letališču v Croydonu je dopoldne pristalo potniško letalo holandske potniške družbe, ki je pripeljalo iz Prage 12 čeških osebnosti. Nekaj minut pozneje je angleško zunanje ministrstvo telefonsko pozvalo direkcijo omenjene holandske letalske družbe ter zahtevalo, da pod nobenim pogojem nikomur ne izda imen Čehov, ki so prispeli v Anglijo. Novinarji so si zaman prizadevali, da bi zvedeli njihova imena Čehi so se nastanili v hotelu »Westen«, a so se tam vpisali z napačnimi imeni.

London, 15. marca. AA. Nizozemsko letalo, ki vzdržuje zvezo s Prago, je prispelo na letališče v Croydon z 11 potniki, za katere mislijo, da so češkoslovaški begunci, ne vedo pa, kdo naj bi bili.

Imenovanja v Vatikanu

Vatikan, 15. marca. AA. Havas: Papež Pij XII. je imenoval kardinala Tedeschinija za vrhovnega pastirja cerkve sv. Petra, kardinala Marmaggia za prefekta kongregacije in kardinala Pizarda za prefekta seminarske kongregacije. Kardinal Massimi je imenovan za predsednika pontifikalne komisije kanonskega prava.

Vremenska napoved

Dunajska: Padavine, spremenljivo vreme, vetrovno s snežnimi meteži, zlasti v južnih Alpah.

Češki zunanji minister dr. Chvalkovsky

Voditelj čeških fašistov general Gajda

Predsednik državice Slovaške in njene vlade msgr. Tiso

Predsednik podkarpatske vlade monsignor Vološin

Namestnik predsednika slovaške vlade Adalbert Tuka

Arabci pristali na angleške predloge

London, 15. marca AA. Reuter. Arabsko zastopstvo na palestinski konferenci je imelo nocoj sejo v prostorih egiptskega poslaništva. Pričakujejo, da bodo Arabci danes popoldne v načelu pristali na najnovejše predloge angleške vlade.

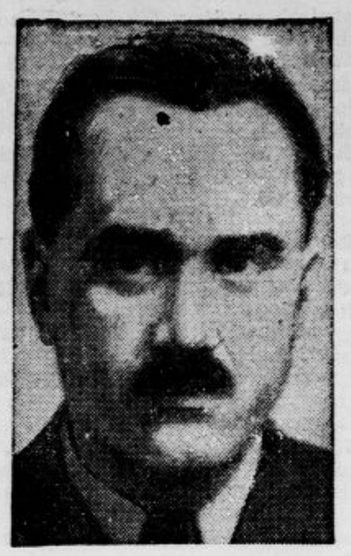

Slovaški notranji minister Sidor

Slovaški minister prosvete Sivak

Praški jutranji listi o odcepitvi Slovaške

Ko so listi v noči izšli, še ni bila znana usoda Češke
Tople želje Slovakom

Praga, 15. marca. Današnji praški jutranji listi, ki so torej izšli dan po proglasitvi slovaške samostojnosti, a še preden se je izvedelo za zasedbo Češke po Nemčiji, objavljajo poročila o odcepitvi Slovaške in pristavljajo komentarje, v katerih sprejemajo z resignacijo na znanje odločitev slovaškega parlamenta. Skoro vsi listi so to vest objavili z naslovom: »Slovaška je odločila o svoji usodi«. Vsi češki komentarji so prežeti največjega razumevanja in obenem z željo, da bi novo življenje Slovakov pomenilo zanje in za Čehe začetek novega medsebojnega spoštovanja. Prvič v zgodovini Slovakov prevzemajo njih zastopniki popolno odgovornost za vodstvo povsem samostojne države. Slovaška je danes nova državnopolitična enota v srednji Evropi in začenja sedaj zbirati vse politične, gospodarske in narodne izkušnje na tej svoji novi osnovi. Šele po teh izkušnjah bodo mogli Slovaki reči, ali je bilo zanje dvajsetletno skupno življenje s Čehi koristno ali ne. Pri tem pa ne gre samo za gospodarske izkušnje, kajti življenje narodov se ne meri samo z gospodarskimi številkami. Šele daljši razvoj bo torej odgovoril na mnoga vprašanja, ki so danes v čeških in gotovo tudi mnogih slovaških srcih.

Ko so bili ti komentarji na ulicah, usoda češke in moravske dežele še ni bila definitivno odločena. Članki so še polni vere v novo bodočnost, »naj se zgodi karkoli«, kakor poudarjajo vsi praški listi brez izjeme. »Narodny listy« pišejo v svojem uvodniku med drugim: »Češki narod ne bo opustil onega, kar je tako rad videl pri drugih: on ne bo zapustil poti razuma in pameti, ki mu bo pomagala prenesti vse težave. Danes ne more nihče v Evropi predvidevati, kaj bo jutri. S tem nepotrebnim ugibanjem in tratenjem časa si tudi mi ne bomo belili glav. Vemo, da nam modrost nalaga, da se še tesnejše medsebojno povežemo in da ostanemo zvesti samim sebi. Tisoč let smo že v srcu Evrope. Preživeli smo dobo slave in ponižanj. Toda nikdar nismo izgubili zvestobo do svoje zemlje, dokler smo dihali. Bilo bi nemodro, ako bi sedaj vzdihovali. Pametno pa je, ako sedaj z razumom delamo in vztrajamo.«

Bolgarski obisk v Ankari

Ministrski predsednik Kjuseivanov na potu v turško prestolnico — Velika pričakovanja v bolgarskih političnih krogih — Bolgarija in Balkanska zveza

Sofija, 15. marca. d. Danes popoldne je odpotoval na poziv turškega ministrskega predsednika v Ankaro bolgarski ministrski predsednik in zunanji minister dr. Kjuseivanov. V bolgarskih političnih krogih pripisujejo temu potovanju velik pomen in pričakujejo, da bo obisk presegal okvir običajnega vljudnostnega obiska. Predsednik bolgarske vlade je te tedne preveč zaposlen s parlamentarnimi vprašanji in reševanjem notranjepolitičnih problemov, da bi potoval v turško prestolnico iz same kurtuazije. Informirani bolgarski krogi zato zatrjujejo, da bo razpravljal v Ankari o zelo važnih balkanskih vprašanjih.

Glavni predmet razgovorov bo nadaljevanje večurne zaupne konference, ki sta jo imela turški zunanji minister Saradžoglu in predsednik Kjuseivanov ob priliki potovanja turškega državnika na konferenco Balkanske zveze v Bukarešti. Takrat je obrazložil Kjuseivanov turškemu zunanjemu ministru ovire, ki branijo Bolgariji pristopiti k Balkanski zvezi. Sedaj bo obvestil turški zunanji minister osebno predsednika Kjuseivanova o razgovorih, ki jih je imel z ostalimi državniki Balkanske zveze o tem, kako bi se dale odstraniti te ovire. Pri tem bo igrala Turčija vlogo posredovalke, kar je tem bolj razumljivo, ker je nedavno slovesno izjavil Kjuseivanov novinarjem, da ni med Bolgarijo in Turčijo nikakih spornih vprašanj več.

Kratka seja senata

Senat je opravil le nekaj tekočih zadev, v torek pa bo začel že s proračunsko razpravo

Beograd, 16. marca. p. Po daljši pavzi se je danes popoldne sestal senat. Seja se je pričela ob 15.30 pod vodstvom dr. Korošca in prisotnosti vseh članov vlade razen pravosodnega ministra dr. Ružića, ki se še ni vrnil iz Rima.

Senat je bil obveščen o imenovanju Vojka Čvrkića za ministra brez portfelja in o tem, da je predsednik dr. Korošec brzojavno izrazil sožalje rumunskemu ministrskemu predsedniku Callinescu zaradi smrti patriarha Mirona Cristee. Senatu je bil predložen novi proračun s finančnim zakonom. O proračunu bo že jutri pričel razpravljati finančni odbor senata. Na predlog predsednika dr. Korošca je bilo sklenjeno, da mora odbor zaključiti razpravo o proračunu najkasneje v ponedeljek in predložiti plenumu svoje poročilo do torka 20. t. m. ob 9. dopoldne.

Senatu so bila predložena tudi 4 poročila administrativnega odbora o izdatkih senata in poročila o stalnih senatskih odborih in njih konstituiranju. Senator Vojnović je prijavil interpelacijo na ministra za gozdove in rudnike zaradi ponovnih požarov v gozdovih dubrovniške okolice. Ministrstvo pravde je predložilo senatu celo vrsto zahtev, po katerih naj bi se nekateri senatorji izročili sodišču, med njimi tudi Ivan Pernar, Avgust Košutić in Fran Schaubach. Senatu je bilo predloženo tudi večje število prošenj, med njimi prošnje društev upokojenih državnih uradnikov za podporo nekaterim upokojencem.

Dnevni red današnje seje je bil s tem izčrpan. Predsednik je senat še obvestil, da bo prihodnja seja v torek dopoldne in da bo na dnevnem redu že načelna razprava o proračunu za 1939-1940.

Finančni odbor senata

Beograd, 16. marca. p. Predsednik finančnega odbora senata Dušan Letica je sklical finančni odbor za jutri zjutraj ob 9. Odbor bo pričel takoj razpravljati o novem proračunu in finančnem zakonu. Na jutrišnji seji bo finančni minister Djuričić podal ekspoze o proračunu.

Madrid pričakuje Francove ofenzive

Madrid, 15. marca. AA. Ponoči je madridski radio objavil naslednjo izjavo polkovnika Casade: *Svet narodne obrambe je zatrl komunistični upor in izjavlja, da bo ukrenil vse potrebno za čim prejšnjo sklenitev častnega miru.*

General Miaja je včeraj izdal poziv na vojsko, da ga prizna kot edinega vrhovnega poveljnika. Ofenzivo generala Franca na madridskem bojišču pričakujejo za prihodnje dni. Casado je izjavil, da so bili podvzeti vsi potrebni koraki za obrambo Madrida in da je republikanska vojska zopet organizirana.

Bilbao, 15. marca. AA. Obe poročili vrhovnih vojaških poveljstev pravita, da je v torek vladal mir na vseh bojiščih. Poleg tega republikansko poročilo pravi, da so nacionalistična letala metala na valencijsko pristanišče bombe.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Razstava francoske umetnosti v Beogradu

Beograd, 16. marca. p. V posebnih vagonih so pripeljali danes v Beograd francoske umetniške slike, ki bodo razstavljene v okviru velike razstave francoske umetnosti 19. stoletja v muzeju Nj. Vis. kneza namestnika Pavla. V muzej so bili danes povabljeni novinarji, ki so si ogledali slike in priprave za razstavo. Kakor znano, bo razstava pod pokroviteljstvom Nj. Vis. kneza namestnika Pavla in prezidenta francoske republike Alberta Lebruna.

Drugi nemški morski orjak

Po poročilih nemških listov bodo že prve dni aprila spustili v morje drugo nemško bojno ladjo s tonažo 35.000 ton. Novo bojno ladjo grade v Wilhelmshafnu in bo dvojnik nedavno krščenega orjaka »Bismarcka«. Novo ladjo bodo najbrže krstili z imenom Hindenburg ali pa Tirpitz, ki je bil, kakor znano graditelj predvojne nemške vojne mornarice.

Skrbna nega — popolna lepota!

ELIDA KREMA

IDEAL

★ zaradi dodatka hamamelisa polepša polt

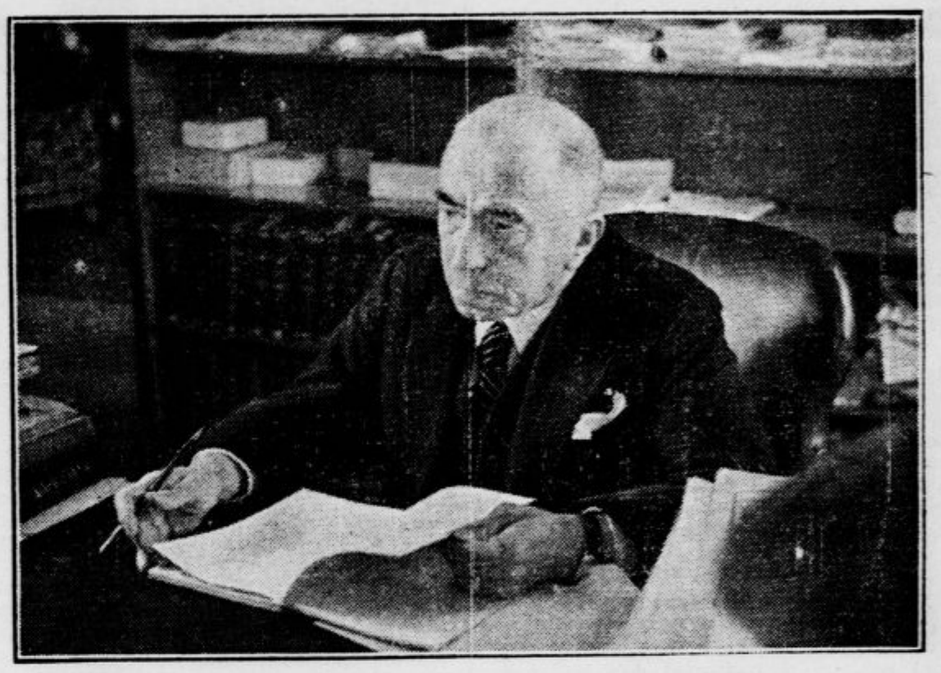

Prezident Češke dr. Hacha

Po razpadu Češkoslovaške

Bistvena sprememba evropskega zemljevida — Nemčija je danes za Rusijo največja država v Evropi — Narasla je v enem letu za 17 milijonov ljudi

Razpad Češkoslovaške in vključitev Češke v Veliko Nemčijo sta bistveno spremenila evropski zemljevid in tako zvano ravnotežje sil v Evropi. Nemčija je postala po ozemlju in prebivalstvu poleg Rusije daleč največja evropska država. Po aneksiji Češke ima sedaj 85 milijonov ljudi in 630.000 kv. km ozemlja. Zgodovinske spremembe zadnjega leta nam predočujejo naslednji statistični podatki:

Češkoslovaška

	km²	preb.
Češkoslov. je imela pred 30. IX. 1938	140.508	14,730.000
do 14. marca 1939	98.912	9,807.000
sedaj ima:		
Češka	49.362	6,805.000
Slovaška	38.459	2,450.000
Karp. Ukrajina	11.094	552.000

Češkoslovaška je morala lani odstopiti: **Nemčiji** 28.680 km² in 3,653.300 prebivalcev (med njimi 740.000 Čehov), **Madžarski** 11.830 km² in 1,027.500 prebivalcev (med njimi 324.000 Slovakov in Ukrajincev) in **Poljski** 1086 km² z 242.000 prebivalci (med njimi 134.000 Čehov in Slovakov). Vsega je prejšnja Češkoslovaška izgubila po izvršenih teritorialnih spremembah 4,922.000 prebivalcev, med njimi **1,198.000 Čehov, Slovakov in Ukrajincev.**

Češka

	km²	preb.
Pred 30. XI. 1938 je imela	78.870	10,588.000
Lani je odstopila	29.508	3.783.000
Sedaj ima	49.362	6,805.000

Po teritorialnem obsegu je sedanja Češka (z Moravsko in Šlezijo) za ⅓ večja kakor Belgija (30.500 km²) in tudi večja kakor Nizozemska (42.900 km²); po številu prebivalcev je enaka bivši Avstriji, zaostaja pa za Belgijo (ki ima 8.4 milijona prebivalcev) in presega Bolgarijo (6.4 milijona prebivalcev) ter Švedsko (6.3 milijona prebivalcev), zlasti pa Švico (4.2 milijona prebivalcev) in Nizozemsko (3.9 milijona prebivalcev).

Češka (z Moravsko-Šlezijo) je lani odstopila Nemčiji 28.643 km² s 3,562.000 prebivalci, Poljski pa 865 km² z 232.000 prebivalci. Od sedanjega števila prebivalcev odpade:

na Čehe, Slovake in Ruse	6,463.500 prebiv.	ali 96.0%
na Nemce	234.800 prebiv.	ali 3.5%
na Žide	21.300 prebiv.	ali 0.3%

Po svoji poklicni strukturi je Češka **izrazito industrijska država**, kajti po poklicu pripada kmetijstvu le 27.8% vseh prebivalcev, industriji in obrti 38.2%, trgovini in denarništvu 8.3% in prometu 6.2%.

Slovaška

	km²	preb.
Pred dunajsko arbitražo je imela	12.617	716.500
Lani je odstopila	10.565	880.000
Sedaj ima	38.459	2,450.000

Slovaška je lani odstopila Madžarski 10.307 km² z 854.000 prebivalci, Poljski 221 km² z 10.000 prebivalci in Nemčiji 37 km² s 16.000 prebivalci.

Po teritorialnem obsegu je Slovaška večja kakor Belgija (30.500 km²) in Nizozemska (34.200 km²), po številu prebivalcev pa zaostaja za Irsko (ki ima 3.1 milijona prebivalcev) in Norveško (2.9 milijona preb.).

Od sedanjega števila prebivalcev odpade:

na Slovake (Čehe)	2,055.800 preb.	ali 85.6%
na Ukrajince	89.200 preb.	ali 3.7%
na Nemce	134.300 preb.	ali 5.6%
na Madžare	65.800 preb.	ali 2.7%
na Žide	39.200 preb.	ali 1.6%

Po svoji poklicni strukturi je **Slovaška na pol industrijalizirana dežela**, ker pripada kmetijstvu 57% vseh prebivalcev, industriji in obrti 19.8%, trgovini, denarništvu 5.3%, prometu 4.6% itd.

Karpatska Ukrajina

	km²	preb.
Pred dunajsko arbitražo je imela	12.617	716.000
Lani je odstopila Madžarski	1.523	164.400
Sedaj ima	11.094	552.100

Po teritorialnem obsegu spada Karpatska Ukrajina med najmanjše države v Evropi. Po številu prebivalstva je za polovico manjša kakor Albanija (ki ima 1.2 milijona preb.), in je le večja kakor Gdansk (420.000 preb.) in Luxemburg (360.000 preb.). Gdansk in Luxemburg pa sta gospodarsko v obliki carinske unije priključena na Poljsko odnosno Belgijo.

Od sedanjega števila prebivalcev odpade:

na Ukrajince	413.500 preb.	ali 75.9%
na Čehe in Slovake	17.500 preb.	ali 3.2%
na Žide	65.800 preb.	ali 12.1%
na Madžare	25.900 preb.	ali 4.8%
na Nemce	8.700 preb.	ali 1.6%

Po svoji poklicni strukturi je Karpatska Ukrajina **izrazito kmetijska država**, ker pripada kmetijstvu 73% vseh prebivalcev (kakor v Jugoslaviji), industriji in obrti 10.0%, trgovini in denarništvu 4.3% in prosveti 2.9%.

Nemčija

	km²	preb.
Nemčija je imela do priklj. Posaarja	468.802	66,858.000
l. 1936 priklj. Posaarje	1.912	812.000
l. 1938 priklj. Avstrija	83.868	6,758.000
l. 1938 priklj. sudetsko ozemlje	28.680	3,653.000
l. 1939 priklj. Češka	49.362	6 805.000
Sedanja Nemčija	632.624	84,886.000

Po obsegu in številu prebivalcev je sedaj Nemčija za Rusijo največja država v Evropi. Po teritorialnem obsegu je vrstni red naslednji: evropski del Rusije 6,002.000 kvadratnih kilometrov, Nemčija 632.600, Francija 551.000 Španija 512.000, Švedska 449.000, Poljska 389.000, Finska 383.000, Norveška 323.000, Italija 310.000, Rumunija 295.000, **Jugoslavija 248.000**, Velika Britanija 229.000 km² itd.

Vrstni red po številu prebivalcev (leta 1937) pa je naslednji: evropski del Rusije 136 milijonov prebivalcev (vsa Rusija 173 milijonov), Nemčija 84.9, Velika Britanija 47, Italija 42.7, Francija 42.0, Poljska 34.8, Španija 25.0, Rumunija 19.6, **Jugoslavija 15.4**, Nizozemska 8.6, Belgija 8.4, Portugalska 7.3, Grčija 7.0, Bolgarija 6.4, Švedska 6,3 milijona prebivalcev itd.

Gospodarstvo

Ustanovitev centralnega sanitetnega fonda za vso državo

Na osnovi § 86 finančnega zakona za leto 1938/39 in po sporazumnem predlogu ministra za socialno politiko in finančnega ministra je ministrski svet predpisal uredbo o narodno sanitetnem fondu kraljevine Jugoslavije. Uredba je objavljena v »Službenih novinah« od 14. marca t. l. in je s tem dnem dobila obvezno moč.

V prvem delu določa uredba, da se zaradi gradnje ureditve in oskrbovanja bolnišnic, zdravilišč, kopališč in ostalih zdravstvenih ustanov in zaradi izpopolnitve zdravstvene službe, kakor tudi zaradi higienske asanacije vasi ustanovi pri Državni hipotekarni banki narodni sanitetni fond kraljevine Jugoslavije, kot samostojna državna ustanova s sedežem v Beogradu. Ta sanitetni fond ima svojo imovino in svoje dohodke, iz katerih krije izdatke. Za njegove obveznosti jamči država. Sanitetni fond je enotni imovinski objekt.

Bolnišnice preidejo v last sanitetnega fonda

Z dnem objave te uredbe preidejo v last sanitetnega fonda vse državne zdravstvene ustanove, naštete v 16 razdelku (ministrstvo za socialno politiko), v 76 poglavju (bolniška služba) in 77 poglavju (higienska služba) državnega proračuna izdatkov za leto 1388/39., in sicer z vsemi pripadajočimi nepremičninami napravami, potrošnim materialom in inventarjem, kakor tudi z vsemi dohodki terjatvami in bremeni.

Država bo še nadalje krila vse osebne izdatke teh ustanov medtem ko bo fond kril materialne izdatke, med katere spadajo tudi mezde za strokovno in nestrokovno delovno osobje, potrebno zaradi zboljšanja zdravstvene službe. Če dohodki sanitetnega fonda ne bodo zadostni za kritje izdatkov bo država ustavila v proračun potrebno dotacijo (v razdelku izdatkov ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje).

V imovino sanitetnega fonda preidejo tudi sredstva narodnega sanitetnega fonda kraljevine Srbije, dosedanji dohodki fonda za asanacijo vasi imovina vodnega fonda kraljevine Srbije in vsi fondi, ustanove in zapuščine, določene državi v zdravstvene svrhe, in sicer tako, da se bodo ti fondi uporabljali v prvi vrsti za svrhe, za katere so namenjeni.

Nova bremena za sanitetni fond

Med dohodki sanitetnega fonda, ki jih našteva uredba v § 5. je tudi nekaj dohodkov, ki predstavljajo nova bremena. Najprej našteva uredba med dohodki fonda vse dohodke bolniških, higienskih in ostalih ustanov, fondov, zadružbine in zapuščin, ki tvorijo njegovo imovino.

3% zdravstvena doklada

Med novimi bremeni je najvažnejša zdravstvena doklada v višini 3% skupnega zneska neposrednih davkov; to zdravstveno doklado predpiše finančni minister začasno ali stalno na vse neposredne davke ali pa na posamezne davčne oblike, in sicer po predlogu ministra za socialno politiko in narodno zdravje.

Obremenitev kosmetičnih predmetov in kosmetičnih zavodov

Na vsa uvožena kosmetična sredstva se bo pobirala taksa v višini do 15% carinske stopnje, na kosmetična sredstva izdelana v naši državi pa do 5% stopnje poslovnega davka. Nadalje se bo pobirala doklada na vse obrate, ki proizvajajo ali prodajajo kosmetična sredstva, in sicer v višini 30% od odmerjenega davka. Kosmetični zavodi, instituti in ustanove, ki se po obrtnem zakonu (§ 23., točka 59) bavijo s kakršnimkoli kosmetičnim poslom, pa bodo plačali doklado 15% na odmerjen celotni neposredni davek.

Davek na posetnike letovišč in zdravilišč

Nadalje se uvaja posebna pristojbina na bivanje tujcev v hotelih, vilah, penzionih, domovih za letovanje in sličnih ustanovah na morskih plažah, jezerih, kopališčih in drugih zdravstvenih in klimatičnih krajih, in sicer v višini 2% pri dnevni oskrbni ceni 30—50 din, 5% pri dnevni oskrbni ceni 50—100 din in 10% pri dnevni oskrbni ceni preko 100 din.

Nadalje se bo pobiral prispevek na naravne mineralne vode v višini 10% prodajne cene ter na umetne mineralne vode v višini 20% prodajne cene.

Ostali dohodki

Nadalje se stekajo v sanitetni fond posebne tase na uvožena zdravila, desinfekcijska in desinsekcijska sredstva.

Privatne bolnišnice in privatni sanatoriji bodo plačali od vsakega bolnika, ki sam plača stroške, poseben prispevek 2 din dnevno, od ostalih bolnikov pa 1 din dnevno.

Končno se stekajo v sanitetni fond vse denarne kazni, ki jih po sanitetnih zakonih izrekajo državna oblastva, in vsi dohodki od imovine sanitetnega fonda.

Takse na uvožena kozmetična sredstva, takse na posetnike letovišč in zdravilišč ter takse na uvožena zdravila se bodo pobirale, če se temu ne protivijo trgovinske pogodbe in konvencije. Finančni minister bo v sporazumu z ministrom za socialno politiko in narodno zdravje predpisal pravilnik o višini in pobiranju doklad in pristojbin za sanitetni fond.

Uprava fonda

Sanitetni fond bo upravljala posebna uprava fonda s predsednikom in štirimi člani. Predsednik sanitetnega fonda je načelnik sanitetnega oddelka ministrstva za socialno politiko, od štirih članov uprave pa imenuje tri minister za socialno politiko, enega pa izmed višjih uradnikov svojega resorja finančni minister. Predsednik in člani sanitetnega fonda se imenujejo s kraljevim ukazom za dve leti.

Uredba vsebuje v nadaljnjih členih predpise glede poslovanja uprave in glede investicij. Investicije izvršuje sanitetni fond iz lastnih sredstev ali pa na breme državnega proračuna odnosno iz državnih posojil. Z odobrenjem ministrskega sveta sme sanitetni fond tudi najeti posojila na denarnem trgu. Uprava sanitetnega fonda določa tudi višino pristojbin za oskrbo in zdravljenje bolnikov ter ostalih pristojbin in taks pri ustanovah sanitetnega fonda. Te oskrbnine in pristojbine pa odobrava minister za socialno politiko.

Ob prenosu imovine zdravstvenih ustanov na sanitetni fond se bo sestavil točen inventar in bo vsa imovina popisana in ocenjena. V proračunskem letu 1939-40 bodo zdravstvene ustanove poslovale in se bodo vzdrževale še na dosedanji način. Novi dohodki sanitetnega fonda, ki jih ne obsega državni proračun za leto 1939-40, se bodo v tem letu lahko trošili po odloku ministra za socialno politiko.

V smislu določb te uredbe se lahko ustanovijo banovinski sanitetni fondi. Bani so pooblaščeni, da po odobrenju ministra za socialno politiko in finančnega ministra predpišejo ustroj banovinskih sanitetnih fondov za svoje banovine.

Zahteve finančnih strokovnjakov jugoslovenskih mest

V Beogradu je bila te dni konferenca finančnih strokovnjakov jugoslov mest. Na tej konferenci je bilo soglasno sklenjeno zahtevati izpolnitev naslednjih najnujnejših zahtev naših mest:

1) da država eventuelno z banovinami prevzame vzdrževanje mestnih policij, ker je to prvenstveno dolžnost države, če ni mogoče takoj ustreči tej zahtevi, naj se to izvede postopno, in sicer tako, da država z banovinami takoj prevzame vsaj 25% izdatkov za vzdrževanje policije, ki bremenijo mestne proračune;

2) da se ukine § 96. finančnega zakona za leto 1938/39, s katerim je predpisan prispevek mest v višini 6% za vzdrževanje bolnišnic;

3) da se izda zakonsko avtentično tolmačenje o tem, da se določbe o trošarinski prostosti producentov za vino in žganje ne nanašajo na mestno trošarino;

4) da se mestne občine oprostijo državnih davkov in banovinskih dajatev na nepremičnine in na dohodke mestnih podjetij, ker ti dohodki ne predstavljajo dobička za privatne svrhe, temveč služijo za kritje splošnih potreb javne uprave in javne službe, kakor ostali dohodki občine;

5) da se pri odobravanju mestnih proračunov postopa s čim večjo liberalnostjo in uvidevnostjo in da se mestom omogoči dejansko ravnotežje proračuna in kritje potrebnih izdatkov.

Zborovanje ptujskih okoliških trgovcev

Pretekli teden je imelo Združenje ptujskih okoliških trgovcev svoj občni zbor. Dvorana je bila nabito polna. Predsednik g. Ivan Rašl je otvoril skupščino in pozdravil zastopnika Zbornice za TOI g. Senčarja, zastopnika Zveze trg združenj g. Verbiča in tajnika g. dr. Pustiška ter predsednika mariborskega okoliškega združenja g. Kostanjška. V svojem govoru se je dotaknil najbolj perečih vprašanj, katerih ugodna rešitev bi bila za okoliško trgovstvo velikega pomena, posebej pa vprašanja nabavljalnih zadrug, ki lahko obstojajo le zato, ker uživajo neopravičene privilegije. Še v večji meri pa škoduje podeželski trgovini današnje moderno krošnjarstvo, ki se vrši z avtomobili seveda brez obrtnega dovoljenja. Za promet, ki ga opravi ta nedovoljena trgovina na podeželju pa je obdavčen naš podeželski trgovec.

V preteklem letu so v ptujski okolici zgradili nekaj telefonskih linij, drugih javnih del pa ni opaziti, dasiravno naše ceste po svoji zanemarjenosti izkazujejo zelo žalostno in odbijajočo sliko. Upravičeno se vsi gospodarski krogi sprašujejo, kako se uporabljajo zvišane doklade cestnemu odboru, zakaj se plačujejo prispevki za prekomerno uporabo cest, ko se nikjer nič ne napravi. Ceste so kljub večjim dajatvam leto za letom vedno slabše. Trgovstvo zahteva v tem pogledu javen račun, ker je v plačevanju najbolj prizadeto. Ob koncu je predsednik poročal, da je združenje sodelovalo na gospodarski konferenci na kateri se je razpravljalo o tem kako bi se dalo pridobiti v okviru Prizadevega načrta *tudi za Ptuj moderno skladišče in hladilnico za sadje*. Taka pridobitev bi bila za ves srez neprecenljive vrednosti, saj je naša okolica na gosto posejana s sadonosniki.

Tajnik združenja g. Uršič Joško je poročal o lanskem delu združenja. Združenje ima 201 člana. Novih trgovinskih obratov je bilo prijavljenih 14, a odjavljenih 16. Zanimivo je tudi, da je v minulem letu izvrševalo razne trgovinske obrti 53 šušmarjev. Blagajna izkazuje 18.272 din dohodkov in 22.909 din izdatkov. Primanjkljaj je nastal zaradi tega, ker se nekateri člani niso zavedali svojih dolžnosti ter kljub opominom še niso plačali članarine. Kril pa se je iz vloge pri denarnem zavodu. V proračunu za tekoče leto je predvideno 19.900 din dohodkov in prav toliko izdatkov.

Skupščina je sklenila naslednje ukrepe: 1. Obnovi se sklep, da je razpečavanje koledarčkov kot novoletno darilo pod kaznijo prepovedano. 2. Vsi člani združenja bodo naročali blago le od takih tvrdk, ki zaposlujejo domače potnike. 3. V svrho pobijanja nelojalne konkurence se združenju naroča, da izda cenik odmerjenih cen za blago, po katerem se bo moral vsak trgovec pod kaznijo ravnati. 4. Za vzoren trgovski naraščaj se bo skrbelo na ta način, da bo vsak kandidat za vajenca, ki ni izvršil 4. razr. srednje šole moral pred tročlansko komisijo na sedežu združenja polagati sprejemni izpit.

Ob koncu sta še v daljših govorih dala smernice za čim uspešnejše delo vsega našega trgovstva zastopnik zbornice za TOI g. Milko Senčar in podpredsednik Zveze g. Verbič, nakar je predsednik g. Rašl zborovanje zaključil.

Gospodarske vesti

= **Plenarna seja Zbornice za TOI.** V sredo 22. marca bo ob pol 9. uri dopoldne plenarna seja zborničnega sveta z naslednjim dnevnim redom: 1) naznanila zborničnega predsednika; 2) poslovno poročilo; 3) poročilo nadzornega odbora o zaključnem računu zbornice za leto 1938 ter o imovinskem stanju zborničnih skladov; 4) predlogi za razširjenje avtonomije zborničnih odsekov; 5) predlog za dopolnitev zbornične pristojbinske tarife; 6) samostojni predlogi odsekov in zborničnih svetnikov.

= **Kinematografski podjetniki in nove taksne določbe.** Iz Zagreba poročajo, da so delegati Saveza kinematografov, Udruženja kinematografov savske banovine in Združenja kinopodjetnikov dravske banovine odpotovali v Beograd, da intervenirajo pri finančnem ministru zaradi taksnih določb, ki se tičejo kinematografov v predlogu finančnega zakona. Delegacija je sklenila ponuditi finančnemu ministrstvu pavšalno plačevanje taks, ki bi zajamčilo državi neokrnjene dohodke.

= **Licitacije.** Dne 17. t. m. bo v pisarni štaba za utrjevanje v Ljubljani licitacija za dobavo krampov, lopat in držajev, 22. t. m. za dobavo raznega zidarskega in minerskega orodja, do 23. t. m. za dobavo kovaškega in mizarskega orodja, 24. t. m. bo licitacija za oddajo del na novi zgradbi v Ljubljani, 24. t. m. za dobavo frezalnega stroja in 27. t. m. za oddajo del za novo zgradbo v Ljubljani ter dobavo 3 »šeping« strojev.

= **Dobave.** II. hidroplanska komanda, Divulje, sprejema do 18. t. m. ponudbe za dobavo jekla, železa, železnih cevi, zakovic, minija, barve, firneža in terpentina, do 20. t. m. za dobavo šolskih klopi, lesenih omar, risalnih miz, stolov i. dr. ter 5 železnih omar. Komanda pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do 20. t. m. ponudbe za dobavo kavčukove vrvice in obročev, ovalnih poslužavnikov, plavljenega jekla ter ferosilicija in fluorita. Dravska delavnica v Ljubljani sprejema do 20. t. m. ponudbe za dobavo bencina, petroleja, tovotne masti, nafte, raznih olj.

Borze

15. marca

Na jugoslovenskih borzah notirajo nemški klirinški čeki nespremenjeno (13.80), prav tako angleški funti (specialni tečaj 238, svobodni tečaj 258). Grški boni so se v Zagrebu trgovali po 30.75, v Beogradu pa po 30.50. Notiranje praške devize je bilo na nekaterih zunanjih borzah ustavljeno. Pri nas pa je oficielni tečaj le nebistveno znižan.

Na zagrebškem efektnem tržišču je bila tendenca mlačnejša. Za Vojno škodo ni bil zabeležen tečaj (v Beogradu je bil promet po nižjem tečaju 473.50—474). Zaključki pa so bili zabeleženi v 4% severnih agrarnih obveznicah po 64, v 6% begluških obveznicah po 92 (v Beogradu po 91.25—91.50), v 7% Blairovem posojilu po 95.25—96 (v Beogradu po 95—96), v 8% Blairovem posojilu po 101.50 (v Beogradu po 101.25), v delnicah Narodne banke po 7725 (v Beogradu po 7700—7725), v delnicah Trboveljske po 192—195 in v delnicah Šečerane Osijek po 85.

DEVIZE

Ljubljana. Amsterdam 2315—2353, Berlin 1755.62—1773.38, Bruselj 734—746, Curih 995—1005, London 204.55—207.75, New York 4345.50—4405.50, Pariz 115.45—117.75, Praga 149.25—150.75, Trst 229.85—232.95.

Curih. Beograd 10, Pariz 11.65, London 20.61, New York 439.75, Bruselj 74.0250, Milan 23.13, Amsterdam 233.20, Berlin 176.35, Stockholm 106.10, Oslo 103.55, Köbenhavn 91.9750, Praga ne notira, Varšava 83, Budimpešta 87.25, Atene 3.90, Carigrad 3.60, Bukarešta 3.37.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: 4% agrarne 63.50 bl., 4% severne agrarne 63—64, 6% begluške 91.50—92, 6% dalm. agrarne 91.50 bl., 7% stabiliz. 98.50 den., 7% invest. 102 den., 7% Seligman 100 den., 7% Blair 95.25—95.50, 8% Blair 101.50—102; delnice: Narodna banka 7700—7800, Trboveljska 193—195, Gutman 35 den., Narodna šumska 20 bl., Šečerana Osijek 85—90, Jadranska 350 den.

Beograd. Vojna škoda 473—474 (473.50—474), 6% begluške 91—91.25 (91.25—91.50), 6% dalm. agrarne 90.50—91 (90.75), 7% invest — (102), 7% Blair 95.50 bl (95—96), 8% Blair 101.50 bl. (101.25), Narodna banka 7680 bl. (7700—7725), PAB 232—235.

Blagovna tržišča

ŽITO

+ **Chicago,** 15. marca. Začetni tečaji: **pšenica:** za maj 67.50, za julij 67.75, za sept. 68.75; **koruza:** za maj 48.125, za julij 49.75.

+ **Winnipeg,** 15. marca. Začetni tečaji: **pšenica** za maj 60.375, za julij 61.

+ **Novosadska blagovna borza** (15. t. m.). Tendenca stalna. **Pšenica:** baška 152 — 154 slavonska in banatska 152 — 154 sremska 151 — 153. **Rž:** baška 142.50 — 145. **Ječmen:** baški in sremski 64/65 kg 155 — 160, jari 68 kg 180 — 185. **Oves:** baški sremski in slavonski 157.50 — 160. **Koruza:** baška pariteta Indjija in Vršac 95 — 96, baška pariteta Indjija sušena 106 — 108, baška pariteta Vršac sušena 105 — 107. **Moka:** baška in banatska »0g« in »0gg« 240 — 250; »2« 220 — 230; »5« 200 — 210; »6« 180 — 190; »7« 150 — 160; »8« 110 — 112.50. **Fižol:** baški in sremski belj brez vreč 282.50 — 285. **Otrobi:** baški, sremski in banatski 99 — 107.

Mogočno zborovanje JNS v Ribnici

V petek popoldne je bil v Ribnici občni zbor sreske organizacije JNS za srez Kočevje. Zborovanje se je vršilo v Cenetovi dvorani, udeležilo pa se ga je okrog 250 delegatov iz vseh občin kočevskega sreza. Občni zbor se je zaradi velike udeležbe spremenil v lepo zborovanje, ki ga je vodil trgovec g. **Ivan Arko iz Ribnice.** V svojem nagovoru je pozdravil senatorje dr. Alberta Kramerja, Ivana Puclja in dr. Andjelinovića, vsi prisotni pa so pietetno počastili spomin pred kratkim umrlega ribniškega trgovca Križmana, ki je bil do zadnjega zvest strankin pripadnik in borec za zmago demokratskih načel v našem javnem življenju.

Občni zbor je sklenil, naj vodi tudi v prihodnjem poslovnem letu vse posle stari odbor, v širši odbor pa naj se kooptirajo delegati iz vseh krajev kočevskega sreza. S tem je bilo vodstvo sreske organizacije znova poverjeno izkušenim osebam, v predsedstvo pa izvoljeni senator g. I. Pucelj ter gg. notar Lovšin, Arko in Ivanc kot podpredsedniki.

Po končanih volitvah je, burno pozdravljen, povzel besedo senator **Ivan Pucelj,** ki je v daljšem govoru orisal politične borbe naprednih ljudi iz kočevskega sreza ter se posebej zahvalil vsem, ki so čvrsto stali v strankinih vrstah lanskega 11. decembra. Za njim je enako navdušeno pozdravljen, podal pregledno poročilo o političnem položaju v državi senator dr. **Albert Kramer,** ki je še posebej govoril o volilnem sodelovanju na listi dr. Mačka. Končno je kratko govoril še senator dr **Andjelinović.** Poslušalci so izvajanja vseh treh politikov spremljali z napeto pozornostjo in vedno novim odobravanjem, na koncu pa se vsakemu zahvalili z močnim aplavzom.

Ko je dr. Kramer podal še pojasnila na razna vprašanja delegatov, je bil občni zbor zaključen in delegati so se razšli polni nove vere in nove volje.

Lepa manifestacija narodnega delavstva na Jesenicah

V nedeljo 5. t. m. je bil v veliki dvorani Sokolskega doma na Jesenicah občni zbor jeseniške podružnice Narodne strokovne zveze. Podružnica praznuje letos 20letnico obstoja. Skupščina je imela zato svečan značaj in je bila sijajno obiskana. Delavstvo je veliko sokolsko dvorano zavzelo do kraja.

Predsednik podružnice **Valentin Zupan** se je najprej spominjal umrlih tovarišev Polka Valentina in Ravnika Lovrenca in nato podal kratko poročilo o prilikah, v katerih je podružnica poslovala preteklo leto. Tajnik **Ivan žen,** je poročal o delu odbora, ki se je zlasti nanašalo na mezdna gibanja, o skrbi za delavski naraščaj, o stanovanjskih zadevah, o obratnih zaupnikih itd. Iz njegovega poročila je razvidno, da je lani na novo pristopilo 368 članov, **tako da je podružnica NSZ sedaj najmočnejša delavska strokovna organizacija na Jesenicah.** Tajniško poročilo je članstvo vzelo z velikim odobravanjem na znanje.

Prosvetar **Valentin žen** je m. dr. poročal, da šteje podružnična knjižnica preko 1100 knjig; tamburaški zbor zelo marljivo deluje. Čitalnice in knjižnice se članstvo poslužuje v velikem številu. Dobro so bila obiskana tudi vsa predavanja.

Gospodar **Franc Dolenc** je poročal, da je podružnica med letom nabavila za 58.000 din novega inventarja. Blagajnik **Franc Markizeti** je poročal, da je bilo 225.722 dohodkov.

V imenu revizorjev je **Janko Avsenik** poročal, da so našli blagajno in vse priloge v vzornem redu in je predlagal blagajniku in vsemu odboru razrešnico, ki je bila soglasno sprejeta.

Za predsednika podružnice je bil ponovno izvoljen Valentin Zupan, za podpredsednika pa Jože Piber in Adolf Lajnar. V odboru so še Valentin in Maks žen, Ciril Tavčar, Janko Avsenik, Valentin Toman, Mirko žnidar, Franc Jamar, Matevž Puc, Nace Razinger in Mirko Baraga. V nadzorstvu Vinko Kržišnik, Alojz Gašperin, Franc Markizeti, Franc Klinar in Viktor Majetič. Praporščak je Andrej Globočnik, namestnik pa Jernej Kogovšek.

K debati se je oglasil g. Jurij Jeram, ki je izrazil presenečenje da nekdaj tako šibka NSZ stoji danes kot najmočnejša delavska strokovna organizacija na Jesenicah; ponosen je, da se prišteva tudi on k narodni delavski organizaciji.

Nad tri ure trajajoči občni zbor se je razvil v lepo manifestacijo delavske solidarnosti. Pred pričetkom in ob zaključku zbora je društveni tamburaški zbor zaigral nekaj živahnih koračnic.

Izletniki povabljeni na Dolenjsko

Novo tujskoprometno društvo v Št. Jerneju

Št. Jernej, 15. marca.

Šentjernejci smo ustanovili Tujskoprometno društvo. Občni zbor je zbudil izredno zanimanje, saj ga je obiskalo okoli 70 udeležencev. Ustanovitev društva je pozdravil odposlanec Tujskoprometne zveze g. Štrukelj. Njegova izvajanja so bila zelo zanimiva. Zdaj je Dolenjska na vrsti v tujskoprometnem pogledu. Za primer nam je povedal tole: Za lansko blejsko nočno svečanost z iluminacijo je dobil Putnik devet prijav, nasprotno se je prijavilo za dirke v Št. Jerneju 130 interesentov. Za letošnje junijske dirke se jih nadeja celo 300 in bo nemara potreben poseben vlak. Bled, Bohinj in drugi izrazito turistični kraji so postali več ali manj mednarodni, cene so v takih krajih prilagodene tujim močnim valutam. Za Dolenjsko je zdaj najugodnejši čas, ki ga mora izkoristiti.

Dolenjska je doslej še vse premalo odkrita, še vse premalo se opozarja na njene prirodne lepote. Reklama je sugerirala ljudem, da je prirodna lepota le v planinah in morju. Brez dvoma pa ima Dolenjska svojo prijazno in ljubko lepoto, ki jo bodo turisti vzljubili, ko jo bodo spoznali. Omenimo naj na primer le Krko, ki nudi s svojimi širokimi in mirnimi vodnimi ploskvami idealno priliko za veslaški šport in kopanje, kakršne brez dvoma ne nudi nobena slovenska reka. Drug pogoj za uspešen razvoj turizma je obilica cenenih prirodnih darov, bodi že vino, sadje ali drugi pridelki. Tujskoprometno društvo v Št. Jerneju si je zasnovalo dokaj obširen program, z izvedbo sodobnega letnega kopališča, za katero so vse priprave v živahnem teku. Zastavitj hoče vse sile za cesto na Gorjance, ki bodo v bližnji bodočnosti po izjavi g. Badjure postali pomembno terišče smučarjem. Če nas ne bi ukanila zima, bi že letos bil na Gorjancih smučarski tečaj za trenerje. Delež države in banovine pa je da posveti nekaj pažnje cestam, ki niso bile nikoli tako slabe, kakor danes!

Skupščini JNS in OJNS v Črni pri Prevaljah

Slovenj Gradec, 15. marca 1939

V nedeljo je bila v Črni pri Prevaljah letna skupščina tamošnje krajevne organizacije JNS in OJNS. Velika Geršakova dvorana je bila nabito polna vrlih nacionalnih rudarjev. Skupščino JNS je otvoril predsednik g. Čufer, ki je uvodoma pozdravil poslevodečega podpredsednika banovinskega odbora g. Milana Mravljeta iz Ljubljane in sreskega tajnika g. Bogdana Pušenjaka, nakar se je spomnil preminulih nacionalnih borcev, katerih spomin so vsi navzoči počastili stoje s trikratnim »Slava!« Sledila so zanimiva poročila funkcionarjev, inž. Viktor Fettich pa je poročal o delovanju strankinih somišljenikov v tukajšnjem občinskem odboru. Pri volitvah je bil izvoljen nov odbor s predsednikom Pavlom Cesarjem in tajnikom Jankom Močivnikom na čelu.

Takoj za občnim zborom JNS je otvoril predsednik g. Franc Erženičnik občni zbor organizacije mladine JNS. Tudi mladinska organizacija se prav lepo razvija in je mladinski pokret med našimi rudarji zavzel že velik razmah. Vsa poročila, ki so pokazala res idealno delovanje mladih funkcionarjev, so bila soglasno sprejeta, nakar je bil izvoljen odbor s predsednikom Erženičnikom in tajnikom Mlinarjem na čelu.

Po končanem mladinskem občnem zboru je podal svoje poročilo bivši narodni poslanec g. Milan Mravlje. Zborovalci so se mu zahvalili z viharnim aplavzom. Končno je pozdravil zborovalce še sreski tajnik g. Bogdan Pušenjak in pozval vse k nadaljnjemu vztrajnemu delu, nakar je predsednik Cesar zaključil krasno uspelo skupščino.

Gospodarska pogajanja med Anglijo in Nemčijo

V Berlin je te dni prispelo odposlanstvo angleške industrijske zveze pod vodstvom predsednika Petra Bennetta, ki je pred svojim odhodom iz Londona izjavil, da imajo angleško-nemški gospodarski razgovori trojni namen: 1. sporazumeti se o glavnih načelih, po katerih naj bi se v bodoče ravnali angleška in nemška industrija v želji po zavarovanju svojih posebnih interesov ter interesov svetovne trgovine, 2. medsebojno določiti, katere zasebne industrije obeh držav bi prišle v poštev za medsebojne konkretne razgovore, ki naj bi se čim prej pričeli, 3. skupno proučiti težave, ki so se pojavile v izvajanju dosedanjih sporazumov med angleško in nemško industrijo.

Britanska pacifična konferenca

Angleški minister za dominione Macdonald je določil angleško delegacijo, ki bo zastopala angleško vlado na konferenci Anglije, Nove Zelandije in Avstralije, ki bo te dni na Novi Zelandiji. To bo tako zvana britanska pacifična konferenca, katere namen je, da prouči skupne obrambne potrebe Anglije in obeh njenih dominionov v Pacifiku. Sklepi konference bodo predloženi posameznim vladam v odobritev.

Angleška oborožitev v zraku

London, 15. marca. b. Iz ekspozeja, ki ga je podal letalski minister Kingsley Wood v spodnji zbornici, je razvidno, da znaša letošnji angleški letalski proračun 205 milijonov funtov ali 74 milijonov funtov več kakor lanski. Letalsko moštvo se bo letos zvišalo na 118.000 mož. Sistem balonske zapore je za London že izgotovljen. Na novo bo izurjenih v teku leta 75.000 mož za pomožno aviacijo. Armada matične zemlje bo štela konec leta 1750 letal, prekomorsko letalstvo pa bo povečano na 37 eskadrilj in za okoli 500 linijskih letal. Angleška letala so po materialu najboljša, angleški bombniki in lovska letala pa so najboljša letala na svetu. Letalska proizvodnja stalno narašča in je zaposleno osebje povečano za okoli 40%. Za letalsko produkcijo se dnevno izda okoli 250.000 funtov. V primeri z majem lanskega leta se bo angleška proizvodnja v tem letu povečala za okoli 400%. Do konca leta bo Amerika dobavila Angliji 900 novih letal.

Reforma italijanskega parlamenta

Rim, 15. marca. b. Te dni so bila objavljena imena 650 članov nove korporacijske zbornice, ki bo zamenjala bivši parlament. Nova zbornica se bo sestala na svoji seji dne 23. marca, na dan obletnice ustanovitve prvih fašjev.

Člani nove zbornice se imenujejo »nacionalni svetniki« in ne več poslanci, ker ne predstavljajo več ljudstva, temveč nacijo ali državo. Ker pa je organizirano ljudstvo tudi del države, predstavljajo preko države tudi njega. Po novem zakonu pripadajo predsedniku nove zbornice večje pravice kakor predsedniku bivšega parlamenta. V novo zbornico je imenovana večina dosedanjih poslancev, kar pomeni zanje nedvomno priznanje, toda v celoti kaže novi zbornica vendarle precej spremenjeno lice. Njena osnovna obeležba je v tem, da je z novo zbornico zavrženo dosedanje načelo ljudskega zastopstva.

Poročne svečanosti v Kairu

Kairo, 15. marca. AA. Danes je bila ob velikih svečanostih izvršena poroka iranskega prestolonaslednika z egiptsko princezinjo Favzijo ob navzočnosti kralja Faruka, štirih prič in šejka Maragija, rektorja univerze Elhazara. Cerkveni obred poroke bo v Teheranu. Popoldne so bile velike vojaške parade, zvečer pa je bila po mestu baklada in je bilo vse mesto sijajno razsvetljeno.

Nova docenta ljubljanske tehniške fakultete

Beograd, 16. marca. p. Na tehniški fakulteti v Ljubljani sta bila imenovana za docenta: za geodezijo inž. Josip Crnjač v 5., za rudarstvo inž. Josip Baturić v 7. pol skupini.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Črna borza in njene podružnice

Nekaj žalostno smešnih prigod iz njenega širokega poslovanja

Skoraj dva tedna že raziskuje beograjska policija afere »Črne borze« ter ponarejanja krstnih listov in drugih dokumentov. Vsak dan prihajajo v zapore novi udeleženci teh afer, a vendar:

»Komaj eno četrtino vsega dela smo dovršili«, pravijo preiskovalni organi.

Tihotapci valut, o katerih smo že nekajkrat poročali, so povzročili državi ogromno škodo. Ko so odkrili v Beogradu centralo »Črne boze«, so bile kaj kmalu odkrite tudi njene podružnice. »Črne borze« so prenašale valute iz države in v državo ter z njimi trgovale po posebnih tečajih. Največ valut je šlo preko madžarske meje, zaupniki črnih borzijancev v Beogradu pa so bili tudi v Bolgariji, Grčiji, raznih drugih evropskih državah in celo v Južni Ameriki. Ilegalna borza je bila navezana seveda tudi na druge in ne samo na denarne ilegalne posle. Najbolj razvito in tudi dobičkanosno je bilo ponarejanje krstnih listov in drugih osebnih dokumentov, kar je razumljivo v današnji dobi emigrantskih poplav.

Napačna pa je domneva, da so vodili »Črne borze«, tihotapske posle in ponarejanja sami židje. Baš nasprotno: v pisani družbi so složno zastopane vse veroizpovedi, razumljivo pa je, da so se najbolj ponarejali krstni listi pravoslavne, katoliške in evangeljske veroizpovedi. V afero je vpleten baje tudi neki pastor. Glavni stebri »Črnih borz« so bili zelo veljavni industrijci, izvozniki, »magnati žita« in drugovrstni podjetniki. Dve med njimi, čeprav sta po rodu tujca, sta bila predsednika podjetja »Šumadija« v Beogradu.

Ta afera je pač najučinkovitejše potrdilo vsega tega, kar je o naši navidezni domači industriji napisal pokojni mladi pisatelj Branimir Čošić v svojem velikem romanu »Pokošeno polje«.

Lepo premoženje v loncu marmelade

Zelo važen činitelj v organizaciji »Črnih borz« je bil Lajoš Hodoši, ki ima v Novem Sadu v najemu veliko restavracijo »Trgovski Lloyd«. Moža so razkrinkali po naključju. Po pošti so prišla iz Švice nazaj zaradi nečitljivega podpisa neka plačilna naročila in, ko so bili že zaprti aferaši zaslišani, so hote ali nehote izdali svojega važnega pomočnika iz Novega Sada. Preiskava v »Trgovskem Lloydu« in v stanovanju restavraterja je bila sprva brezuspešna. Potem pa so napravili preiskavo tudi v Somboru pri neki ožji sorodnici osumljenega Lajoša. Preiskali so sobe, kuhinjo in naposled še shrambo. Hodoši je preiskavi prisostvoval.

Shramba je bila pač, kaor so shrambe premožnih malomeščanov, a nekemu policistu se je zdelo, da Lajoši z nekako skrbjo ogleduje velik lonec, poln marmelade. Iz shrambe so šli nazaj v kuhinjo in sobe, potem so se spet vrnili v shrambo in je obraz Lajoša drugič izražal še večjo skrb, ko so šli mimo velikega lonca. Naposled so si lonec natančno ogledali in na dnu v marmeladi so našli manjši lončič, skrbno pokrit in natlačen s tujo valuto. Lepo premoženje je bilo v marmeladi — — —

To odkritje je Lajošu razvezalo jezik in je potem prostodušno pripovedoval, kako je tihotapil valuto preko madžarske meje. Nekoč je imel pri takem potovanju veliko smolo, izgubil je blizu pol milijona.

Preko meje se je vozil vedno ponoči. Nekoč je švicarske franke, angleške funte in dolarje zavil v zavojček ter zavojček privezal zunaj na oknu svojega kupeja. Carinskim organom je mirno pokazal svojo skromno prtljago in kmalu je vlak zapustil postajo. Ko je bilo vse varno, je Lajoš previdno skušal sneti dragocen zavojček, a ga ni bilo nikjer. Še zdaj ne ve, ali se je vrvica sama odtrgala med vožnjo, ali pa je kdo opazoval njegovo početje od zunaj ter zaklad snel še pred odhodom vlaka.

Škodo, ki je znašala blizu pol milijona dinarjev, je moral pač centrala »Črne borze« vpisati v svojo zgubo.

Zanimiva ponarejevalca krstnih listov

Pri ponarejevanju pravoslavnih krstnih listov v Beogradu sta bila mojstra Trifun Vrbaški, doma iz Titela, in neki Jakob Zeko. Mlada moža se precej časa nista poznala, čeprav sta bila oba v službi »Črne borze«. Oba sta dobila nalog, naj iz kake beograjske cerkve ali župnega urada ukradeta pečate in tiskovine. In smukala sta se vsak po svoje okrog cerkva.

Pri tem sta se nekajkrat srečala in naključje, ki zna biti tudi humoristično, je naneslo, da je videl Trifun v Jakobu, Jakob pa v Trifunu zasledovalca — detektiva. Drug drugega sta se bala kakor živega vraga. In zato posli seveda dolgo niso šli od rok.

Nekoč pa sta se oba znašla v nekem cerkvenem uradu, ko sta prišla vanj vsak pri drugih vratih v nočnih urah, in tako sta se spoznala ter združila v skupnem, tokrat res uspešnem delu. V pisarnah dveh cerkva sta nakradla vse, kar sta potrebovala, in potem sta prav spretno ponarejala krstne liste.

Od vseh osumljencev, ki jih je lepo število, je bila doslej izpuščena samo učiteljica tujih jezikov Lucija Verteš. Zaprli so jo, ker so neko njeno pismo našli pri enem izmed važnih stebrov »Črne borze«. Učiteljica pa je prostodušno izpovedala, da so jo pri neki bogati družini, kjer je poučevala, vprašali, če bi hotela svoje znance, ki jih ima v Angliji, naprositi za neko posredovanje. Učiteljica je potem pismeno odgovorila, da tega ne more storiti. Bogata rodbina, pri kateri je poučevala, je živela seveda od »Črne borze«.

Celo v Bitolju je imela »Črna borza« svoje pomočnike. Tam so zdaj našli malo topilnico, v kateri so topili tihotapci zlatnike, da bi jih v drugih oblikah lažje pretihotapili.

Afere »Črnih borz« zavzemajo vedno večji obseg in beograjski detektivi vedo povedati, kako jih po Beogradu nekateri menjalci in drugi podjetniki prestrašeno gledajo, pa če pridejo k njim v kaki še tako nedolžni zadevi. —tg.

Žrtev službe na zadnji poti

Velik pogreb železničarja Franceta Martinška

Kresnice, 15. marca

V nedeljo popoldne so se zbrali v Kresnicah mnogi pogrebci iz vse okolice, da spremijo Franceta Martinška, železniškega sprevodnika, ki se je ponesrečil na vožnji med Rakekom in Ljubljano. France je bil iz ugledne narodne družine v našem kraju. Kakor smo že beležili, je bil v noči od petka na soboto v službi na brzotovornem vlaku, ki je vozil iz Postojne proti Ljubljani. Zaradi velikega varčevanja železniške uprave pri osebju so bile Francetu dodeljene kar tri zavore. Na predelu pri Verdu, kjer proga močno pada, je zaviral in se med vožnjo vzpenjal z vagona na vagon. Priča nesreče ni bil nihče. — France je padel med kolesje, ki ga je na mestu ugonobilo. Stanovski tovariši, ki dobro poznajo progo, sodijo, da je France med tem, ko se je plazil z enega na drugi voz, zadel v signal, ki stoji tik proge in katerega okrog 4. ure zjutraj ni mogel videti. Našli so ga šele pozneje vsega v krvi s prerezanim prsnim košem. Truplo so položili v krsto in jo odpeljali v službenem vozu na njegov dom v Kresnicah. Žalostna novica je pretresla vse domače, še zlasti očeta, upokojenega železničarja.

K pogrebu so prišli tudi zastopniki železniške direkcije iz Ljubljane ter lepo število stanovskih tovarišev iz Ljubljane in s postaj zasavske proge. Železničarska godba »Sloge« je igrala žalostinke. Takega pogreba pri nas že dolgo nismo videli. Nobenemu oko ni ostalo suho, ko se je ob grobu poslovil od nesrečnega tovariša predstavnik stanovske organizacije, Francetu je bilo komaj 23 let in je bil ponos Martinškove hiše. Velika udeležba in sočustvovanje naj bosta prizadeti družini v tolažbo!

Šest mrtvih v plazu na Bjelasici

Usodno iskanje pastirjev na zasneženi planini

Berane, 15. marca

Na planini Bjelasici se je v ponedeljek okrog poldneva pripetila strašna nesreča. Ogromna snežna lavina je pokopala šest kmetov in doslej še niso mogli odkopati iz visokega snega vseh žrtev.

Na pobočju planine na velikem pašniku, ki mu pravijo Mučnice, je nov sneg zatekel pastirje iz Ravne Reke iz okolice Bjelega polja, ki so tam pasli svojo drobnico. Do domačih staj je skoraj 10 km daleč in pastirji so si s svojo čredo le polagoma z največjimi težavami skozi sneg krčili pot. Iz vasi, kjer so bili vsi zaradi pastirjev in čred v velikih skrbeh, se je podalo pastirjem na proti pet mož z županom Jeremićem na čelu. Tej skupini je sledilo še več vaščanov. Župan in njegovi spremljevalci se niso srečali s pastirji, ki so vodili svojo čredo v drugi smeri proti dolini. Ko so bili pastirji že na varnem, so prišli vaščani blizu Mučnice in tam je župana in njegove spremljevalce zajela velika snežna lavina, ki je s strašno brzino pridrčala nizdol. Vaščani, ki so županovi skupini sledili, so vse to od daleč gledali, pomagati pa niso mogli.

Kakih 200 ljudi je prekopavalo ogromne sklade snega, ki jih je prinesel plaz, a odkopali so samo trupla štirih žrtev.

★

Ne samo na visokih hribih, kakršna je Bjelasica, temveč tudi na dosti nižjem gorovju in celo v dolinah južnih srbskih pokrajin je obilo novega snega. V bitoljski okolici je 48 ur neprestano močno snežilo in so vse planine zasnežene kakor v najhujši zimi. Ponekod so celo veliki snežni zameti in je zasnežena cesta od Resnja v Bitolj, da ni več mogoče voziti pošte z avtomobili. Novi sneg je potrgal brzojavne žice in imajo uslužbenci poštno-telegrafske sekcije obilo trudapolnega dela. Avtobusi, ki so krenili iz Kičeva, so se morali vrniti, ravno tako pa je tudi prekinjena avtomobilska zveza od Prilepa do Kruševa. Visoke snežne zamete je nagrmadila tudi po drugih cestah močna burja.

Celo v Djevdjeliji imajo dosti novega snega. Po nekaj dneh lepega pomladnega vremena, ko je bilo že vse v zelenju in cvetju, je kar čez noč zavladala ostra zima. V ponedeljek popoldne je jelo snežiti in se je sneg obdržal tudi v Djevdjeliji. Huda zima na pragu pomladi je povzročila občutno škodo v sadonosnikih.

Z Jurčkom smo šli na Mars

Močan uspeh nove lutkovne igre na Taboru

Ljubljana, 15. marca.

Prijatelj majhnega gledališkega občinstva na Taboru, slavni igralec Jurček, je pretekle nedelje nastopil v novi igri. Med prijatelji našega lutkarstva je vladalo za igro veliko zanimanje, saj jo je spisal domačin, Joško Šorn, in z njo obogatil našo borno lutkarsko literaturo. Jurčkov orkester je kratkočasil občinstvo, da je lažje čakalo na začetek igre. Ko se je Jurček pojavil na odru, je bila dvorana polna in je veselo pozdravljala svojega lesenega prijatelja. Jožko Šorn je pokazal s svojo igrico, da ima mnogo smisla za humor. Jurčka je igral sam in dosegel popoln uspeh.

Vsebina igre je v kratkih potezah naslednja: Znani raziskovalec in učenjak Metan je zgradil letalo, s katerim hoče poleteti na Mars. Poleta bi se rad udeležil tudi mali Jurček, Ker pa mu profesor zaenkrat tega še ne dovoli, si izmisli premeteni Jurček zvijačo, ki se mu tudi posreči: profesor ostane na zemlji, Jurček in pilot pa poletita v stratosfero. Kmalu pristaneta na Marsu in seveda srečata Marsovce, ki so prav posrečeni. Zlasti imeniten je njihov poglavar, (igral ga je Balentin). Jurček začne misionariti med divjimi Marsovci, ki ne poznajo nobene kulture in civilizacije. Potem vzame njihovega poglavarja in s pilotom polete spet na zemljo, kjer jih z največjo nestrpnostjo in navdušenjem pričakuje ves kulturni svet.

K lepemu uspehu igre je seveda močno pripomogla tudi scenerija, ki je vsestransko na umetniški višini, naravnost presenetljiva. Učinki so bili tako močni, da se je najmanjše občinstvo začelo stiskati k mamicam in je ta ali oni tudi malo pojokal. Ko pa se je na deskah spet prikazal Jurček v svoji rdeči jopici in se začel brezskrbno in navihano smehljati, je zakraljeval tudi v dvorani smeh. Igra, ki je zahtevala od režiserja kakor od igralcev mnogo požrtvovalnega dela, je s polnim uspehom pokazala, da se naše lutkarstvo vsak dan bolj razvija in je kos tudi prav težkim nalogam.

Prva naša lutkovna revija

Prva in edina jugoslovenska ilustrirana lutkovna revija se imenuje »Sokolski lutkar« in je nedavno izšla v izdaji medžupnega lutkovnega odbora žup dravske banovine v Ljubljani. Spričo naglega širjenja lutkovne umetnosti sploh in še posebej v sokolskih društvih je nastala potreba, da ustanovi organizacija sokolskih lutkovnih odrov svoj list, ki naj te odre veže, jim daje navodila in usmerja pravilen razvoj te lepe umetnosti. Zlasti naj bi list skrbel, da bo lutkovna igra res prvovrstno vzgojno sredstvo za našo mladino.

Sokolski lutkar ni namenjen le obstoječim odrom, marveč tudi onim sokolskim edinicam, ki lutkovnih odsekov še nimajo ter vsem, ki se za lutkarstvo zanimajo. Da je bila izdaja prve številke sploh mogoča, je žrtvovala majhna skupina sokolskih lutkarskih delavcev mnogo časa, truda in povrhu še denarja. Saj morajo ti delavci sami pisati za list, tipkati matrice, ilustrirati in vršiti upravniško delo. Vse to seveda brezplačno, samo da omogočijo temu prepotrebnemu listu izhajanje. Prva številka daje koristne pobude za ustanovitev lutkovnega gledališča, spomine dr. Ivana Laha o lutkah in lutkarstvu, članek o lutkarstvu v Jugoslaviji, enostaven in praktičen tečaj, navodila, kako vodiš lutkovno igro, prvo dejanje pravljične lutkovne igre »Jurček gre na Triglav«, poročila, vesti in zabavo. List ima prikupno zunanjo obliko in je obilno okrašen z originalnimi risbami. Cena je skrajno nizka, saj stane letnik šestih številk le 20 din, kar zmore prav vsak lutkovni odsek in vsaka sokolska edinica. Društva naj torej upoštevajo dobro voljo započetnikov in korist lista in naj ne žalijo ustanoviteljev z vračanjem izvodov. Po skupni dobri volji se je treba spoznati. Z vzdrževanjem »Sokolskega lutkarja« podpre vsak naročnik dobro sokolsko delo.

Fran Rauter †

Sevnica, 15. marca.

Na Planini pri Sevnici je danes dopoldne umrl upokojeni šolski upravitelj g. Franc Rauter. Rodil se je dne 31. oktobra 1867 na Planini. Ko je dovršil učiteljišče v Mariboru, je služboval najprej 6 let kot učitelj v Brežicah, nato pa 34 let kot upravitelj trirazrednice v svojem rojstnem kraju Planini. Tam je ostal tudi po svoji upokojitvi l. 1924. Ko je pred poldrugim letom praznoval 70letnico ,se je njegovih lepih vrlin spominjalo tudi »Jutro«.

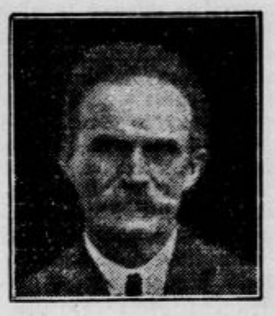

Rauter je bil vsa leta odlično ocenjen vzgojitelj, ki si je pridobil priljubljenost pri mladini in spoštovanje pri vsem prebivalstvu. Še bolj si je navezal ljudi z izvenšolskim delom, zlasti v sadjarstvu in čebelarstvu, ki se je po njegovem prizadevanju tako lepo razvilo v planinski okolici. Vedno so kmetovalci radi hodili k njemu po nasvete. Z raznimi poizkusi je obogatil sadjarstvo tudi v Sloveniji vobče. Kot ljubitelj prirode se je dolgo ohranil čil in prožen. Zapustil je tri otroke v uglednih položajih: inž. Fran je šumski svetnik pri banski upravi, drugi sin je geometer, hčerka pa učiteljica v Brežicah. Uglednega pokojnika bodo v petek ob 17. uri spremili k večnemu počitku. Naj mu bo lahka domača gruda! Žalujočim izrekamo iskreno sožalje.

Jeseniško občinsko gospodarstvo

Jesenice, 15. marca.

Občinsko gospodarstvo na Jesenicah se izčrpno kaže v novem proračunu, ki ga je na zadnji občinski seji obrazložil župan Valentin Markež in ki določa 3,308.949 din izdatkov in prav toliko dohodkov ter je za 421.884 din višji kakor tekoči proračun. Povišanje nasproti sedanjemu proračunu izkazuje prispevek ubožnemu skladu mestne občine za dovršitev in opremo zgradbe občinskega ubožnega zavetišča, ki znaša 1,228.950 din. Občinska uprava je našla kritje v zvišani davčni osnovi, delno pa tudi z uvedbo nove občinske davščine na porabo koksa. Za kritje je vnesla v proračun tudi prebitek obračuna v skupnem znesku 740.000 din.

O proračunu se je razvila dolga in zanimiva debata. Dr. Aleš Stanovnik je govoril o razmerah v državi in izjavil, da njegov klub načelno ne bo glasoval za proračun. Župan je prekinil njegov govor z izjavo, da mu odvzame besedo, če se ne bo držal predmetne razprave. Dr. Štempihar se načelno ni izjavil proti proračunu, pač pa je predlagal, naj občinski odbor pošlje na odločujoče mesto slično resolucijo, kakršno je na svojem zasedanju osvojil banski svet in jo poslal vladi. Župan ni smatral tega predloga za resnega in potrebnega ter ga ni dal na glasovanje. Dr. Ernest Rekar je izjavil, da je proračun realen in da ustreza velikim potrebam občine in tudi socialnim razmeram davkoplačevalcem. Po daljši debati je bil proračun v načelu sprejet z 18 glasovi. Tudi pri posameznih postavkah se je razvila debata, slednjič pa je bil proračun obenem s proračunom ubožnega sklada sprejet z majhnimi spremembami.

NAROD NAJLEPŠE RASTI

živi na Norveškem. Kot potomci Wikingov se Norvežani še danes hranijo največ z ribo in ribjimi proizvodi, ki so njim glavna življenjska prehrana.

Med ribjimi proizvodi zavzemajo polenovke prvo mesto. Olje pridobljeno iz njih vsebuje vitamine A in D v taki meri, kot nobena druga ljudska hrana. Zato je bilo olje iz jeter polenovke že od nekdaj izvor ljudskega zdravja. Ena čajna žlička vsebuje več vitamina A in D, kakor količina mleka in masla, ki jo more človek v enem dnevu zaužiti!

Vitamin A pospešuje rast in varuje pred kužnimi boleznimi, med tem ko vitamin D zdravi in zavaruje pred angleško boleznijo (rahitido).

Zato je najboljše sredstvo za jačanje v rasti zaostalega ali oslabelega organizma.

NORVEŠKO ZDRAVILNO RIBJE OLJE ki je brez duha in okusa.

Kazen za podlo ovadbo

Celje, 15. marca

Pred tričlanskim senatom okrožnega sodišča v Celju sta se zagovarjala v torek 53letni posestnik Franc Kene iz Piršenbrega pri Brežicah in 52letni posestnik in čevljar Franc Germovšek iz Globokega pri Brežicah. Razprava je trajala od 10.30 do 13.15 in od 16. do 19.30.

Germovšek je bil obtožen, da je v drugi polovici leta 1937., ko je bila proti njemu uvedena prisilna dražba nepremičnin, poskušal naklepno zavesti in nasnovati posestnikovo ženo Jožefo Fabinčevo k požigu njegovega zavarovanega vinskega hrama v Dedji vasi na Veselem vrhu z namero, da bi dobil od zavarovalnice Croatije din 12.000 zavarovalnine. Kene in Germovšek sta bila obtožena, da sta lani 13. aprila lažno in proti svojemu prepričanju pismeno ovadila državnemu tožilstvu v Celju, da je hotel bivši narodni poslanec in župan Ivan Urek v Globokem dne 10. marca 1933 v svoji pisarni izvršiti posilstvo nad Jožefo Fabinčevo. S tem sta hotela obtoženca povzročiti kazensko postopanje proti Ivanu Ureku, ki je bilo na sreskem sodišču v Brežicah tudi uvedeno, in uvedbo disciplinskega postopanja proti Ivanu Ureku kot predsedniku občine Globoko. Poleg tega sta bila Kene in Germovšek obtožena, da sta s ponovnim prigovarjanjem naklepno zavedla in nasnovala Jožefo Fabinčevo, da je lani 18. maja na sreskem sodišču v Brežicah v kazenskih poizvedbah proti Ivanu Ureku kot priča, ki ni prisegla, lažno izpovedala, da je hotel Ivan Urek 10. marca 1933 v svoji pisarni v Brežicah izvršiti nad njo posilstvo. Fabinčeva je lani 31. decembra na okrožnem sodišču v Celju priznala svoje dejanje, h kateremu sta jo nagovorila Kene in Germovšek.

Pri razpravi je bilo zaslišanih več prič. Sodišče je Keneta oprostilo obtožbe zaradi nagovarjanja k požigu, zaradi ostalih dejanj pa je obsodilo Keneta na 10 mesecev strogega zapora in izgubo častnih pravic za dobo dveh let in Germovška na 4 mesece strogega zapora.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

70 let dobre matere

Senovo, 14. marca

Te dni je praznovala sedemdesetletnico Jožefa Breznikarjeva. Jubilantka je doma iz Marije Reke, zdaj pa prebiva pri svojem sinu Filipu Breznikarju, ki je rudar na Senovem. Njena življenjska pot zares ni bila posuta z rožicami. Že 35 let je vdova ter je morala mnogo prestati; da je vzgojila šest otrok, od katerih je v času, ko je postala vdova, bil najmlajši star šest mesecev, najstarejši pa 12 let. Vse je vzgojila v pravem narodnem duhu. Velik udarec ji je zadala svetovna vojska, ki ji je oropala dva sina, a tretji je postal težak vojni invalid in je kot tak zdaj zaposljen v državni protezni delavnici. Kljub trnjevi poti, ki jo je prehodila v svojem dolgem življenju, je še vedno zdrava in trdna. Že mnogo let je naročnica »Domovine« ter brez nje ne bi mogla živeti. Vsakokrat komaj čaka, da jo dobi v roke ter je ne odloži prej, dokler je ne prečita od prve do zadnje črke. Želimo, da bi ostala trdna in zdrava do skrajnih mej življenja.

Ignac Koprivec:

Slovenske gorice pred pomladjo

Zgodnje spomladansko sonce se prižema s svojimi žarki na prebujajočo se zemljo. Ob jarkih v prisojnih dolinah so pogrnile trate norice kakor bi zapadel sneg. V gozdovih nad jarki so zazvonili zvončki, ki kimajo v pozdrav sanjavim vijolicam tam po vratnikih in po grivah, se nasmihajo togim trobenticam ter se čudijo brezglavi igri veveric, ki se podijo po drevju, muckajo, se kličejo med seboj in skačejo z veje na vejo.

Zidanice so se izvile iz navidezne majhnosti v katero jih je potisnila zima. Zopet kraljujejo sredi goric s svojimi ogromnimi prešami, v obokanih, vlažnih kamnitih kleteh pa je zaživelo vino. Začutilo je prihod pomladi in je zavrelo kot zavre v človeku ob njenem vstajenju kri.

Božanski občutek je, povzpeti se v takšnem sončnem dnevu na hrib, stopiti razvnet po teh toplih, krepilnih sončnih žarkih v pivnico, si natočiti par krožic tega razburkanega vina ter se pogovoriti z viničarjem, ki ga človek skoraj več ne pozna, tako se je spremenil, odkar sije na gorice sonce. Delo, — samo o delu govori, in nemiren je, raztresen, ker se še ne more ničesar prav lotiti. Zaljubljeno brbra o trsju, o sveže obrezanih rozgah, in na pamet bi vedel našteti, koliko vlačenc bo v kateri grabici, koliko bikov in koliko novega kolja bo treba v vseh postatih.

Desetine in desetine ponosnih cerkva se dviga iznad gričev ter zakriva s svojo tenjo tolsta župnišča, svetla na zunaj, znotraj pa mračna in neprijazna, podobna srednjeveškim gradovom. Pol pratike leži pred človekom, če pogleda iz visokega griča po Slovenskih goricah. Na severu kraljujeta visoko nad vsemi drugimi Marija Snežna in Sveta Ana. Očrneli stolp Svetih Treh kraljev strmi gluho v nebo. Srebrna streha trebušastega ostrešja pri Svetem Lenartu se leskeče, da slepi oči. Radostno mežika s svojega nizkega hribčka, kakor bi se norčevala iz oblastne in samozavestne Svete Trojice, pribežališča pokorečih se romarjev, ki s svojimi tremi stolpi, pokritimi z rdečo streho ter s svojimi ogromnimi cerkvenimi poslopji dela videz trdnjave. Cerkev svetega Antona zamišljeno sanja na svojem griču, ob boku pa ji igrajo uspavanko s svojimi iglastimi vejami visoko okleščene smreke. In kakor bi bil na koncu velikega obzidja, se dviga pod nebo stolp Svetega Andraža, svetal sicer, zakaj vsakih pet let dobi novo srajco, ali vendar ta belina ne more zakriti neprijaznosti, ki diha iz cerkvenih zidin, kakor bi se skrival za njimi nestvor, ki kvari vzdušje. Jagnedi na trgu pred cerkvijo zibljejo svoje vitke vrhove, pod gričem pa šumlja lena Pesnica, ki se po neštevilnih zavojih vleče sredi obširnih travnikov proti Ptujskemu polju. Ob grič na zapadni strani pesniške doline se stiska majcena cerkev Svetega Bolfenka kakor bi jo bilo sram. Daleč za njo pa se smehlja izmed gozdov Sveta Barbara, ki pozdravlja s svojo belo vnanjostjo Svetega Urbana, mogočnega čuvarja Slovenskih goric na južni strani. In dalje in dalje na vzhod so še razmetane cerkvice svetnikov in svetnic, vse več ali manj lepe, pod njimi, okrog njih, za njimi pa so gorice z žlahtno trto, pa tudi zasadi šmarnice, — se razprostirajo ponosne vasi in siromašni vrhi, kjer životarijo želarji in viničarji, ki se rodijo sredi strganih jank in starih nerabnih sukenj ter mro med njimi, katerih družinski člani morajo štediti dvajset let, če hočejo pokopati svojega očeta kakor se kristjanu spodobi, zakaj pogrebni cenik siromakov ne pozna.

Živo dražest teh prelepih krajev še stopnjujejo jagnjedi ob cestah, lipe sredi vasi in kapelice pod njimi, pred katerimi se meseca maja zbira vaška mladina, da se pod pretvezo pobožnosti lahko nemoteno ljubkuje. Izletnik, ki bi hotel napasti svoje oči na pravi lepoti, se naj potrudi v Slovenske gorice. Naj se ne ustraši »totega pecirka«, noža, kola, ki baje pogosto razsajata tod. To so domači obračuni„ ki niso nič pogostejši kakor drugod, le temeljitejši so nemara. Tujca pa spoštuje vsakdo. Če bo žejen in se mu ne bo ljubilo vina, naj stopi k tetici gospodinji. Dala mu bo zvarjak kislega mleka, piskrc zmetkov ali pa sladkega jabolčnika. In če bo hotel prigrizniti, ne bo v zadregi za kvasenice, krapce, gibanice in podobno — Naj ne govori o lepotah Slovenije, kdor si še ni ogledal Slovenskih goric!

Zdaj je v njih postalo bolj tiho. Gostuvanja so odpravljena, pust je že zdavnaj za Pohorjem, post pa zahteva, da se človek tudi v govorjenju brzda. Le ob večerih se pri mizi razplete pomenek o delu. Govorijo o prvi kopi v goricah, ki je pred vrati. Nekateri pripovedujejo, kako bodo gruntarji letos plačevali kopačem, a se še ne ve nič gotovega. Nemški posestniki bodo baje ostali pri starem, cerkveni pa nameravajo plačevati k deri po osem dinarjev na dan, kakor se čuje. Je že tako!

Mesarjenje je na vseh kmetijah končano. Zaseka je stlačena v tünje, le nad pečjo še visi v vsakem hramu par velikih klobas, ki jih je treba odriniti za bero, da je mir v fari. Domači gospod so v nedeljo oznanili, da bodo začeli s pobiranjem te dni in da bo to poslednji obrok za preteklo leto. Če je treba dobiti seno, ozimino, ajdo, mošt, pšenico za hostije, gnoj za v gorice, klobase in jajca, moraš prepotovati vso faro. Farani niso toliko verni, da bi svoje darove pripeljali sami.

»Ni lepo, da imate ta časnik v hiši,« poučí dušni pastir gospodinjo. »Širi brezverstvo. Tak list je strup. Odpovej ga! Ne paziš na moža! — Zašel je v druščino, ki ni prijazna cerkvi. Spreobrni ga!«

»Zbogom in boglonaj!« se glasi slovo. Prebivalci niso odbijajoči in dajo bero, ko pridejo k hramom tudi oo. frančiškani minoriti ali članice slovečih samostanov. Pa to je v glavnem že opravljeno. Le za kakšno najnujnejšo stvar bo še treba odriniti par dinarjev, darovati za sveti misijon v Afriki in pa za zidanje bogoslovja.

EDINSTVENO FILMSKO DELO BAJNE LEPOTE
po nesmrtnem istoimenskem romanu, prevedenem v vse kulturne jezike:
IZ MARK TWAINOVEGA SRCA — V SRCE VSEGA SVETA: to je moto tega krasnega filma!

Danes PREMIERA ob 16., 19. in 21. uri
Pustolovščine Toma Sawyerja
(Izgovori: TOMA SAJERJA)

Ta film, ki bo prav tako kakor »SNEGULČICA« razgibal in razveselil vso Ljubljano, staro in mlado, moške, ženske in mladino, je bil nagrajen lani na bienali v Benetkah s prvo nagrado! MARK TWAINOV namen je bil spomniti odrasle, kakšni so bili kot otroci, kako so mislili, govorili in v kakšne pustolovščine so se spuščali . . .
KINO UNION

Domače vesti

* **Opozorilo vojnim dobrovoljcem.** V nedeljo 19. t. m. bo v veliki sejni dvorani mestnega magistrata v Ljubljani ob 10. dopoldne XX. redni občni zbor naše organizacije. Na predvečer občnega zbora 18. t. m. bo ob pol 21. v restavracijski dvorani hotela »Štrukelj« (Dalmatinova ulica) **članski zaupni sestanek,** na katerem se bodo podrobno obravnavala vsa poročila za občni zbor in se bo sestavila tudi kandidatna lista novega odbora. Razprave se bodo lahko vršile samo na tem članskem sestanku, ne pa na občnem zboru, ki bo imel svečano obeležje. Tovariši! Udeležite se gotovo in polnoštevilno zaupnega sestanka in občnega zbora! Sreska organizacija zveze vojnih dobrovoljcev kraljevine Jugoslavije v Ljubljani.

* **Snežne razmere v planinah** so zadovoljive. Vse dneve marca se giblje jutranja temperatura v višinah nad 1500 m med —2 in —6 C pod ničlo tako, da je vsa planinska priroda zjutraj pokrita z večcentimetrsko plastjo sreža, ki ga dopoldansko sonce predela v solnat sneg najboljše kakovosti. Snega je dovolj tako je v okolici Staničeve koče, ki bo oskrbovana od 15. marca do 15. maja t. l. okrog tri metre snega, enako tudi v okolišu Triglavskega doma na Kredarici, ki bo oskrbovan od 1. do 15. aprila 1939. V dolini Triglavskih jezer, kjer je že stalno oskrbovana koča SPD, je 225 cm snega. Smuka iz doline Triglavskih jezer proti Komni je izborna, saj je na Komni tudi en in pol metra snega Izhodišče za vse ture na Komno, v dolino Triglavskih jezer in dalje preko Hribarice je v »Zlatorogu« ob Bohinjskem jezeru, kamor vozi od dopoldanskega vlaka redno avtobus, ki se vrača od Zlatoroga z odhodom ob 16.30 uri. Smučarji planinci, ki so namenjeni v Triglavsko pogorje iz Mojstrane, naj se oglasijo pri gorskem vodniku Lahu Gregorju, kjer si morejo izposoditi ključ od zavetišča v Zgornji Krmi. Iz Kranjske gore se je treba le malo vzpeti in že je mogoče natakniti smuči na cesti na Vršič, kjer je v okolici Erjavčeve koče pod Vršičem izboren sneg za smuko. — Kamniške planine kažejo proti Ljubljani svojo belo fronto; vsakdo se lahko prepriča, da je tudi na teh planinah še dovolj snega. Krvavec ima okrog 80 cm snega na osojnih straneh še vedno pršič. Najprikladnejši vzpon je iz Cerkelj, kamor vozi avtobus podjetja Žužek, ki tudi SPD 30% popust pri vozni ceni, ako se član društva izkaže s potrdilom, da je posetil Dom na Krvavcu. — Velika Planina ima še okrog pol metra snega, tako da je tudi na tej visoki planoti smuka dobra Smuško veselje bo trajalo še do sredine maja; planinci in smučarji naj izrabijo ugodno priliko ter naj pohitijo v svojem prostem času s smučmi na planinska smučišča Podrobne informacije o posameznih turah o snežnih prilikah in o planinskih postojankah dobite v pisarni SPD, Ljubljana, Aleksandrova cesta 4-I, telefon 40—56.

— **Vsi, ki mnogo jedo in stalno sede in trpe zaradi tega prav pogosto na trdi stolici,** naj pijejo vsak dan čašo naravne **»Franz-Josefove«** grenke vode, ki se mora poprej segreti. Davno preizkušena in priznana **»Franz-Josefova«** voda se odlikuje po svojem sigurnem učinku in prijetni porabi.
Reg. po min. soc. pol. in n. zdr. S-br. 15.485 25 V 35.

* **Smrt med izseljenci.** Iz Belgije nam pišejo: V tukajšnjih premogokopih je mnogo Slovencev na delu. Zlasti mnogo jih je iz Julijske Krajine Delo je trdo in zahteva mnogo napora. Zato ni čudno, če nas poleg nesreč v poklicu zasledujejo tudi bolezni, da si moramo iskati zdravja po bolnišnicah. Tako se je zgodilo tudi Valentinu Štruklju doma iz Tolminskega Loma. Zaradi bolezni na želodcu je moral nenadno podvreči se operaciji, ki je ni prenesel. Dne 27. februarja je podlegel. Imel je kljub slabemu vremenu zelo lep pogreb, ki se ga je udeležilo poleg mnogih sorodnikov, ki živijo s svojimi družinami v Belgiji, tudi veliko število znancev-rojakov. Krsto je pokrivalo mnogo vencev in cvetja, znamenje, da je bil pokojnik pri vseh priljubljen. Zapušča vdovo s hčerko, ki se tem potom najtopleje zahvaljujeta darovalcem za vence in cvetja.

Pri zaprtju in motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec navadne Franc Jožefove grenčice

* **Ustanovljena je prva podružnica hrvatskega kulturnega društva »Napredka« v Srbiji.** V Kraljevu, kjer živi precej Hrvatov, je bila nedavno ustanovljena podružnica hrvatskega kulturnega društva »Napredka«, ki je prvo v Srbiji. Na ustanovnem občnem zboru je pristopilo v organizacijo nad 50 članov in članic. Odbor nove podružnice bo skušal organizirati tudi rojake, ki živijo v Kragujevcu, Nišu in drugih krajih.

* **Prebivalstvu v litijskem srezu.** Zastrupljevanje vran bo trajalo v litijskem okraju do 7. aprila. V ta namen bodo lovci, člani Zasavskega lovskega društva, polagali na prostem zastrupljena kurja jajca, ki bodo označena z modrim žigom mrtvaške glave. Občinstvo opozarjamo na zastrupljena jajca in lovci prosijo vse, naj puste zastrupljena jajca tam, kjer so položena.

* **Važno za čebelarje.** Društvena čebelarna je dobila prosto skladišče za med in vosek. Čebelarji, ki prinesejo v Ljubljano vosek v prodajo ali zamenjavo za satnice, naj prijavijo trošarinskim organom, da bodo vosek oddali v prosto skladišče Društvene čebelarne. Zaradi tega čebelarjem ne bo treba utrpeti mestne trošarine, ki jim bo, ako jo bodo na mitnici plačali, v čebelarni povrnjena. (—)

* **Bolniki so povsod.** Zato je neobhodno potrebno, da se pazi na urejeno prebavo. Zdravniki priporočajo Darmol odraslim in otrokom. Tudi pri večkratni uporabi ne nastopa navada. Uporabljajte pri zaprtju dobro odvajalno sredstvo Darmol. Dobi se v vseh lekarnah. Reg. 25.801-37. (—)

* **Potrebna in koristna knjiga.** Izšla je že dolgo pri nas pogrešana knjiga »Prehrana v zdravju in v bolezni«, ki jo je po dolgoletni praksi napisal dr. L. Merčun, primarij drž. bolnice v Ljubljani. Knjiga je praktičen pripomoček za pravilno prehrano zdravega človeka in bolnika. Cena knjigi je izredno nizka (20 din), dobi se pri piscu, ki jo je sam založil, in v knjigarnah. (—)

»FORVIL« rdečilo za lice in usta Vas pomladi in polepša Dobi se v vseh naravnih barvah — seveda v **Parfumeriji NADA,** Ljubljana, Frančiškanska ulica.

* **Gmotne težave zavoda za zavarovanje zoper točo v Savski banovini.** Zavod za zavarovanje pridelkov zoper točo, ki ga vodi savska banovina, je dovršil lani 10-letnico svojega obstoja V dobi petih prvih let je deloval zavod samo na enem delu banovine, na področju nekdanje primorsko krajiške oblasti, potem pa se je razširil na področje cele banovine in je v petih letih svojega delovanja na področju cele banovine izplačal nad 75 milijonov zavarovalnin, na leto povprečno 15 milijonov, kar znaša 88 odstotkov skupne letne zavarovalnine. Največ škode je povzročila toča leta 1937. in teda so izplačila daleč presegala dohodke zavoda. Zavod je moral takrat izplačati blizu 27 milijonov in zaradi tega je zdaj v gmotnih težavah.

* **Najstarejši prebivalec Srema in Mačve je umrl.** V vasi Radenkoviću so pokopali 116letnega posestnika Marka Dimitrijevića, ki je bil najstarejši prebivalec Mačve in Srema. V Mačvo je prišel v mladosti in si je s svojo pridnostjo in varčnostjo pridobil lepo premoženje.

* **Za izlet,** ki bo od 24 do 26. t. m. v Gorico in Trst sprejema prijave do 18. t. m. izletna pisarna M. Okorn Ljubljana, Frančiškanska ulica tel. 22-50. (—)

* **Vsak otrok je uganka** in nihče ne ve, kako se bo razvil. Tudi najskrbnejši starši ne morejo vplivati na otrokov razvoj, marveč lahko samo ustvarjajo pogoje za njegovo zdravo razvijanje. Uspehe v življenju ima samo zdrav človek in je zaradi tega najbolj važna prava prehrana že v detinski dobi Preizkušena koncentrirana krepčilna hrana Ovomaltine vsebuje v koncentrirani obliki vse vitamine in redilne vrednote, ki so neobhodno potrebne za razvoj in okrepitev organizma. (—)

Iz Ljubljane

u— **Zadnja pot kapetana Matije Petka.** V ponedeljek ob 15. je bil izpred mrtvaške veže pogreb upokojenega kapetana g. Matije Petka. Pred 15. se je zbrala pred mrtvašnico množica njegovih prijateljev in znancev ter ostalega občinstva, pred vhodom pa je bila postirana častna vojaška četa. Po blagoslovitvi in molitvah duhovnikov so prenesli krsto s truplom na lafeto, nakar je krenil žalni sprevod na pokopališče k Sv Križu. Takoj za križem in častno vojaško četo je korakala vojaška godba, ki je igrala žalostinke. V žalnem sprevodu je bila tudi vrsta aktivnih oficirjev, na njegovi poslednji poti pa so spremili pokojnika tudi mnogoštevilni rezervni oficirji. Na pokopališču je častna četa oddala salvo. Pokojni kapetan Matija Petek je bil prleški rojak doma iz okolice Ormoža. Služil je ves čas svetovne vojne, dalje časa tudi v Skadru. Po prevratu je služil več let na Cetinju, kjer je bil med našim črnogorskim prebivalstvom zaradi svoje originalnosti zelo priljubljen. Tudi po upokojitvi je ostal na Cetinju, kjer je prevzel mesto ekonoma pri banski upravi. Kasneje se je preselil v Kotor, pred dobrim pol letom pa v Ljubljano, kjer ga je napadla bolezen, ki ji je sedaj podlegel. Pokojniku, ki si je tudi v Ljubljani kmalu pridobil velik krog prijateljev, bodi domača zemljica lahka!

u— **Za mestne revеže so darovali:** g. Rudolf Barl, Večna pot 35., v počastitev svojega pok. svaka Matije Pelka, šolskega upravitelja v Toplicah pri Zagorju, 100 din; Plestenjakovi v počaščenje pok. Franca Poženela 100 din. Za kuhinjo najbednejših v stari cukrarni je darovalo uslužbenstvo hidrotehničnega odseka kr. banske uprave 250 din v počaščenje pok. ge. Helene Mačkove, a mestni socialni urad je v znamenje teh daril položil na krste vence v mestnih barvah. Počastite rajne z dobrimi deli! Za kuhinjo v cukrarni je g. Avgust Erklavc trgovec v Povšetovi ulici spet daroval 50 kg zelja, g. Franc Hočevar, gostilničar pri »Figovcu« pa 150 din. Vsem dobrotnikom revnih izreka mestno poglavarstvo najtoplejšo zahvalo tudi v imenu podpiranih.

u— **Predavanje o Primorski.** V ponedeljek 20 t. m. bo ob 8. zvečer v mali dvorani filharmonije predaval dr. Čermelj Lavo o Primorski. Predavanje priredi vodstvo Družbe sv Cirila in Metoda Številni diapozitivi bodo prikazali krajevne lepote Primorske. Poznavanje narodnostnih vprašanj je prav potrebno vsakomur, zato vabi CMD vse, ki se zanimajo, na to predavanje. Ker mora biti dvorana ob 21.30 uri prosta za radio prenos, bo pričetek točno ob 20., na kar opozarjamo obiskovalce. Vstopnine ni.

u— **Pevski zbor Glasbene Matice.** Drevi ob 20. redna vaja vsega mešanega zbora.

u— **Vpliv ledene dobe na življenje,** je bilo naslov predavanju, ki ga je imel snoči v okviru Prirodoslovnega društva univ. prof. dr. Jovan Hadžija. Predavatelj je govoril o vplivu ki ga je imela ledena doba na razpoglitev vrst v živalstvu in rastlinstvu. Živali in rastline, ki so živele malo pred ledeno dobo, so se morale prilagoditi novi klimi, iz starih vrst so nastajale nove. Tako je bil tipičen predstavnik ledene dobe mamut in je tudi z njo vred izginil. Prav tako njegovi tovariši: nosorog, jamski medved, jamski lev in druge živali ki so deloma izginile z ledeno dobo vred, deloma pa živele še naprej in počasi izumirale. Zanimivo predavanje je predavatelj ilustriral z lepimi diapozitivi.

u— **Vrtnarsko in sadjarsko društvo, podružnica Moste** priredi drevi ob 20. predavanje o zelenjavi in povrtnini. Predavatelj g. ravnatelj Lap Anton.

KINO MATICA, tel. 21-24 Predstave ob 16., 19., 21. uri
HAVAJSKA GLASBA
8 letni CARUSO—Bobby BREEN prvikrat na filmskem platnu. Film prekrasnih havajskih melodij. — Film z otoka večne mladosti in ljubezni.

u— **Novice iz stare cukrarne.** Na notico, ki smo jo s tem naslovom objavili v torek, nam je mestno poglavarstvo poslalo izjavo, da se o resničnosti informacij z magistrata in o resničnosti informacij, ki jih prejema uredništvo »Jutra« iz vrst prizadetih, javnost lahko vsak dan prepriča. Mestno poglavarstvo je namreč že večkrat povabilo ljubljansko javnost in vse dobrotnike na ogled zavoda v stari cukrarni. V »Novicah iz stare cukrarne«, ki jih je objavila ponedeljska izdaja »Jutra« 13. t. m., je podčrtano povabilo: »Vsi dobrotniki so vabljeni, da se kadarkoli sami prepričajo, kakšna hrana in red je v stari cukrarni.« Poleg tega je pa v istem članku tudi naslednje: »V kuhinji je vedno uradno nadzorstvo, razen tega pa nadzorujejo zlasti pokušnjo in razdelitev hrane vsak dan tudi zastopnice in zastopniki vseh v vrhovnem socialnem svetu mesta Ljubljane zastopanih karitativnih društev.« Ob vsesvetski dobrodelni akciji so pa v Vrhovni socialni svet mesta Ljubljane stopili tudi po en zastopnik vseh štirih ljubljanskih dnevnikov ter oba ljubljanska dopisnika beograjske »Politike« in »Pravde« Ti zastopniki dnevnega tiska so sodelovali s tako vnemo in tako koristno, da predvsem njim gre zahvala za uspeh vsesvetske akcije. Gotovo se pa ti člani Vrhovnega socialnega sveta mesta Ljubljane tudi sedaj popolnoma zavedajo svojih pravic in svojih dolžnosti ter prav dobro vedo, kdaj je treba grajati in kdaj hvaliti. Mestno poglavarstvo torej samo še ponavlja svoje že večkrat izrečeno vabilo, naj zastopniki dnevnega tiska z vso doslej izkazano vestnostjo in požrtvovalnostjo nadzorujejo tudi poslovanje socialnega zavoda v stari cukrarni. Hkrati pa mestno poglavarstvo prosi zastopnike dnevnega tiska, naj se sami prepričajo o verodostojnosti svojih informatorjev in objektivno po lastnih izsledkih obveščajo javnost. Te dni objavi mestni socialni urad razpored stalnega nadzorstva sestavljenega iz zastopnic in zastopnikov v Vrhovnem socialnem svetu zastopanih organizacij, da bo v stari cukrarni vsak dan nadzorstvo.

Najnovejše WALT DISNEY-jeve zabavne
PRAVLJICE
Predstave ob 16., 19 in 21. uri.
Mickyjev slon, Trije slepi mušketirji, Racman in pluto, Selitev, Mickyjev cirkus, Sorodnik iz province, Mickyjev tekmec, Planinci. — SAMO še DANES in JUTRI!
Glasbeni dodatek: LISZTOVA RAPSODIJA.
KINO SLOGA, tel. 27-30

u— **JNAK Edinstvo** obvešča člane, da bo drevi ob 20. redni sestanek. Predaval bo g. prof. Ljuba Jurković o temi »Naš študent v javnem življenju«. Udeležba za vse strogo obvezna!

u— **Šentpetrska moška in ženska podružnica CMD** priredita v soboto 18. t. m. v Kolodvorski restavraciji družabni večer. Vstopnine ne bo, vzlic temu pa se bodo vsi gostje prav dobro zabavali. Poleg godbe nastopita tudi znana komika Jožek in Ježek. Gospa in gospod Majcen sta obljubila prirediteljem, da pripravita za večer posebne specialitete po skrajno ugodnih cenah, zgolj glede na korist in namen prireditve. Jožice in Jožki, vam na čast se pripravlja ta prireditev! Pridite, da skupaj proslavimo vaš god! Povabljen je vsakdo, ki želi preživeti v soboto zvečer nekaj prijetnih ur.

u— **Angleško društvo v Ljubljani** sporoča, da bo v petek 17. t. m. predaval v Ljubljani viceadmiral britanske mornarice g. Usborn o narodni obrambi v Veliki Britaniji Predavanje bo najbrže v mali filharmonični dvorani ob 18. in po možnosti s skioptičnimi slikami. Čas in kraj se bosta naznanila še posebej v jutrnjih dnevnikih Na zelo zanimivo predavanje posebej opozarjamo.

Iz Maribora

a— **Župni prednjaški tečaj** je bil 17. februarja do 9. t. m. v Sokolskem domu matičnega Sokola Udeležilo se ga je 69 bratov in sester iz 26 edinic. Kot nadaljevanje tega tečaja je bil 10. in 11. t. m. prosvetni tečaj, ki se ga je udeležilo 45 bratov in sester. V tečajih je predavalo in vadilo 26 predavateljev, oziroma vaditeljev. Uspeh je bil prav zadovoljiv in je upati, da bodo udeleženci prav uspešno delovali v svojih edinicah ter utrjevali in širili sokolsko idejo.

PRIHODNJI TEDEN
MODNA REVIJA
MODELI ZA DAMO IN GOSPODA
PLAŠČI, KOSTIMI, TOALETE, PROMENADNE, SPORTNE IN KOPALNE OBLEKE
VELIKA DVORANA KAZINE

u— **Stalni obiskovalci opernega gledališča** prosimo p. n. upravo, ako bi za »Traviato« z g. Gjungjenac povabila tudi g. Gostiča, ki se mudi v Ljubljani, in s tem ugodila mnogostranskim željam operne publike.

u— **Podružnica Kola jugoslovenskih sester, Moste** vab. vse svoje članice in dobrotnike na svoj XVII. redni občni zbor, ki bo v nedeljo 19. t. m. ob 3. popoldne v salonu gostilne Košak na Zaloški cesti.

u— **Šentjakobško gledališče** ponovi v soboto zvečer in nedeljo popoldne Haškovo satiro na vojno »Dobri vojak Švejk«. To sta obenem nepreklicno zadnji uprizoritvi te nad vse uspele igre. — Prihodnji petek bo premiera ljudske veseloigre z godbo in petjem »Slaba vest« v režiji g. Eyppra, na kar že danes opozarjamo.

u— **Nesreča pri delu.** Včeraj so na kirurški oddelek pripeljali 20-letnega delavca Jožeta Kaplana iz Rakitnice pri Ribnici. Nakladal je hlode pa mu je težko bruno padlo na nogo in mu jo zdrobilo V bolnišnico je morala tudi 12-letna Štefanija Simončičeva iz Gradca pri Litiji, ki jo je na cesti podrl neki avtomobilist.

u— **Aretacija nevarnega vlomilca.** V torek popoldne je stražnik v Pražakovi ulici postal pozoren na mladega moškega, ki je v divjem tempu pritekel s Tyrševe ceste Iz strahu pred možem postave jo je mož zavil nazaj v Vošnjakovo ulico in dalje proti Bleiweisovi cesti, kjer ga je stražnik nazadnje ujel, skritega za leseno ograjo Hainriharjevega lesnega skladišča Kmalu je za njima prihitel še Franc Gorenc, uslužbenec kavarne »Evrope«, ki je stražniku povedal, da je aretiranca zalotil, ko je pravkar poizkušal vlomiti v stanovanje kavarniških uslužbencev v prvem nadstropju V fantu so spoznali 22-letnega Karla Jurkoviča, brezposelnega ključavničarskega pomočnika iz Črešnjevcev v ljutomerski okolici, stanujočega na Glincah na Cesti V. Jurkovič je bil z vitrihom odprl vrata sobe in iz omare ukradel denarnico in še nekaj drugih predmetov, pripravil pa si je tudi aktovko, v kateri je bil nov fotoaparat. Sredi dela ga je zasačil Gorenc, pred katerim je vlomilec zbežal na cesto Pri Jurkoviču so na policiji našli celo zalogo vlomilskega orodja, vitrihov, dlet, ponaredenih ključev, usnjene rokavice in klešče. Zdaj išče policija še njegove tovariše.

u— **»Zgodovinski obrisi jadranske politike«** je naslov predavanja, ki ga bo imel drevi pod okriljem društva Tabor g. dr. Branko Alujević v društveni dvorani v Nunski ulici št 3-I. Opozarjamo člane in prijatelje društva na to zanimivo predavanje in jih vabimo, da se ga udeleže v čim večjem številu. Začetek ob 20. Vstopnine ni. (—)

u— **Drevi zaključni plesni večer Jenkove šole v Kazini. Vsi obiskovalci tečajev vljudno vabljeni.** (—)

u— **Koncert Akademskega pevskega zbora** bo v ponedeljek 3 aprila v veliki dvorani hotela »Union«. Letošnji stilni program obsega komponiste iz dobe Slovenskega preporoda. Na ta koncert opozarjamo že danes. **Prodaja vstopnic je na univerzi v vratarjevi loži.** (—)

a— **Vedno novi »Robinzoni«.** 17letni Josip Leš iz Cafove ulice 2 je pobegnil od doma neznano kam. Tudi 15letna Angela Terglavčnik iz Nove vasi je izginila od doma in se doslej še ni vrnila. Pač pa se je spet vrnil domov 17letni Josip Veingerl iz Krčevine, ki je pred dnevi pobegnil od doma.

a— **Uboj v Gradišču.** Mali kazenski senat je obsodil 26letnega Jakoba Bratuška na 3 leta strogega zapora ter na izgubo častnih pravic za dobo 2 let, 28letnega Viktorja Orlača pa na 4 leta in mesec dni strogega zapora ter na častno izgubo za 2 leti in plačilo pogrebnih stroškov, ker sta 7. novembra do smrti pobila 24letnega Ivana Milošiča iz Gradišča.

a— **Brata zaklal, prijatelja ranil.** V tajni razpravi je mali kazenski senat obsodil Ivana Šterbala na 3 leta in 2 meseca strogega zapora, ker je v noči na 4. januarja 1939 v Jurovcih zaklal svojega brata Jožefa in težko poškodoval svojega tovariša Franca Hliša.

a— **Iz Studencev.** V Ljudski univerzi bo predaval drevi ob 20. g. Jože Lampret o gospodarstvu v Sloveniji. Sledijo novice v besedi in sliki Vstopnine ni.

a— **Naravna spolna vzgoja.** O tej važni in zanimivi temi je predaval v nabito polni dvorani Ljudske univerze in v okviru materinskega tečaja zdravnik dr. Marin. V svojih skoro dveurnih tehtnih izvajanjih se je izrekel za naravno spolno vzgojo, za čim tesnejše odnose med domom in šolo ter posvetovalno vzgojno metodo. Predavatelj je žel toplo priznanje občinstva.

a— **Razpis V. dimnikarskega ometalnega okoliša v Mariboru.** Mestno poglavarstvo razpisuje prosto mesto dimnikarskega mojstra za V. dimnikarski ometalni okoliš v Mariboru. Prošnje je vlagati pri mariborskem mestnem poglavarstvu do 15. aprila t. l. Pozneje vložene prošnje se ne bodo upoštevale.

a— **France Bevk v gledališču.** Predsnočnjim je prisostvoval pisatelj France Bevk reprizi svoje nove komedije »Partije šaha«. Avtorja je občinstvo priklicalo na oder. F. Bevk je bil deležen prisrčnega, toplega aplavza. Prejel je lep lovorjev venec.

a— **Posestni spremembi.** Trgovec Maks Kanc je kupil od Nikole Mumiča hišo in parcelo v Smetanovi ulici 29 za 900.000 din. Vincencija Ošlovnik je kupila od strojevodje drž. žel Marka Samasturja hišo na Radvanjski cesti 20 za 130.000 din.

a— **Naboj ni igrača.** 19letni Franc Knezer iz Gradišča pri Selnici je našel naboj, s katerim je ravnal tako nepreviden, da mu je eksplodiral v desnici in mu jo zmrcvaril.

a— **Napad in tatvina.** V stanovanje 61 letnega zidarja Josipa Brumca iz Bistrice pri Limbušu sta vdrla napadalca in navalila z nožem na Brumca, ki sta mu prizadajala težke poškodbe po glavi in prsih. Brumec se je zatekel v bolnišnico. Napadalca pa sta izginila. Orožniki so ju kmalu zasledili Gre za 21letnega Viktorja Šlambergerja in Srečka Novaka — Kolo so odpeljali šoferju Alfredu Lahu. Kolo ima ev. štev. 2-23223. — Posestniku Francu Graberju iz Gačnika so odpeljali iz nezaklenjenega hleva kravo, vredno 1500 din, ki jo bodo skušali storilci vnovčiti v Mariboru.

a— **Z motornim kolesom v splašena konja.** 23letni trgovski pomočnik Franc Kac iz Zgornje Bistrice se je peljal z motornim kolesom domov Zaradi ropota motorja sta se splašila konja, ki sta vozila nasproti. Kac je priletel z motornim kolesom v konja in si je pri padcu s kolesa zlomil levo nogo.

a— **Nevaren vlomilec za zapahi.** Mariborska policija je zajela nevarnega vlomilca v osebi 62letnega Andreja Kogovška, ki je pristojen v Vrhniko pri Ljubljani. Po večdnevnem zaslišavanju je priznal svoje grehe, tako da so pojasnjene nekatere tatvine, ki jih ima na vesti. Tako je 21. decembra 1938 odnesel iz stanovanja tkalca Otmarja Bošaka v Melju obleke, čevlje, perilo in 690 din gotovine ter oškodoval s tem Bošaka za preko 6000 din. Priznal pa je tudi vlomno tatvino v stanovanje zasebnika Mahajnca, stanujočega v Ciril Metodovi ulici 15 v Studencih, kjer je ukradel razne obleke v vrednosti 2300 din in razen tega 100 din gotovine, nadalje drugo tatvino v stanovanje Antona Ulricha na Aleksandrovi cesti 50 v Studencih. Slednjega je oškodoval za preko 5000 din. Andrej Kogovšek je v Lepoglavi prestal kazen 2 leti robije in se je nato klatil po mariborski okolici. Oddali so ga v sodne zapore.

a— **Čigavi sta kolesi?** V veži svojega stanovanja je našla delavka Helena Stanoga črno pleskano kolo z evid. številko 2-124.195, gostilničar Alojzij Dolinšek pa je našel v gostilniški vež. na Koroški cesti tudi kolo, ki je bilo že delj časa v veži. Lastnika dobita kolesi na policiji.

a— **Od doma je pobegnil** 18letni brivski vajenec Josip Vengerl iz Krčevine. Oče je v skrbeh zanj prosil policijo za poizvedovanje.

a— **Protituberkulozni dinar** je dosegel konec februarja kosmato vsoto 481.029 din, ki je namenjena za postavitev azila jetičnim bolnikom v Mariboru. Izven stanovanjske akcije so darovali v ta sklad: uradništvo katastrske uprave v Mariboru z min. svetnikom v p. Francem Šetino din 220 namesto venca na grob blagopok. višjega inšpek. inž. Vladimirja Vrtela. G. J. Jenkner 100 din v iste namene za pok. Adolfa Pahorja, nadalje so okrepili sklad: Mariborski kreditni zavod s prispevkom 100 din, Trgovski gremij 100 din, ga. Ana Robič 100 din, ga. Marija Lininger 110 din, g. dr. Marinič 100 din, ga. Marija Morič 108 din, ga. dr. Novakova 100 din, tovarna Zora 100 din.

Iz Celja

e— **Sokolski film v Celju.** Sokolski zvočni film »Oj leti, sivi Sokol!« je bil pod okriljem celjske sokolske župe predvajan v kinu Unionu v torek trikrat za občinstvo. Dobro obiskana je bila zlasti večerna predstava. Do vštete sobote bodo predstave le enkrat na dan za šolsko mladino. V nedeljo 19 t m. bo matineja ob 10. in 14., na kar opozarjamo občinstvo, ki si še ni ogledalo filma. Okoličani imajo ugodne zveze na vse strani. Posetnike je posebno ganil obisk blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja pri sokolski družini. Bled, Vintgar in okolica so v filmu prikazani v vsem razkošju.

e— **Frizerske obratovalnice v Celju bodo** v nedeljo 19. t. m. dopoldne odprte.

e— **Sodni odmev občinskih volitev v Novi cerkvi.** Na okrožnem sodišču v Celju se je zagovarjal včeraj celjski odvetnik in bivši narodni poslanec dr. Rudolf Dobovišek zaradi prestopka po členu 4. zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi. Dr. Dobovišek je v času pred občinskimi volitvami, ki so bile 6. decembra 1937, korigiral tekst za volilni letak, namenjen volilcem v občini Novi cerkvi, ki mu ga je predložil zdravnik dr. Rudolf Mikuš v Vojniku. Zaradi vsebine tega letaka je bil dr. Mikuš leta 1937 obsojen. Dr. Dobovišek je pri razpravi izjavil, da se ne čuti krivega, ker je vsebino letaka samo korigiral in omilil, dočim je letak naročil v tiskarni in plačal dr. Mikuš. Kot priči sta bila zaslišana gg. dr. Mikuš in lekarnar Gradišnik, ki je med drugim izpovedal, da dr. Dobovišek ni sodeloval pri agitaciji za občinske volitve v Novi cerkvi. Sodišče pa se je postavilo na stališče, da je dr. Dobovišek kriv in ga je obsodilo na 1.000 din denarne kazni in na 250 din povprečnine. Dr. Dobovišek je takoj prijavil priziv. Razpravi je kot poslušalec prisostvoval tudi predsednik apelacijskega sodišča g. dr. Golla, ki se mudi te dni v Celju na inspekciji.

e— **V prsi ga je zabodel.** V neki gostilni v Arclinu pri Vojniku je neki moški v nedeljo popoldne napadel 42letnega posestnika Josipa Mlinarja iz vojniške okolice in ga zabodel v prsi. Mlinarja so prepeljali v celjsko bolnišnico.

Iz Ptuja

j— **Sokolsko društvo** bo imelo v nedeljo 19 t. m. ob pol 10. v Mladiki razpravo o delu društva in posameznikov v okviru Petrove petletke. Članstvo in naraščaj naj se sestanka v polnem številu udeleži.

j— **Cestna dela.** Mnogo težkoč je napravljal voznikom in avtomobilistom strm Mihovski klanec pri Veliki Nedelji, ki leži na državni cesti Maribor—Čakovec. Letos ga bodo odstranili, za kar je tudi že odobren kredit pri ministrstvu v znesku 300.000 din. Ker pa so celotna dela proračunana na 800.000 din, se bodo ta dela vršila postopno več let

j— **Padec z zidarskega odra.** Pri popravilih neke hiše je padla zidarju Janezu Čehu iz Spuhlje opeka na glavo. To je povzročilo, da je omahnil z zidarskega odra in padel v globino Padec bi bil lahko smrten, k sreči pa je Čeh dobil le lažje notranje poškodbe in si je zlomil roko.

j— **Zvočni kino Ptuj** predvaja danes ob 20. film »Napulj v ogenju poljubov«. (—)

S P O R T

Olimpijski odbor bo slavil 20-letnico

Glavni propagator olimpizma pri nas je bil že iz predvojne dobe zagrebški profesor dr. Franjo Bučar, izmed Slovencev pa so bili v prvem olimpijskem odboru dr. Ciril Žižek, ing. Stanko Bloudek in Joso Gorec

Prvič so jugoslovenski sportniki nastopili na olimpijskih igrah leta 1920 v Anversu. Zaradi priprav za te igre so pri nas še bolj pohiteli z organiziranjem olimpijskega sporta in tako je bil 14. decembra 1919 ustanovljen jugoslovenski olimpijski odbor. Toda Jugosloveni so že mnogo prej sodelovali v olimpijskem gibanju in o tem delovanju je ustanovitelj našega olimpijskega odbora zagrebški profesor dr. Franjo Bučar napisal naslednje vrstice:

Ko je bil leta 1894 po prizadevanju barona Pierra de Coubertina v Parizu ustanovljen mednarodni olimpijski odbor z nalogo, da obnovi stare olimpijske igre, se je začel ves kulturni svet zanimati za delo tega odbora. Ko je bila dve leti pozneje prva moderna olimpiada v Atenah, so se začeli vsi narodi in vse države zanimati za olimpizem in se začele polagoma prijavljati v ta odbor. V bivši Avstro-Ogrski so bili ustanovljeni trije olimpijski odbori in sicer avstrijski, ogrski in češki, slednji zaradi tega, ker je v mednarodnem olimpijskem odboru sodeloval odlični češki delegat dr. Jiri Guth-Jarkovski. Dr. Bučar se je takrat zelo zanimal za vprašanje, kako bi mogli biti Hrvati samostojno zastopani v mednarodnem odboru, toda ni uspel.

Najmočnejša samostojna sportu podobna organizacija na Hrvatskem je bil Hrvatski sokolski savez, preko katerega je dr. Bučar poslal v Pariz predlog, da bi tudi Hrvati postali člani tega odbora, ker so imeli glede dela na polju telesne vzgoje večjo avtonomijo kakor Čehi. Madžari pa so silili, da bi Hrvati stopili v madžarski olimpijski odbor in so jim zato nudili mesto v predsedništvu in podobno na kar vse pa Hrvati niso hoteli pristati. V zvezi s tem so Madžari zintrigirali pri mednarodnem odboru, da Hrvatov kot nesamostojnih takrat niso sprejeli v odbor. Dr. Bučar je bil kot odposlanec Hrvatskega sokolskega saveza na olimpiadah l. 1906 in 1912 in je povsod složno in skupno deloval s Čehi, ogibal pa se je vsake zveze z Madžari, čeprav so oni za svoj olimpijski znak namestili tudi hrvatski grb.

Kraljevina Srbija je kot samostojna država postala neposredni član mednarodnega olimpijskega odbora leta 1912. njen delegat pa je bil tedanji kapetan in sedanji divizijski general Svetomir Djukić, ki je z delegacijo Srbije prisostvoval stockholmski olimpiadi in je še sedaj član mednarodnega odbora za Jugoslavijo.

Po prevratu je dr. Bučarja pozval generalni tajnik češkega odbora naj čim prej ustanovi narodni olimpijski odbor tudi v Jugoslaviji. V Zagrebu so imeli še iz vojne dobe tako imenovani centralni sportni savez in odbor za prirejanje sportnih tekem v korist Rdečega križa. Preko teh organizacij in s sodelovanjem takratnega majorja Djukića kot zastopnika Srbije je prišlo 14. decembra 1919 do ustanovitve JOO.

Ustanovitelji tega odbora so bili dr. Franjo Bučar, major Svetomir Djukić, dr. Ante Jakovac, dr. Ante Pandaković, Veljko Ugrinić, dr. Ivo Spevec dr. Ciril Žižek, **inž. Stanko Bloudek in Joso Gorec.**

Ta odbor so pozneje izpopolnili še z zastopniki sportnih savezov in kmalu nato naprosili takratnega regenta princa Aleksandra za pokroviteljstvo nad odborom ki ga je tudi prevzel. Ustanovitev našega olimpijskega odbora so takoj prijavili predsedniku mednarodnega odbora Coubertinu in Belgijcem, ki so prav takrat pripravljali sedmo olimpiado v Anversu.

Ta prvi JOO je pripravil in vodil nastope Jugoslovenov na olimpiadah v Anversu in Parizu. Po 9 letih so ta odbor prenesli v Beograd. 3 leta pozneje pa se je spet vrnil v Zagreb. Obenem s povratkom v Zagreb je bila leta 1930 izvršena važna sprememba v ustrojstvu, in sicer tako da se je ustanovil za vsako olimpiado posebej še poseben medsavezni odbor, ki so ga sestavljali predstavniki posameznih sportnih savezov in se je brigal za vse olimpijske priprave. Iz tega odbora je nastal savez sportnih savezov, obnovljeni in preurejeni JOO pa deluje od leta 1930 v Zagrebu.

Naši mojstri iz Planice

V zadnjih dnevih je bilo največ govora o skakačih, skakalnih tekmah in Planici, le žal da ni bilo toliko govora tudi o snegu, ki bi bil omogočil vse načrte, ki so jih imeli prireditelji v teh dnevih. Kljub temu pa sta v zadnjih 14 dnevih lepo uspeli dve skakalni prireditvi, in sicer prva v okviru mladinskega smučarskega prvenstva na mali 25-metrski skakalnici in pa velika mednarodna skakalna prireditev na 65-metrski skakalnici, kjer je poleg vseh naših najboljših skakačev nastopil tudi novi oficielni svetovni prvak v tej smučarski panogi Nemec Josip Bradl. Kakor je bilo pričakovati je z velikim naskokom zasedel prvo mesto in dobil naslov mednarodnega prvaka Jugoslavije planiški rekorder Bradl, savezni prvak in najboljši jugoslovenski skakač pa je bil v tej tekmi Albin Novšak, član Smučarskega kluba iz Bohinja.

Albin NOVŠAK se je tik pred nedeljsko tekmo vrnil na kratek dopust od vojakov in je kljub temu, da je bil brez treninga, zasedel najboljše mesto med našimi tekmovalci na tekmi v smučkih skokih za prvenstvo JZSS

Na sliki vidimo nekatere izmed naših stalnih tekmovalcev na skakalnih prireditvah, in sicer od leve na desno: Lojzeta RAZINGERJA, člana SK Bratstva z Jesenic, trojico članov Smučarskega kluba Ljubljane Petra FLORJANČIČA, Eda BEVCA in Karla KLANČNIKA ter kot zadnjega dolgoletnega udeleženca na skakalnih tekmah in sokolskega prvaka Ivana Župana, člana SK Bratstva z Jesenic

Zeleni iz Beograda

ali ligaška enajstorica Jedinstva bo v nedeljo v Ljubljani

V nedeljo bomo imeli po dolgem času zopet prvenstveno tekmo večjega stila v Ljubljani. Tokrat je beograjsko Jedinstvo na vrsti, da vrne poset našemu ligašu. Ker je Jedinstvo znano kot eden izmed najboljših klubov iz sredine prvenstvene tablice, bo našemu ligašu izredno trd oreh. Borba bo gotovo napeta do zadnje minute in že sedaj lahko rečemo, da bodo morali dati naši vse iz sebe, če bodo hoteli doseči ugoden rezultat.

Tekmo bo sodil eden zagrebških sodnikov (Podupski ali Bažant).

SK Kranj v škripcih

Kranj, 15. marca

Te dni je bil v hotelu pri »Stari pošti« občni zbor SK Kranja, ki je prikazal težko gmotno stanje kluba. Predsednik g. *Lieber* Franc je takoj v uvodnih besedah očrtal težkoče, s katerimi se mora klub boriti. Dosedanja uprava kluba je bila izvoljena na izrednem občnem zboru v septembru l. l. in je bila njena prva naloga likvidacija finančnih težkoč. Kakor je vsem znano klub nima nobenih izrednih dohodkov in se mora vzdrževati brez podpor oblastev in javnosti. Malenkostna članarina ter slab obisk na tekmah, nikakor nista mogli ime tistega finančnega uspeha, kakršnega si je zamislil odbor.

Žalostno je dejstvo, da ravno v gorenjski metropoli, kjer je središče industrije, pridobitni sloji nimajo razumevanja, da bi podprli edini v Kranju obstoječi sportni klub, ki z uspehom zastopa kranjske barve na zelenem polju. Ako izvzamemo ostala industrijska mesta v Sloveniji in vzamemo zamo za primer Jesenice in Tržič vidimo, da je ravno v teh indutrijskih mestih industrija največ pripomogla do razmaha ondotnih klubov.

Iz blagajnikovega poročila je razvidno, da je bilo 11.000 din prometa in je dolg narastel na 6000 din in 7000 din za igrišče. Tako je sedaj skupnega dolga nad 13.000 din. Predno je občni zbor prešel na volitve, je tajnik čital dopis Sokolskega društva v Kranju glede ureditve plačevanja najemnine za igrišče in garderobo, ki se bo v bodoče zvišalo za 100%. Sokolsko društvo je samo v zelo težkih finančnih razmerah in je zaradi deficita, ki mu grozi, bilo primorano zvišati najemnino za prihodnje leto. Pristalo pa je na ugodnost, da v primeru rednega plačevanja najemnine za igrišče črta sportnemu klubu stari dolg v znesku 7000 din, za kar pa mora sportni klub podati potrebno garancijo.

Klub je v preteklem letu priredil dva lahkoatletska mitinga, sportno kegljanje na dobitke, vsa tri moštva pa so odigrala 57 tekem, in sicer 29 prijateljskih, 26 prvenstvenih in 2 pokalni. Od teh je bilo 31 zmag 7 neodločenih in 19 porazov. Razlika v golih znaša v dobro 247:133. Razlika golov prvenstvenega tekmovanja prvega moštva znaša 70:54. Klub ima 43 verificiranih igralcev.

Pri volitvah je bil izvoljen kompromisni odbor s predsednikom hotelirjem g. Liebrom na čelu. Novo izvoljeni predsednik se je zahvalil vsem za naklonjenost, ki so jo izkazali društvu s prošnjo, naj tudi v bodoče podpro društvo. Končno je apeliral na aktivno članstvo, naj zastavi sleherni vso energijo, sposobnost in disciplinanost za skupne interese, ne pa za podčrtavanje lastnih ambicij, ker le tako bo mogoče konsolidirati društvene razmere. Predvsem pa je poudaril da se bo novi odbor z vsemi močmi zavzel da reši vprašanje igrišča in rednega odplačevanja najemnine, da se ne bi klub znašel naenkrat brez igrišču, čemur bi sledil nujen razpad edinega sportnega kluba gorenjske metropole.

Celjska Jugoslavija v Trbovljah

V nedeljo dne 19. t. m. bo igral SK Amater prvo letošnjo prvenstveno tekmo z Jugoslavijo iz Celja. Gostje nastopijo prvič v Trbovljah proti Amaterju v borbi za pike ter se obeta res lepa prvenstvena tekma, zlasti ker igrajo gostje hitro kombinatorno igro in si osvajajo teren preko svojih brzih kril. Zaradi tega apeliramo na sportno publiko, da poseti to prireditev v velikem številu ter z dostojnim navijanjem spremlja domačine pri tekmi. Tekma se bo pričela ob 15.30.

SK Ljubljana. Redni treningi juniorske skupine bodo vsako sredo in petek. Pričnemo v petek ob 15.

— Ilustrovane sportske novosti št. 11 so izšle. Vsebina: Jugoslavija je druga na svetovnem prvenstvu v Kairu. Gradjanski ni več nevaren BSK-u. Sportni in propagandni značaj planiške skakalnice. Napredek hokeja na travi v letu 1938 itd. Vmes je še mnogo pestrega drobiža in kopica službenih vesti iz vseh sportnih panog. Posamezne številke so 1 din.

SK Slavija. Drevi ob 20. sestanek rezervnega in I. moštva. Tajnik.

Denar imajo, a ne zgradijo šole

Žalostna slika šolskih razmer v Karlovici

Velike Lašče, 15. marca

Kdor se vozi ali hodi po banovinski cesti iz Velikih Lašč na Bloke, se nehote ustavi v vasi Karlovici, kjer je tik ob cesti dolgo, a nizko poslopje z napisom pod ostrešjem: »Šola«. Vsak, pa naj bo inteligent ali preprost človek, se začudi in vpraša to je šola? Tu se poučuje šolska mladina? V resnici je tragična usoda šole na Karlovici. Iz bivše kovačnice in skladišča predelani prostori so vsakdanji dom 126 otrokom. In kakšni so ti šolski prostori! Dve majhni, nizki in vlažni učilnici, kjer v eni klopi sedijo 3 do 4 otroci in vdihavajo zatohli zrak. Kdor stopi v poslopje, se ne more načuditi, v kakšnih prostorih se muči mladina in z njo učiteljstvo. To so potrdile tudi različne komisije, ki so se same prepričale o brezupnem stanju šolskih prostorov.

Ti prostori so bili urejeni za dobo nekaj let s pridržkom da se čimprej zgradi novo šolsko poslopje. Je pač menda to edinstven primer v Sloveniji, da se šolsko poslopje zida leta in leta. Ali sedaj čujte in strmite, kaj se dogaja v 20. stoletju. S pridnostjo žrtvijo in podporo je krajevni šolski odbor na Karlovici zbral vsoto 250.000 dinarjev. Pomislite, četrt milijona dinarjev in s tem denarjem ne more šolski odbor zidati nove šole!

Lepa stanovska sloga naših trafikantov

Ljubljana, 13. marca

Zborovanje Združenja trafikantov za Slovenijo, ki je bilo v nedeljo pri Mikliču, vanje, ki ga je otvoril predsednik g. Jože Hladnik, je vodil delegat bratskega društva iz Zagreba g. Smidhen. Da posvečajo trafikanti veliko svojega zanimanja delovanju društva, je dokazala lepa udeležba ne le trafikantov iz Ljubljane, temveč tudi raznih zastopnikov iz večjih provincialnih središč.

Predsednik g. Hladnik in tajnik g. Preša sta obširneje poročala v delovanju društva v preteklem letu, ki je šlo v glavnem za izboljšanjem položaja socialno šibkih članov društva in pa za reševanjem splošno važnih stanovskih vprašanj. Složnost med trafikanti se je izkazala za zelo potrebno in pa tudi učinkovito, tako da je društvu po večini uspelo doseči to, za kar se je zavzelo. Tako iz poročil, kakor tudi iz debate med slučajnostmi pa je izhajalo, da trafikanti zelo trpe pod nerednimi dobavami od strani glavnih zalog. Često se jim dogaja, da dobijo namesto polnih skoraj prazne zavitke in se jim ta nerednost ne popravi. Na pol v šali se je zato neki zastopnik izrazil, da so trafikanti iz njegovega področja namenjeni dajati sumljive zavitke v rentgenski pregled. Nadalje je velika šiba trafikantov konkurenca nekaterih državnih oblastev in celo šol pri prodaji kolkov. Predloge za izboljšanje položaja so trafikanti že izdelali in zagrebška delegacija, ki je pooblaščena zastopati tudi interese slovenskih trafikantov bo te predloge pojasnila v Beogradu. Lepo gesto solidarnosti so izvedli naši trafikanti s tem, da so v preteklem letu ustanovili svojo kreditno zadrugo. Trafikanti že v velikem številu pristopajo kot zadružniki. Vse kaže, da bo ta zadruga postala močna podporna ustanova, katere naloga bo morda v bodočnosti v glavnem ta, da bo v večjem središču prevzela v svoje roke glavno monopolsko zalogo, ki bo gotovo bolj delovala v interesu trafikantov, kakor pa sedaj zaloge, ki so v privatnih rokah. Za predsednika združenja je bil spet izbran g. Josip Hladnik, za odbornike pa gg. Jernej Novak, Fanc Preša, Marjana Novakova, Franja Pezdirjeva, Franja Mervarjeva, Izabela Ahčinova, Miha Belak, Bogo Lunder, Vinko Jerman, Janez Langot, Štefka Košakova in Janez Pahor.

Odločeni so roži kratki dnovi . . .

Te dni je minilo leto dni, odkar je v Sevnici umrla nadebudna Ljubica Merčeva. Njene tovarišice je smrt tako globoko prevzela, da se je ob obletnici spominjajo z naslednjimi spominskimi vrsticami. »Ljubica, še danes ne moremo verjeti, da te ni več. Še 20 dni pred smrtjo si šla z nami vesela v šolo. Ko si obolela, smo upale na okrevanje. Ko pa je ostalo tvoje mesto prazno, so ostala prazna tudi naša srca. Ne pogrešajo te samo starši in bratec, pogrešamo te tudi v šoli, v sokolski telovadnici, pri nastopih in v prostem času, saj si nam bila prisrčna prijateljica. Grob smo ti obsule s pomladnim cvetjem in tužne se spominjamo lanskega solnčnega pa vendar tako žalostnega dne, ko te je velika množica spremila k večnemu počitku. Zdaj obiskujemo tvoj grob in se te venomer tožne spominjamo, še zlasti, ko se v deželo vrača pomlad. — V imenu tovarišic. Silva Gabričeva.«

Naročajte, čitajte in širite »J U T R O«!

50 nastopov septeta bratov Živkov

Sloviti septet bratov Živko, ki ima za seboj že 50 koncertnih nastopov, se pripravlja na novo turnejo. V marcu in aprilu priredi več koncertov po obmejnih krajih Slovenije, kakor v Slovenjgradcu, Gornji Radgoni in Murski Soboti. Septet tvori 6 bratov in Franjo Logar, šolski upravitelj iz Laporja. Prireja že 6 let pridno koncerte jugoslovanske umetne, duhovne in narodne pesmi širom dravske banovine in je naštudiral svoj obširni spored pod vodstvom prof. Vasilija Mirka. Septet uživa že zaradi svoje originalne sestave lep sloves. Kje daleč okrog pa se še najde 6, za glasbeno umetnost navdušenih bratov, ki premorejo tak glasovni material, da se je dala sestaviti iz njih homogena pevska edinica in ki svoj prosti čas izven službe žrtvujejo neumornemu študiju naše pesmi?

Septet vadi redno vsa ta leta po enkrat na teden in to v Mariboru ali pa v Poljčanah, ker sta dva njegova člana nameščena kot učitelja v Poljčanah. Za svoj trud je septet žel na svojih 50 dosedanjih nastopih obilo priznanja od strani občinstva in se lahko ponaša s celo vrsto laskavih kritik. Ocene priznavajo septetu glasovno uravnovešenost, krasno izdelanost v interpretaciji pesmi, bodisi težjih umetnih ali lažjih narodnih, priznavajo mu dalje pevsko rutino in dejstvo, da postane lepa tudi najbolj preprosta pesmica, ako nam jo podajo pevci, ki ne pojo zaradi paradiranja, temveč iz sične potrebe. Obmejno prebivalstvo omenjenih krajev, kjer nameravajo bratje v kratkem koncertirati, naj si v čim večjem številu privošči lep glasbeni užitek.

Janku Ogulinu v spomin

Tuj, nedostopen je bil onim, ki ga niso hoteli poznati in so zrli v njem le človeka, ki mu je denar vse. Drugim pa, globlje gledajočim, je na stežaj odpiral svoje srce. Prihajali in odhajali so z gostoljubnega doma, prepolni zavesti, da so našli v Janku poštenega in iskrenega prijatelja. Njegova navzočnost je poživljala vsako družbo. Roke sklenjene kakor v molitvi, z vednim izrazom notranjega zadovoljstva je všečno brundal predse, če mu je slučajno zmanjkalo besed. Tudi po amerikansko jo je včasih zaokrožil in na smeh, ki je gromko odgovarjal njegovim domislicam, hudomušno dejal: »All right«.

Njegovo življenje ni bilo zaman, saj je vsebovalo eno samo veliko, nepretrgano in vedno se ponavljajočo besedo: Delo. Najprej trdo delo v Ameriki, kamor je bil odšel že v rani mladosti, potem pa delo na posestvu, ki ga je kupil po vrnitvi v domovino. Marsikdo ga je zavidal, ko je s ponosnim pogledom objel svojo širno Vajdovino. Kdo med njimi ga je zavidal za ves trud in neprestano skrb, položeno vanjo? Iz žuljev svojih rok je ustvaril pravi raj. Pa je bil tudi srečen. Najmanjšo senco, ki je kdaj prepredla sicer mladosten obraz, je z mehko roko otrla ljubeča soproga. Vedno se smehljajoča, blaga gospa je pač najbolj znala ceniti delo njegovih rok in je zvesto stopala ob soprogovi strani skozi življenje.

Gospod Ogulin! Vse preblizu ste nam še, da bi mogla povedati to, kar nosim v srcu. Naj zadostuje: Spomin na vas bo ostal svetal in trajen. Le misel na večno slovo od vas je tako težka in grenka kakor gruda prsti, ki danes zamolklo udarja na vašo krsto. Počivajte v miru, na svidenje! Dušica.

Iz življenja na deželi

Iz Mozirja

m— **Izpitno komisijo za opravljanje pomočniških izpitov v Mozirju je imenovala** kr. banska uprava. Predsednik je šolski upravitelj in vodja lansko jesen ustanovljene obrtno nadaljevalne šole g. Drago Predan, njegov namestnik pa učitelj g. Valenčak Anton. Poleg njiju sta še imenovana v komisijo po dva mojstra iz vsake stroke. Pred nedavnim so se vršili prvi izpiti. Izmed petero priglašenih kandidatov so izpit položili le trije, dva pa sta bila odklonjena za dobo treh mesecev. Pozdravljamo koristno prizadevanje za podvig izobrazbe našega obrtniškega naraščaja, ki bo baš s strožjimi izpiti pripomoglo do boljše bodočnosti obrtniškega stanu.

m— **Društveni obrambni tečaj v našem sokolskem domu je polnoštevilno obiskan.** Dvakrat v tednu se zbere nad 30 članov, članic in obojega naraščaja k teoretičnemu in praktičnemu delu. Obširno gradivo podajajo v splošno zadovoljstvo vseh udeležencev sledeči bratje in sestre: načelnik br. Blažič, podnačelnik br. Miklavc, načelnica s. Kokošinceva, prosvetar br. Predan in društveni zdravnik br. dr. Lesnika.

m— **Hudournik Mozirnico bodo regulirali.** Tujsko prometno in olepševalno društvo je z velikimi žrtvami zgradilo ob industrijskem kanalu moderno kopališče, ki je postalo najprivlačnejša tujskoprometna naprava. V omenjeni industrijski kanal pa se steka hudournik Mozirnica, ki zlasti ob večjih nalivih prinaša z bližnje Mozirske planine obilo blata, peska in kamenja. Da se prepreči zanašanje takega materiala v lepo kopališče, bo društvo ob izdatni podpori kr. banske uprave že v kratkem pristopilo k regulaciji Mozirnice, katere struga se bo speljala v Savinjo. Kopališče bo potlej resnično idealna tujskoprometna naprava.

Iz Tržiča

č— **Kronika nesreč.** Pretekli petek je dobila neka učenka meščanske šole med poukom močan živčni napad in je sirota začela ogrožati okolico. Ravnatelju šole se je posrečilo deklico začasno umiriti, nato pa so jo poslali na zdravljenje v ljubljansko bolnišnico. — V ponedeljek je mlada trgovska sotrudnica v trenutni potrtosti izpila večjo količino salmijaka. Na odredbo zdravnika so jo odpeljali v ljubljansko bolnišnico. Kriva je nesrečna ljubezen. — Naslednji dan pa je bil nevaren karambol na Blejski cesti, in sicer sta trčila biciklist in motociklist. K sreči ni bilo smrtnih žrtev. Pripominjamo, da se je zadnji čas razpasla navada, da vsakovrstna vozila kar tekmujejo med seboj v hitrosti. Večkrat se človek v zadnjem trenutku umakne. Tržiške ulice niso nikako dirkališče in zato bi bil že skrajni čas, da se temu početju posveti večja pozornost in se kršitelji cestnega reda pošteno kaznujejo.

č— **Občni zbor Jadranske straže** je bil v ponedeljek v telovadnici meščanske šole, združen s predavanjem g. Pirnata iz Ljubljane. Za predsednika je bil soglasno izvoljen g. Vončina, upravitelj meščanske šole. Po občnem zboru nam je g. predavatelj v sliki in besedi prikazal ponos naše države, vojno mornarico. Vsi prisotni, katerih pa na žalost ni bilo mnogo, so bili z izvajanjem popularnega predavatelja nad vse zadovoljni. Slična predavanja naj bi bila pogostejša, saj jih mesto zelo pogreša.

Iz Gornje Radgone

gr— **Z bajonetom ga je sunil v vrat.** V nedeljo zvečer sta se srečala v Lutvercih v Apački kotlini Ivan Glanz, kočar iz Plitvice, in Majhenič Henrik mlajši, posestnikov sin iz Lutvercev, oba nekoliko vinjena. Ker je med njima vladalo staro sovraštvo, sta hotela tokrat medsebojno obračunati. Med prepirom je segel Glanz po vojaškem bajonetu, ki ga je nosil skritega pod suknjičem, ter ga zasadil nasprotniku v vrat. Hudo ranjenemu Majheniču je nudil prvo pomoč zdravnik dr. Rudolf Hötzl iz Apač, ki ga je po zasilni obvezi odpeljal s svojim avtom v bolnišnico v nemški Radgoni, kjer imajo le malo upanja, da ga ohranijo pri življenju.

gr— **Fantovška podivjanost.** V vinotoču Ruperta Voniša v Črncih je te dni popivala fantovska družba iz Plitvice v Apački kotlini. Ko so proti večeru prispeli tjakaj tudi domači fantje iz Črncev, se je med obema družbama vnel prepir. Ker so se domači fantje čutili mnogo šibkejše, so se skrili pri sosedu Petru Steyerju v Črncih, ki jih je zaklenil v hišo. Podivjani Plitvičani so začeli razbijati po vratih in oknih Steyerjeve hiše. Raz oken so sneli okvire in jih polomili s šipami vred, skozi okno pa so streljali z revolverji in bi bila skoro postala žrtev divjaštva posestnica Steyerjeva Amalija, ki je v bližini okna v sobi pestovala dete. Posestnik Steyer ima okrog 2.500 din škode.

gr— **Zobni tehnik v Gornji Radgoni.** Po odhodu zdravnika dr. Franca Breznika, ki je izvrševal tudi zobno zdravniško prakso, je ostalo to mesto doslej nezasedeno. Bil je to hud udarec za obmejno prebivalstvo, ki ne zmore velikih stroškov za potovanje k zobnim zdravnikom v bolj oddaljene kraje. Zdaj pa pride k nam zobni tehnik g. Pliberšek iz Maribora in začne izvrševati zobna dela 10. t. m.

★

ROGAŠKA SLATINA. V soboto 6. t. m. je bil občni zbor podružnice SPD v hotelu »Solnce«. Odbor je s svojimi poročili nudil toliko razveseljivih podatkov o živahnem delovanju in velikem napredku podružnice, kakor to more storiti le malokateri občni zbor. Cilj delovanja SPD v Rogaški Slatini je postavitev planinske koče na Boču. Ni čudno, če se je večji del debate vodil o tem. Kako resno je podružnici do tega načrta, pove blagajniško poročilo, ki izkazuje zelo lepo vsoto, katero so nabrali marljivi odborniki v teku preteklega poslovnega leta. Še en dober zalet, pa bo fond za gradnjo planinskega doma tolik, da lahko pričnemo z delom. Načelnik podružnice nam je celo namignil, da bo prihodnjo pomlad dom že pod streho.

VELIKE LAŠČE. Ko je nenadno preminuli banovinski zdravnik dr. Maks Michelitsch nastopil poslednjo pot, se je zbralo veliko število pogrebcev, prišli so gasilci iz Dobrepolj s praporom ter vsa velikolaška šolska mladina z zastavo. Po obredih treh duhovnikov je moški cerkveni zbor, popolnjen s člani Sokola, zapel lepo ubrano »Spomladi vse se veseli«. V cerkvi je bila zadušnica, pri kateri so zapeli žalostinko »Človek, glej«. Do groba je spremilo krsto 10 tovarišev-lovcev kot častna straža. Prišli so številni ugledni pokojnikovi tovariši iz bližnjih in daljnjih krajev ter razni predstavniki, med njimi senator Pucelj in sreski načelnik Brezigar iz Kočevja. Ob grobu sta se poslovila primarij dr. Lavrič in zdravnik dr. Oražem, pevci so zapeli »Vigred«, lovski rog je zadonel v slovo in lovci so oddali salvo. Pokojnik je bil iz Guštanja pri Prevaljah ter je pri nas nastopil službo banovinskega zdravnika pred 16 leti in zaslovel kot požrtvovalen zdravnik. Zapustil je vdovo gospo Elo iz znane ugledne Hočevarjeve hiše v Velikih Laščah in dve hčerkici. Smrt ki ga je zadela v 50. letu je zbudila iskreno sočustvovanje, kar je pač v najlepši meri pokazal pogreb.

Blagoslov „urbi et orbi“

Po svečanem kronanju je novi papež Pij XII, podelil Rimu in vsemu svetu svoj blagoslov

Spodaj: Novi vatikanski državni tajnik kardinal Maglione

32 ananasov je pojedel

Na Havaju so priredili tekmo s »pospravljanjem« ananasov, pri kateri je knjigovodja neke izvozne tvrdke dobil prvo nagrado in — želodčno obolenje. Mož je v rekordnem času 55 minut pojedel 32 ananasov brez lupine.

Še isti večer so ga morali prepeljati v bolnišnico, kjer so ga operirali. Čeprav njegovo življenje ni v nevarnosti, se podobne tekme gotovo ne bo udeležil več. Ananasov še pogledati ne bo hotel več.

Vlak povozil otroka — brez škode

Blizu Murra na Würtemberškem se je trileten fantek igral brez nadzorstva na železniški progi. Pridrvel je osebni vlak, lokomotiva je otroka zagrabila in ga vrgla tako med tračnice, da je šel ves vlak preko njega.

Vlak so takoj ustavili, ko so popotniki stekli ven, so z začudenjem videli, da se dečko zdrav in živ dviga in presenečeno gleda železno pošast, ki je zgrmela preko njega. Neverjetna sreča ga je vrgla med tračnice tako, da se mu ni skrivil niti las.

Tvornica za sintetični kavčuk v Italiji

Odbor za avtarkijo v Italiji je imel pod predsedstvom Mussolinija sejo, na kateri je bilo sklenjeno, da se zgradi tvornica za sintetični kavčuk v Ferrari.

Novi predsednik rumunske vlade

Zaradi smrti patriarha Mirona je bil imenovan za novega šefa bukareštovske vlade dosedanji notranji minister Calinescu

Meč Aleksandra Velikega

Peraški sultani — potomci macedonskega vojskovodje? Legenda o okameneli solzi

V bližnjih dneh bodo na svečan način kronali peraškega sultana Abdula Aziza. Med ceremonijo bo moral sultan nepremično sedeti na svojem prestolu, njegovo ljudstvo pa bo defiliralo mimo njega. V tem času ne sme napraviti niti najmanjšega giba in sličiti mora bronastemu božanstvu. En sam trzljaj s trepalnicami bi zadostoval, da bi med njegovim vladanjem prebivalstvo doživljalo nesrečo za nesrečo. V rokah bo imel vladarske znake Peraka. To sta meč in kristalna krogla.

Po legendi je pripadal ta meč Aleksandru Velikemu, ki ga je na svojem pohodu v Indiji pustil v Peraku. Peraški sultani so baje potomci znamenitega Macedonca. Pozneje je meč pripadal baje Mohamedu in na njegovem rezilu so neki arabski napisi. Toda po mnenju strokovnjakov izvirajo ti napisi iz poznejšega časa. Kar se tiče krogle, gre, kakor pravi legenda, za okamenelo kapljo rose, ki jo je neka boginja dala nekemu predniku sedanjega sultana. V resnici pa je kakor so ugotovili znastveniki, iz stekla, in so jo v deželo prinesli nemara prvi evropski trgovci. To pa ne moti ljudstva, da bi ne verjelo v legendo o okameneli solzi in noben peraški sultan bi ne tvegal kronanja brez te »solze«.

Najvišje in najnižje temperature

Oimekon, kraj z najnižjo temperaturo — Mraz v Lunzu doseže do 50 stopinj pod ničlo

Kot najbolj vroče predele zemlje navajajo običajno tropske dežele, kar je prav tako napačno kakor trditev, da je najbolj mraz na Severnem ali Južnem tečaju. Kraj z najnižjo temperaturo leži v Sibiriji, in sicer ni to Verhojansk, kakor ga običajno navajajo šolske knjige, temveč mali kraj Oimekon ob zgornjem toku Indigirke. Tu so izmerili temperature do 78 stopinj pod ničlo, med tem ko so v Verhojansku izmerili »samo« 69 stopinj pod ničlo. Takšnih rekordnih temperatur seveda ne merijo več z živosrebrnim toplomerom, ki zmrzne že pri 39 stopinjah pod ničlo, temveč z alkoholnim toplomerom. Navzlic omenjenim temperaturam pa živi tako v Verhojansku, kakor v Oimekonu na stotine ljudi, ki zelo dobro prenašajo takšen mraz. In tega so se privadile tudi njih domače živali, konji in severni jeleni.

Zanimivo je, da ležita oba sibirska kraja dosti južneje nego Tromsö, Hammerfest ali Vadsö v Evropi, kjer pa še nikoli niso izmerili tako nizkih temperatur. To je seveda zasluga toplega Zalivskega toka, ki pomika tudi mejo plavajočega ledovja daleč čez 72. stopinjo severne širine. Neprimerno hladnejše je v Evropi dosti južneje v najhladnejši točki vsega alpskega sistema in sicer pri Lunzu v bivši Avstriji, kjer temperature pod 50 stopinj pod ničlo niso redke.

Prav tako daleč kakor najmrzlejši kraji od tečajev, so tudi najtoplejši od ravnika. To ne velja samo za Dolino smrti v Kaliforniji in severno Saharo, kjer so izmerili podnevi temperature do 56 stopinj v senci in 0 stopinj ponoči, temveč je ista tudi z mestecem Jacobabadom zapadno od Inda in Masavo ob Rdečem morju. V Masavi znaša povprečna letna temperatura okrog 30 stopinj, v naših krajih znaša na primer okrog 10 stopinj. Najbolj vroči kraji zemlje ležijo severno od ravnika, tako da je na severni polobli topleje nego na južni.

Kar se tiče temperatur v višinah, je znano, da padajo vsakih sto metrov za okroglo pol stopinje. To padanje pa se končuje ob mejah troposfere in od tam se celo še nekaj viša. Troposfera je v polarnih predelih visoka kakšnih 8 km, v severnih širinah približno 11, v tropskem pasu pa 17 km. Nad njo se dviga znamenita stratosfera, a ob meji obeh ozračnih plasti so izmerili doslej najnižjo temperaturo v svobodnem ozračju, namreč temperaturo 92 stopinj pod ničlo. A ta mrzlotni minimum so ugotovili baš nad Batavijo na Javi, ki leži v tropskem pasu ... Merjenja nad Italijo so pokazala nasprotno »samo« 59 stopinj nad ničlo, nad Srednjo Evropo 56, nad polarnim predelom pa 50 stopinj pod ničlo

V globino sega moč sonca približno do 20 cm, a znano je, da v zemeljski notranjosti temperatura narašča, in sicer vsakih 33 m za eno stopinjo. V naših predelih vlada v globini 1000 m enakomerna temperatura kakšnih 35 stopinj. Jame zlatih rudnikov v Južni Afriki segajo do 2600 m globoko. V Srednji Evropi bi bilo delo v takšni globini nemogoče. V Transvalu je stvar tako drugačna, da kaže toplomer na zemeljski površini dosti višje temperature nego pri nas, a vendar morejo ljudje opravljati delo v najglobljih rudnikih sveta. Toplota v globino pač ne narašča povsod enakomerno. V morskih globinah je stvar seveda spet drugačna. Temperatura vode je na dnu globljih morij 0 do 3 stopinje, zgoraj pa toplejša.

Novi vatikanski državni tajnik

Novi vatikanski državni tajnik kardinal Maglione je rodom Italijan. Prišel je na svet v Casoriji, l. 1901. je bil posvečen v mašnika, l. 1905. je stopil v bogoslovno akademijo, dve leti pozneje je napravil skušnjo za diplomata v vatikanski službi, od l. 1908 do 1918 je predaval diplomacijo na papeževi akademiji. Nato je bil imenovan za diplomatskega zastopnika Vatikana v Švici. Od l. 1920. do 1926. je bil papeški nuncij v Bernu, potem je odšel v slični funkciji v Pariz. To mesto je napustil šele poleti l. 1936., ko je bil pozvan v Rim, kjer ga je med tem papež imenoval za kardinala.

Maglione uživa v francoskih krogih velik ugled ter ima tudi odlikovanje Častne legije.

Šef za evakuacjo Londona

Hitra izpraznitev Londona v primeru potrebe predstavlja tako velik problem, da je angleška vlada imenovala posebnega moža, ki mora izvesti evakuacijo, kadar pride kritična ura. Ta mož je Frank Pick, dosedanji generalni ravnatelj londonskega potniškega prometa. Njegova izkustva v dnevnem prevažanju milijona oseb ga usposabljajo, da sestavi načrt, po katerem bo londonsko mesto izpraznjeno v najkrajšem času.

Nova Einsteinova teorija

Albert Einstein, odkritelj relativnostne teorije, ki je prošle dni obhajal 60letnico rojstva, je ob tej priliki izjavil, da je prišel do novih sklepov o sistemu gravitacije. Pravi tudi, da je na potu do odkritja preprostega zakona, ki bo pojasnil strukturo vsemirja in tajno materije.

Bencin v vrečah

Ameriška iznajdljivost res ne pozna mej

Posode, s kakršnimi prevažajo letala svoje gorivo s seboj, po vsej priliki niso takšne, kakor bi morale biti — drugače bi se neka ameriška letalska tovarna ne hvalila, da je rešila tudi ta problem. Tankov za kurivo ne izdeluje več iz kovine, temveč iz tkiva, ki ga z umetnim kavčukom dela nepropustnega.

Zanimiva je prednost, ki jo hvalijo pri tem izumu: stresanje teh bencinskih vreč ne kvari. Če puščajo, tedaj jih pač zakrpaš kakor kakšen plašč za kolo. Razen tega pa tudi tkivo samo zapira mesta, ki pričenjajo puščati. To je važno za vojne letalce, ki jim krogle lahko prebijejo bencinske tanke.

Tako se je zgodilo nekemu ameriškemu letalcu, ki je sodeloval na enem izmed sedanjih bojišč. Krogla mu je prebila bencinsko vrečo, ta se je pa sama tako dobro zaprla, da je letalo mirno doseglo izhodišče, ki je bilo 100 milj daleč.

Nesreča pri izhodu iz predora

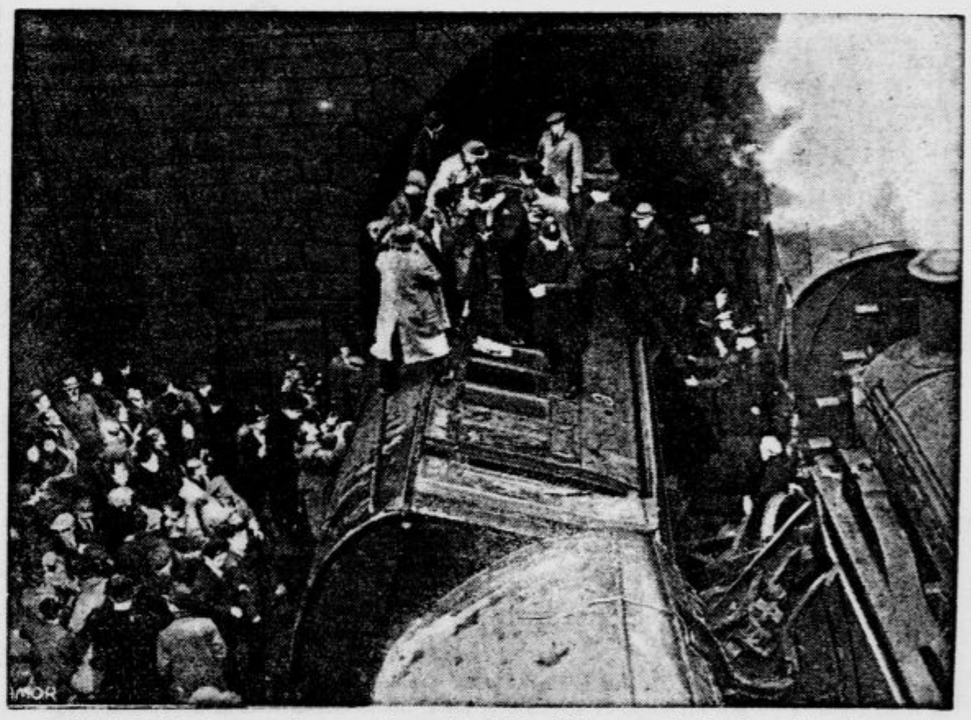

Pri izhodu iz tega predora se je zgodila železniška nesreča, ki je zahtevala smrt 1 človeka in trideset ranjenih

Tudi on je moral oditi iz Francije

Polkovnik Lister, bivši polkovnik 5. mednarodne brigade republikanske vojske v Španiji, se je po zadnjih dogodkih zatekel na francoska tla, a je moral zopet zapustiti Paris

Romantična ljubezen

Mornar in pustolovščin željna begunka iz Gdinje

Mornar Lund z Jutlandske se je zaljubil na majhnem premogovnem parniku »Alfu«, na katerem je opravljal svojo službo, v lepo, plavolaso Poljakinjo Vando Weberjevo, ki se je bila skrila kot zastonjkarska potnica v tovornem prostoru ladje.

Vanda se je bila v Gdinji na skrivaj vtihotapila na parnik, da bi v tujih deželah doživela kakšne pustolovščine. Že v bližini Bornholma se ji je ta želja izpolnila, ko jo je odkril mornar Lund. Skril jo je v svojo kajuto in ko je parnik priplul do prvega danskega pristanišča, sta se bila oba že zaročila.

Lundu je uspelo, da jo je spravil neopazno na kopno. Ostala naj bi pri njegovih starših, dokler bi se ne vrnil z novega potovanja. Ko pa je »Alf« priplul znova do Gdinje, je poljska policija mornarja aretirala, ker je bila zvedela za to stvar. Med tem se je tudi danska policija polastila Vande in jo spravila v Gdinjo nazaj.

Ker je mornar še vedno v zaporu, ne kaže, da se bosta mogla kmalu videti. Edino upanje, ki ga gojita mlada zaljubljenca je to, da bo Vanda dobila potni list in se bosta potem z blagoslovom poljskih oblasti vrniti kot mož in žena na Dansko.

Premog na Južnem tečaju

Znani ameriški raziskovalec admiral Byrd je dal izjavo sotrudniku »Daily Newsa«, da se pripravlja za novo odpravo na Južni tečaj. Nadeja se, da bo mogel zasesti okrog milijon četvornih milj ozemlja za Zedinjene države. Byrd pravi, da se je osebno uveril o ogromnih nahajališčih premoga na Južnem tečaju. Premoga je tam toliko, da bi zadostoval za preskrbo vsega sveta.

Angleški poslanik v Burgosu

Angleška vlada je imenovala za svojega diplomatskega zastopnika v Francovi Španiji sira Mauricea Drummonda-Petersona

Angleški protiletalski topovi

Angleško vojno ministrstvo je te dni povabilo skupino novinarjev na ogled novega 114 mm protiletalskega topa, kakršni so namenjeni za obrambo Londona. Topove bodo postavili v skupinah po štiri, vsaka skupina bo imela na razpolago poseben daljinomer za izračunavanje razdalje ter pripravo »Aircraft predictor«, ki avtomatično preračuna vse podatke za zateke aeroplanov.

Top 114 mm lahko izstreli deset izstrelkov na minuto, vsak izstrelek doseže višino 7600 m. Te topove izdelujejo zdaj v serijah. Angleška mesta bodo dobila z njimi izvrstno zaščito.

Zvezde na gramofonskih ploščah

V Washingtonu so pred kratkim uredili muzej za »muziko sfer«. V njem hranijo gramofonske plošče, na katere so bili posneli »melodije« zvezd. Postopek, po katerem pripravijo zvezde do petja, temelji na tem, da se svetlobni žarki nebesnih teles spremenijo v zvočne valove, ki jih snemajo potem na voščene plošče. Muzej ima že veliko zbirko takšnih plošč.

Postani in ostani član /odnikove družbe!

ANEKDOTA

Napoleon I. je kot cesar gledal zelo na to, da bi sijaj svojega novega dvora dvignil s svečanimi etiketnimi predpisi. Neposredno po kronanju mu je tedanji polkovnik, grof Narbonne, prinesel depešo. Pokleknil je na eno koleno in pomolil cesarju klobuk, na katerega je položil depešo. »Kaj pomeni to?« je vprašal Korz začudeno. »Veličanstvo, to je način, kako so Ludviku XVI. prinašali depeše,« je odgovoril grof. »Ah, tako, to je zelo dobro,« je dejal Napoleon in od tistega dne je bil Narbonne pri njem dobro zapisan.

VSAK DAN ENA

»Preden te prosim za roko, povej mi, ali se bo po poroki tvoja mati preselila k tebi?« (»Everybodys weekly«)

Kulturni pregled

Pripombe k raziskovanju tragike Iv. Cankarja

Ugleden literat in urednik mi je tožil o slabih učinkih, ki jih povzroča med nerazsodnimi ljudmi objavljenje dr. Kraigherjeve študije na neprimernem mestu. Sodi, da bi ta razprava spadala bolje med ožji krog, n. pr. v Zdravniški vestnik. Čeprav b. bilo to bolj oportuno, vendar mislim, da se ni treba ozirati na množice nerazsodnih, sicer bi morali pred vsemi ljudmi zapreti sploh vse predale literature in publicistike. Pred zlobo duševno omejenih »inteligentov« pač ni varen nikdo in nič ne ostane neomadeževano. Umetnike in učenjake pa sploh malokdo prav razume, nje, njih življenje, procese ustvarjanja, njih nazore in navade. Zelo koristno bi bilo, če bi se kdo lotil te naloge, da bi ljudem kar se da jasno vse te nerazumljivosti razložil. Sam sem že večkrat nameraval to storiti, a kam s to obsežno snovjo? Dnevniki imajo za take zadeve Prokrustove postelje.

Večina ljudstva ima v svoji omejenosti ali nepoučenosti umetnike in učenjake za čudaške prismojence. Samemu Prešernu n. pr. so Ljubljančani dali vzdevek »ta prismojen dohtar«. Polinteligenti so zajeli iz tega ali onega vira požirke židovske zgolj racionalne učenosti, ki razlaga genialnost v zvezi s pojavi raznih vrst blaznosti oz. celo predpostavlja blaznost kot mater genialnosti. (Lombrozo n. pr. pa je svojo teorijo pred svojo smrtjo sam preklical.)

Žalostna resnica pa je ta, da je skoro že prav vse človeštvo več ali manj degenerirano in se sproti po malem spet regenerira. Če ne bi bilo teh zapletenih in nepojasnjenih procesov regeneracije, bi bilo človeštvo menda že izumrlo. Po svojih neusmiljenih neprestanih opazovanjih lahko rečem, da še nisem videl človeka, družine, rodu, ki bi bil brez slehernega znaka degeneracije. In če bi šel sodit s kompendijem psihiatrije v roki, bi lahko rekel, da normalnega človeka sploh ni. To sodbo so ugledni psihiatri čisto resno potrdili. Saj berete večkrat o predvojnih, vojnih in povojnih psihozah pri nas. Psihiatrija je bila kot nekatere druge vede služabnica države in je predpostavljala ideal zdravega državljana, ki ga sploh ni.

Pribijem pa, da oni »inteligenti«, ki ne ločijo življenjskih kompleksov od duševnih in zlorabljajo dr. Kraigherjevo besedo o Cankarjevem kompleksu telesne manjvrednosti, podzavestno ali celo zavestno čutijo svojo duševno manjvrednost in se ravno zaradi te s sadistično naslado zagrizujejo v Cankarjev kadaver in dosledno gotovo tudi v še žive duševne tvorce. Zvrhana mera lastnih skušenj in zgodovina me učita, da masa zavida umetnike in učenjake za njih socialno priznano jim višjo vrednost in se skuša za lastno manjvrednost maščevati nad njimi in njih delom s kakršnokoli nečedno besedo, s kakršnimkoli grdim dejanjem. Sploh je to občen vsakdanji pojav ne le v odnošajih mase do duševnih veljakov, temveč je med vso pisano množico ljudi medsebojno v navadi. Med rafinirane specialiste sladostrastnike te vrste spada tudi neka določena vrsta kritikov. (Tudi te je živi in mrtvi Cankar občuteval.)

Kakor je gotovo, da je Freud očitno preenostranski in da gre v svojih sklepih včasih predaleč, tako gotovo je tudi, da so popolnoma slepi tisti, ki Freuda a limine odklanjajo. Stremljenje po seksualnem uveljavljenju je pač integralen člen v obširnem skupku gonov po splošnem uveljavljanju individua. (No, Cankarjeva skušnja z »Nino« potrjuje, da Freud ni v vsem obsegu veljaven.)

Dr. Kraigherjeva diagnoza v glavnem in bistvenem drži, kar vem po svojem opazovanju Cankarja in njegovega življenja. Cankarjeva telesna šibkost je gotovo močno pognala prirojeno mu silo duha in jo trajno gonila. Muke enureze so bile gotovo močan motor in so njegov vrojeni močni duh še bolj sensibilizirale nasproti okolici, duševne slabiče pa je enureza pognala v hudih primerih celo v samomor. Po mojih zaključkih iz opazovanj je bila I. Cankarju ob rojstvu že dodeljena nesrečna dediščina konstitucionalne nevrastenije, ki ga je naravnost gnala v alkoholizem, in ta ga je tiral s svojimi škodljivimi učinki v razbohotenje manjvrednostnega kompleksa vsled telesne slabosti, v postopno »okrepljenje« splošne telesne in živčne oslabelosti, med drugim — seve — tudi spolne. Mašinerija njegovega duha je sicer do zadnjega točno kvalitetno delovala, stroji pa so bili hudo zamazani, zažlindrani, glavni motor srca pa je že vsled tovarniške napake v materialu in še bolj vsled neekonomične prehude izrabe postal usodno defekten.

Priporočal bi raznim zlobnim in omejenim »inteligentom«, naj preiščejo podrobno svoje lastne duševne manjvrednostne komplekse. Morda so junaki po moči in obsegu svojega telesa, pa se nemara kisajo ali divjajo, če ne dobe ob določeni uri svojega polnega zajtrka morda prodajajo prepričanje in sploh svojo dušo za neznatne udobnosti življenja, morda so veternice za inflacije svojih vetrastih soprog itd. Naj premislijo, kar jim da sila njih duha, močno, kakšna in kolikšna mora biti duševna sila in veličina duha človeka (I. Cankarja in drugov v vekovih), ki telesno slaboten vztraja v sredi vseh mogočih strahot življenja, pomanjkanja, poniževanja, zlobnega zasramovanja, preganjanja, podlega maščevanja, pretepa in boja na vse strani, razburjanja vsled hudih notranjih bojev, in ki navzlic vsem tem grenkostim ostaja dosleden, trden na podlagi neomajnega prepričanja in neustrašne vere in ustvarja dela, ki se jim klanja ne le mala dolina šentflorjanska po tolikšnem odporu nekako po sili, temveč spontano vesoljni svet, ko jih spozna.

In če ste kljub vsemu v neglobokem dnu svoje inteligence trmasto prepričani, da le norci proizvajajo vse dobrine napredka v civilizaciji in kulturi, ki živi ob njih in od njih ves svet, koliko je potem vreden vaš duh?

Hinko Smrekar

Celjski koncert Glasbene Matice

Pevski zbor ljubljanske Glasbene Matice je priredil v Celju 13. t. m. v dvorani Celjskega Doma koncert, na katerem so sodelovali razen zbora še gdč. Polajnarjeva s samospevi, ga. Mirca Sancinova in podpisani kot spremljevalca. Skoro polovico sporeda je bila posvečena Antonu Lajovcu v spomin njegove 60-letnice, katero smo nedavno praznovali. Čar njegovih klasičnih zborov, ki so tipični predstavniki slovenskega glasbenega ustvarjanja, je dandanes prav tako svež, kakor ob rojstvu teh biserov zborovske literature. Od šestih izvajanih zborov so poslušalce navdušili predvsem »Bolest je kovač« z ostrim poudarkom besedila in ritma; živahna, a v podajanju vzorno niansirana in dinamično nedosegljivo izdelana »Napitnica«; vesela »Kroparska« in končno »Zeleni Jurij«, iz katerega vre prešerno pomladno nastrojenje.

Za zbori so bile na vrsti tri Lajovčeve pesmi, od katerih uvrščamo prvo »Begunka) in zadnjo (Kaj bi le gledal) po notranji sili in neposrednem izrazu, s katerim sta podani, med najboljša Lajovčeva dela.

Za tem je bila na vrsti Foersterjeva »Ljubica«, solidna, daljša skladba starejšega sloga s splošno znanimi in priznanimi učinki zborovskega stavka, potem Adamičeva »Zabučale gore«, v kateri je začetek tako dvomljivo napisan, da je dobro podajanje skoraj iluzorno, in končno Koporčeva »Ukrajinska«, po kompozicijski tehniki neproblematična, sveža skladba, v kateri nalete le izvajalci na težkoče tehničnega značaja. Srednji del tega zbora je naravnost presenetljivo nežen in iskren, oba okrajna dela pa sta burna in vriskajoča.

Sledile so tri pesmi ge. Mirce Sancinove (Trenotek, Mene ni požela kosa, Pomlad je prišla), v katerih se kaže očiten talent skladateljice. Pesmi so dovršeno dojete, v melodiji iskrene, v ritmu izvirne, akordni setav je bogat, pester in sočen, gradnja logična. Klavirski part brez ovinkov pove, da je skladateljica pianistka, celo težina izraza je včasih dodeljena spremljevalcu — zlasti pri zadnji pesmi— ne da bi seveda skladateljica pri tem prezrla pomembnost pevskega glasu, ki je dodobra izdelan in celo bogato izrabljen.

Vse samospeve je pela gdč. Polajnarjeva, pevka krasnega glasovnega materiala in solidne šole. Njeno podajanje je prežeto z močnim izrazom in z dobro razvitim smislom za naravno fraziranje, ki se mu pridružuje še odlična dikcija. V Polajnarjevi nam dorašča izvrstna koncertna pevka.

Spored so zaključile narodne pesmi (Tomc — Svatske, Slavenski — Voda zvira, Mokranjac — X. rukovet), Matični zbor je bil glasovno izvrstno razpoložen in je pod vodstvom Polića potrdil svoj sloves, pa tudi dokazal je vsem onim, ki so dvomili v njegovo kvaliteto, da brez težav vzdržuje vodilno mesto med našimi zborovskimi združenji. Hvala za to gre razen tradiciji iz Hubadove dobe sedanjemu vodji Poliču. Dirigenta odlikuje zmožnost izredno prozornega, smiselnega podajanja, katerega značilnosti so: močna dinamična skala; precizen ritem; izrazite cezure, ki so vokalnemu stavku močno v prid, ko razčlenjujejo besedilo, kjer je to potrebno; očitno dobro in pravilno vežbanje intonacije (zbor med vsem težkim koncertom ni prav nič distoniral) in končno vzorna gradnja, ki pravilno podaja čustvene napetosti.

Glasbena Matica prireja koncerte izven Ljubljane, zavedajoča se, da je treba glasbeno kulturo ponesti v čim širši krog poslušalcev. Polna, skoraj razprodana dvorana je bila dokaz, kako je narod željan lepe umetnosti, odobravanje ki so ga bili deležni izvajalci pa priča, kako ljudstvo pravilno presoja in oceni umetnike.

Marijan Lipovšek

Dve kritiki

V »Jutru« z dne 1. t. m. je g. Golob opozoril na zanimivo podrobnost v dveh kritikah svojih lesorezov v knjigi »Nmav čriez izero«, od katerih ena — dr. Fr. Mesesnela — pravi, da »govore Golobovi lesorezi le nejasno o šoli in vplivih,« druga pa — F. K. Kosa — pravi, da »vplivi akademije niso tako opasni, bolj da ga bodejo v oči drugi domači vplivi«. G. Kos je skušal dne 3. t. m. spraviti v sklad ti dve trditvi omenjenih kritik in dodal, da se je g. Golob oglasil, ker ni razumel kritik in ker je menda v njih pogrešal pohvalnih superlativov. Prizadeti g. Golob nam je poslal na to izjavo g. Kosa naslednji odgovor:

So razpoloženja, ko začutiš v sebi škrata — veseljaka čeprav si sicer mir ljuben in ponižen človek. Tak škrat je menda nagajal tudi M. Jami, da je zbiral »ocvirke« iz raznih umetnostnih kritik ter jih kakih petdeset celo nameraval izdati v posebni brošuri, gotovo ne samo zato, ker niso pisale o njegovi umetnosti v superlativih.

Mislil sem, da bo ta oba prizadeta gospoda mojo ugotovitev tiho in neopazno vtaknila v žep — je pač slučaj nanesel, da sta bili »Sočobnost« ter »Obzorja« istočasno v tisku in se zmenila, da si svoji kritiki o istem predmetu v bodoče preje prečitata drug drugemu, toda ne: občutljivejši izmed njiju je napisal »odgovor«.

Po njegovem najnovejšem mnenju torej moji lesorezi očitujejo nekako mešanico francoskih in domačih vplivov, so nekak križanec, spaček, ki mu je zagrebška akademija mati, Maleš in Kralj pa očeta (zanimivo, da oba omenjena kritika istovetita šolo s tujimi, t. j. pariškimi vplivi). Tu pa se njiju mnenji razhajata. Glavni delež je dala šola (torej Pariz)«, pravi dr. Mesesnel, »Kralj in Maleš!« zagotavlja F. K. Kos.

Ker dr. Mesesnel trdi, da govore Golobovi lesorezi le prejasno o šoli in vplivih«, je torej z besedo »šola« povedal isto, kakor če bi zapisal »pariški«, odnosno »francoski vplivi«. Torej čisto konkretna, nedvoumna, skoro podčrtana izjava. Lahko bi bil tudi citiral kopico avtorjev, česar pa ni storil, ker je njegovo poročilo »preveč splošno, da bi se spuščal v detajle.« Pisec »Odgovora« sam vse to izrecno priznava, pa ne more nikogar prepričati, da pomeni izraz »vpliv« že sam po sebi »domač vpliv«. Ni pravila, po katerem je v slovenskem jeziku besedo vpliv vedno razumeti »domač vpliv«. Ako bi bil torej dr. F. Mesesnel zatrdno uverjen, da se mojemu ciklusu »Nmav čriez izero...« poznajo vplivi slovenskih likovnih umetnikov, bi to omenil, kakor je konstatiral tuje vplive. Kritika pa vsaj zame ni križanka ali zagonetka in me prav nič ne briga, kaj je avtor »mislil«, ako tega ni tudi razumljivo zapisal.

Kosova kritika je obširnejša, ker navaja celo moja vzornika. Pravi: »vplivi akademije niso tako opazni, bolj pa nas bodejo v oči drugi domači vplivi.« Nato se bavi s posameznimi lesorezi in ve povedati, katerim se pozna vpliv Kralja, katerim Malešev. (Nekaka »drža« ga n. pr. bode v oči, kakor da bi jo Maleš prvi uporabljal; po tej logiki bi ne smel portretirati sedeči model, če hočeš veljati za izvirnega umetnika, ker so to že delali mnogi pred teboj...).

Če tudi je njegova kritika »obširna«, pa le ne navaja v njej nobenega mojih, tujih idolov. Sodim, da zato ne, ker jih ni našel! Kateri slovenski umetnostni kritik bo brez ovinkov priznal začetniku, da se je že leto dni po dovršitvi akademije popolnoma otresel njenih vplivov?

Resumiram: Dr. F. Mesesnel govori torej le o tujih, njegov tovariš po izobrazbi pa o domačih vplivih. Z eno besedo: Ocvirek!

Ker moj zagovor zaradi svoje obsežnosti ni mogel iziti v celoti, že ob tej priliki, bom o ostalih očitkih napisal na drugem mestu.

Zapiski

Ženski svet. Marčeva številka »Ženskega sveta« prinaša pestro gradivo izpod peresa njegovih stalnih sodelavk. Uvodni članek, v katerem se dotika žalostnih dogodkov zadnjih mesecev po slovanskem svetu, je prispevala Angela Vodetova. Milica S. Ostrovška je zastopana s črtico »Tajno okence male gospodinje«, Iva Breščak »Zemlja in rod«, kjer govori o svoji ožji domovini Vipavski. Mile Klopčič je prevedel pesem Olge Scheinpflugove. »Obljuba«, R. Korperjeva pa je priredila po »Politiki« članek »Naše kmetice v boju proti Avstro-Ogrski v letu 1917«. Nadaljuje se članek Anice Černejeve, »Resnična in živa vzgoja«.

»Natopljene brazde«, spisal Grgur Karlovčan, roman, 148 str. Cena 40 din. IV. kolo Hrv. Moderni pisci. Avtor je nazval svojo knjigo »roman hrvatske Podravine«. Knjiga je živ, neposreden in močan dokument kulturne izgradnje hrvaške vasi. Glavni junak ni ena sama oseba, temveč vsa vas-kolektiv, ki je spet v okove malih osebnih egoizmov, vendarle začel slutiti rojstvo nove resnice. Mlad idealist učitelj, ki dolga leta živi v tej vasi, navaja ljudi na skupno delo, sožitje in medsebojno pomoč. Ko tega ne more doseči, začne razpihovati sovraštvo in strasti med posameznimi vaščani, dokler jih vihar medsebojne mržnje ne potegne na rob propada. Šele tedaj spoznajo ljudje kam jih vodijo njihovi mali egoizmi, vračajo se k idealističnemu učitelju in na razvalinah sovraštva in predsodkov se zasveti znamenje rešitve: v ljudeh se drami zavest skupnosti, poraja se zadruga.

Tedaj pa velika svetovna kriza preplavi tudi majhno podravsko vas, posestva propadajo, z njimi vred tudi ljudje, toda nova misel ostane nedotaknjena in po tem brodolomu postaja še svetlejša in močnejša.

Roman je izraz prebujene hrvaške vasi, pisatelj hoče v njem odgovoriti vsem onim, ki so pozabili, da je vas izvor vseh življenskih moči naroda.

Naše gledališče

DRAMA

Četrtek, 16.: Kaj je resnica. Premiera. Premierski abonma.

Petek, 17. ob 17.: Upniki, na plan! Predstava za tečajnike češkega jezika.

Sobota, 18.: Prevara. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Nedelja, 19. ob 20.: Hlapci. Izven.

Premiera izredno zanimive, filozofsko ostro označene odrsko učinkovite Pirandellove igre »Kaj je resnica«, bo drevi za premierski abonma. V igri, ki jo je zrežiral Debevec in katere dejanje se godi v današnjih dneh v Italiji nastopajo sledeče osebe: ga. Frola Marija Vera, Laudisi Levar, gospod in gospa Ponza Skrbinšek in V. Juvanova, Agazzi Gregorin, Amalia Danilova, Dina Levarjeva, Sirellijeva Gabrijelčičeva, Sirelli Lipah, prefekt Kralj, Centuri Drenovec, Cinijeva Rakarjeva, Nennijeva P. Juvanova. Delo, ki je pisano popolnoma v slogu že znanih Pirandellovih del, obravnava na pretresljiv način relativnost resnice, ki ji skuša priti človeštvo do dna. Tragedija rodbine Ponza, v katero se vsiljuje človeška radovednost in skuša razkriti resnico njenega čudno skrivnostnega življenja je prikazana od pisatelja na tako prepričljiv in udaren način, da smemo to delo upravičeno šteti med nevsakdanje in visoko vredne igre.

OPERA

Četrtek, 16.: Ero z onega sveta. Red Četrtek. Gostovanje Josipa Križaja.

Petek, 17. ob 15.: Evgenij Onjegin. Dijaška predstava. Globoko znižane cene.

Sobota, 18.: Werther. Premiera. Premierski abonma.

Nedelja, 19. ob 15.: Ančka. Izven. Znižane cene. Ob 20.: Traviata. Gostovanje Zlate Gjungjenčeve.

Drevi bodo peli Gotovčevo opero »Ero z onega sveta«. Naslovno vlogo bo pel Francl, obe glavni ženski vlogi Heybalova in Kogejeva, glavno basovsko partijo bogatega kmeta Marka Josip Križaj kot gost, mlinarja Janko. Gotovčeva opera je izredno melodiozno delo, sijajne instrumentacije in posebno slikovit je konec III. dejanja z razgibanim kolom. Dirigent: ravnatelj Polič, režiser: Golovin. Predstava bo za red Četrtek.

Premiera Massenetove opere »Werther« bo v soboto 18. t. m. za premierski abonma. Lotto bo pela ga. Pavlovčičeva, Zofijo Ribičeva, Wertherja Gostič, Alberta bo pel Dolničar, župana Zupan, Šmidta Sladovljev, Ivana Lupša odnosno Perko. Dirigent: Neffat. Režiser: Zupan.

Slavna italijanska pevka Rossetta Pampaninijeva, ki je znana kot najboljša predstaviteljica vloge Madame Butterfly, bo pela to vlogo v Ljubljani dne 26. t. m. Pampaninijeva slovi kot ena najboljših italijanskih pevk. Gostovanje bo izven abonmaja.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Četrtek, 15. ob 20.: Pygmalion. Red C.

Petek, 17.: Zaprto.

Sobota, 18. ob 20.: Prodana nevesta. B.

RADIO

Četrtek 16. marca

Ljubljana 12: Angleške skladbe (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Zabavni plesni orkestri (plošče). — 14: Napovedi. — 18: Radijski orkester. — 18.40: Slovenščina za Slovence (dr. R. Kolarič). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura: Sokol kr. Jugoslavije. — 19.50: Deset minut zabave. — 20: Koncert komornega tria (prof. J. Ravnik, I. Šlajs, Č. Šedlbauer). — 20.45: Saksofon in ksilofon (plošče). — 21.15: Citre solo (g. Ivo Kosi). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Iz naših spevoiger (Radijski orkester).

Beograd 17.30: Pevska ura. — 20: Narodni napevi. — 20.30: Simf. koncert. — 21.30: Tamburaški zbor. — 22.15: Lahka godba in ples. — **Zagreb** 17.15: Lahka glasba. — 20: Zbor in solisti. — 21: Plošče in plesi. — **Praga** 19.40: Zvočna igra. — 21.10: Orkestralni, violinski in pevski koncert. — 22.20: Plošče. — **Varšava** 21: Klavirske skladbe. — 21.55: Ljudski običaji. — 22.40: Plošče, komorne skladbe in plesi. — **Sofija** 18.30: Lahka godba in petje. — 18.30: Orkester. — 20.55: Pester glasbeni spored. — 22: Ples. — **Dunaj** 12: Mali orkester. — 16: Koncert lahke glasbe. — 18: Melodije z juga. — 18.45: Brahmsove pesmi in balade. — 20.10: Pokrajinske slike. — 21: Orkester. — 22.45: Lahka in plesna muzika. — **Berlin** 19: Plošče. — 20.10: Poziv na ples. — 22.20: Lahka in ljudska glasba. — **München** 19.15: Pfitznerjev koncert. — 20.10: Operetni večer. — 22.20: Nočni koncert in ples. — **Pariz** 19.30: Orgle. — 20.30: Klavirski koncert in radijska fantazija. — 21.30: Zvočna igra in lahka glasba.

Petek, 17. marca

Ljubljana. 11: Šolska ura: Mladinska igra. — 12: Pozdravi iz Slovenije (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Radijski orkester. — 14: Napovedi. — 18: Ženska ura: Vrtnariti bomo začeli (gdč. Lojzka Blatnik). — 18.20: Za vsakega nekaj (plošče). — 18.40: Francoščina (dr. S. Leben). — 19: Napovedi, poročila. — 19.50: Kotiček SPD: Triglavska stena pozimi (g. Beno Anderwald). — 20: Koncert skladb prof. Pavla Šivica. — 22: Napovedi, poročila. — 22.30: Angleške plošče.

Beograd. 17: Lahka glasba. — 17.50: Ljudski orkester. — 20: Zvočna igra. — 21.15: Godalni kvartet. — 22.15: Plošče. — **Zagreb.** 17.15: Godalni kvartet. — 20: Zborovsko petje. — 20.30: Stara francoska glasba. — 21.30: Lahka godba in ples. — **Praga.** 20: Program po napovedi. — **Varšava.** 21: Koncert pevskega zbora in simf. orkestra. — 22.50: Plošče. — **Sofija.** 17.30: Vojaška godba in godalni orkester. — 19: Prenos Wagnerjeve opere »Večni mornar«. — 22: Ples. — **Dunaj.** 12: Orkester. — 16: Vesela muzika. — 18.45: Melodije s Koroškega. — 20.10: Pester spored. — 22.30: Lahka godba in ples. — **Berlin.** 20.10: Veselo igra. — 21: Baletna muzika. — 22.30: Za zabavo in ples. — **München.** 20.10: Orkestralni koncert. — 22.30: Muzika z 20 saksofoni. — 23: Ples. — **Pariz.** 19.15: Lahka godba in petje. — 21.15: Violinske skladbe. — 21.30: Zvočna igra. — 23.30: Nočni koncert.

3 KORAKI do NOVE LEPOTE POLTI!

1 Gube se lahko odpravijo. Neki dunajski vseučiliški profesor je iznašel presenetljivi element mladosti • Biocel, ki je zdaj v rožnati hrani za kožo Tokalon. Vporablja se za noč ter hrani in pomlajuje kožo, ko spite

2 Da napravite kožo svežo, jasno in baržunasto gladko, da se rešite zajedalcev, razširjenih znojnic in drugih nedostatkov, vporabljajte vsako jutro belo kremo Tokalon.

3 Rezultati so zares presenetljivi. Žene od 40 let so zdaj videti kakor, da jim je 30 let. Koža, pokvarjena z brazdami staranja, je pretvorjena v krasno dekliško polt. S kremami Tokalon so uspešni rezultati zajamčeni, ali pa se denar vrne.

100 uspehov na en oglas v »JUTRU«

INSERIRAJ V „JUTRU"!

†

Javljamo žalostno vest, da je v sredo, dne 15. t. m. umrl naš blagi tovariš, gospod

GVIDON SRABOTNIK

UČITELJ TUKAJŠNJE ŠOLE

Pogreb nepozabnega tovariša bo v petek 17. t. m. ob pol 5. uri popoldne z mestnega pokopališča.

Sveta maša zadušnica se bo brala v sredo, 18. t. m. ob 10 uri dopoldne v farni cerkvi.

Blagopokojnika, ki je bil vzoren vzgojitelj in naš najboljši tovariš, ohranimo v trajnem spominu.

V CELJU, dne 16. marca 1939.

UČITELJSKI ZBOR II. DEŠKE LJUDSKE ŠOLE V CELJU

†

Tužnih src sporočamo znancem in prijateljem, da je umrl danes ob 9. dopoldne v Planini pri Sevnici gospod

FRANC RAUTER

šolski upravitelj v pokoju

Blagega pokojnika bomo v petek, dne 17. t. m. popoldne ob 17. uri spremili k večnemu počitku.

Prosimo tihega sožalja!

PLANINA, dne 15. marca 1939.

Žalujoči rodbini: RAUTER-VOVK

KRAJČEVIČEVA (Dr. SPITZERJA)

Novo Vukovarska pomada

1864 1939

Nenadkriljiva za polepšanje, zoper sončne in jetrne pege, zoper sojedce in prišč. S stalno uporabo ohranijo tudi starejše dame mladosten izgled in gladko polt. — Edino pristna s sliko izdelovatelja.

LEKARNA KRAJČEVIĆ, VUKOVAR.

ZAHTEVAJTE BREZPLAČNI CENIK

HOHNER

NAJPOPOLNEJŠE HARMONIKE SVETA

GENERALNO ZASTOPSTVO

F. SCHNEIDER

ZAGREB NIKOLIĆEVA 10

L. WINDER: 22

Gospod iz Konopišča

Roman o Francu Ferdinandu

(Avtoriziran prevod)

Poleti leta 1883. se je oče vdal pritiskanju Franca Ferdinanda in se odpeljal k cesarju, da bi izprosil devetnajstinpolletnemu poročniku napredovanje. Karel Ludvik je le redko prihajal k bratu v avdienco. Po enkrat na leto je bil nadvojvoda cesarjev lovski gost, njegov zaupnik pa nikoli ne. Cesar je imel samo enega zaupnika, ki ga je ljubil kakor brata: kralja Alberta Saksonskega, svojega bratranca in prijatelja izza mladih let. Tega so povabili na vsak planinski lov, in cesar je imel z njim dolge, odkrite in prijateljske razgovore, med tem ko je kazal proti bratu zgolj hladno vljudnost. Zato se je Karel Ludvik le redko potrudil v avdienco. To pot je našel cesarja kar čudno raztresenega in slabe volje, takisto, kakor da bi vladar s težavo skrival razburjenost. »Prav, dobro, prihodnjič bo napredoval«, je dejal cesar, ko je Karel Ludvik izrekel najponižnejšo prošnjo svojega sina Franca Ferdinanda. Nato je cesar menda pozabil, da je brat pri njem; srepo je zastrmel predse in globoko vzdihnil. Ta cesarjeva izpozaba je nadvojvodo presenetila; po tihem dogovoru, ki je bil v veljavi že izza otroških let, nista brata nikoli omenjala drug drugemu svojih čuvstev, upov in skrbi.

To, da je cesar danes molče zavzdihnil in pozabil nadaljevati pogovor ali končati avdienco, je bilo dogodek, ki je navdal nadvojvodo s tesnobo in radovednostjo. Prešlo je nekaj minut. Nazadnje je bilo videti, kakor da bi se cesar zdramil iz zamišljenosti. Resno je pogledal brata in vprašal: »Ali je Franci priden?« Nadvojvoda je veselo in ponosno pritrdil. Cesar je vstal, se dotaknil komolca Karla Ludvika, kar je bilo pri njem že nenavadna zaupljivost, in tiho rekel: »Vesel bodi; to je velika sreča. O svojem sinu tega na žalost ne morem trditi. Velike skrbi mi dela.« Karel Ludvik je odkritosrčno dejal, da sicer ne ve, kaj je z Rudolfom, a da najbrže ne bo tako hudo; od lanskega leta se je Rudolf kot mlad zakonski mož gotovo zresnil in izpametoval, kajti zakon je imenitna šola. Cesar se je umaknil za pisalno mizo in nekaj časa negibno stal, nato pa dejal: »Ti ne veš.« Potem je jel razburjeno hoditi pred pisalno mizo sem ter tja in rekel: »Strašno je, da človek nima duše, ki bi mogel govoriti z njo.« Z naporom se je odločil. »Saj si moj brat«, je hlastno dejal, »in oče si, sina imaš kakor jaz, celo več sinov. Rad bi le vedel, kaj porečeš. Tukajle so mi namreč prinesli pismo, ki ga je pisal moj sin časnikarju Szepsu, se pravi: prepis tistega pisma... Ná, beri.«

Podal je bratu pismo.

Karel Ludvik je bral:

»Zelo temačni, grdi časi se nam obetajo; človek bi skoraj mislil, da se je stara Evropa preživela in gre zdaj svojemu razpadu naproti. Velika, silna reakcija mora priti, socialni prevrati, iz katerih bo po dolgi bolezni vzcvela povsem nova Evropa.«

Karel Ludvik je te vrstice dvakrat prebral in vrnil pismo cesarju, rekoč: »Veličanstvo, priznati moram, da sem nekoliko prepaden... Avstrijski prestolonaslednik takšnih reči seveda ne bi smel pisati, posebno pa ne takšnemu... takšnemu pisaču. A konec koncev... nemara pa stvar ni tako huda. Rudi je pač idealist. Se bo že še odvadil idealizma.«

»Ne, takšna reč!« je mislil Karel Ludvik sam pri sebi. »Bedarije pisari in niti sram ga ni, da razodeva svoje najnotranje misli časnikarskemu mazaču. Tega je kriva samo Sisi, ta bi se bila morala bolj brigati za njegovo vzgojo. Mati mora skrbeti za vzgojo, ne pa da se klati po svetu. Torej pri nas bi kaj takega ne bilo mogoče.«

Cesar se mu je smilil. Sočutno je zrl Karel zmedenega brata. Košati brki in skrbno negovani zalisci so se cesarju tresli. »Tudi ta že polagoma sivi«, je pomislil Karel Ludvik. »Nu, saj je tudi starejši od mene. In več skrbi ima kakor jaz.«

Cesar je videl sočutje v nekaznih črtah bratovega obličja, in žal mu je postalo, da se mu je bil razodel. »Morda imaš prav«, je dejal, »nemara je samo lahkomiselnost.« Potem ga je spet premagala jeza. Udaril je s pestjo po mizi in rekel s povzdignjenim glasom: »Če se bo repenčil in ne bo hotel ubogati, opravim z njim kar na kratko. Upornik ne spada na prestol. Če misli tako nadaljevati, naj zastran mene tvoj sin postane naslednik! Z menoj se ni dobro šaliti!«

»Ali, veličanstvo«, je prepaden zajecljal Karel Ludvik, »saj se bo... se bo že unesel! Se bo že... izpametoval. Prav gotovo da.«

Cesar ga je odsotno pogledal, nato je zmajal z glavo, počasi pristopil h Karlu Ludviku, mu segel v roko in dejal: »Hvala ti lepa. Ni bilo prav, da sem te nadlegoval. Pozabi to in ne povej svoji ženi ničesar, ženski ne sme človek nikoli zaupati skrivnosti, molk je težka umetnost. — Da. In tvoj Franci bo kmalu povišan. H konjenici ga prestavimo, zal dragonec naj bo. Torej zdrav ostani. Z Bogom.«

Nadvojvoda se je zamišljen odpeljal domov. Cesarjeve besede o prestolonasledniku so ga bile globoko vznemirile. Bile so sicer le besede v jezi, in cesar jih je bil ta mah gotovo že pozabil, a kdo je vedel, česa je bil prestolonaslednik še zmožen? Marsikaj je bilo slišati o njem; same neugodne in nevesele reči. Ženske istorije, ki jih je Karel Ludvik mlademu zakonskemu možu hudo zameril. Mučne stvari o prestolonaslednikovem nagnjenju do ljudi, s kakršnimi nadvojvoda ni smel občevati Da se je prestolonaslednik zdaj tudi politično izpostavljal, je bilo prava sramota. Karel Ludvik je dobro razumel bratovo nejevoljo. A s tem sočutjem se je družilo tudi zadovoljstvo nad nemočjo Franca Jožefa, ki se je imel za tako vzvišenega nad vse ljudi, tudi nad svojega lastnega brata. Kako globoko je moral biti cesar ranjen, da je mogel govoriti o morebitnem prestolonasledstvu Franca Ferdinanda! Najbrže je vedel več, kot je bil pokazal, nemara da je bil prestolonaslednik v večji notranji nevarnosti, nego so ljudje sklepali vkljub vsem grdim čenčam in marnjam. Morda pa cesar ni šele to pot prvič mislil na to, da bi utegnil namesto Rudija Franc Ferdinand postati prestolonaslednik.

»Upajmo, da ne«, si je mislil Karel Ludvik. »Za Krišč evo voljo, nikar.« Misel na prvorojenčevo prihodnost je navdajala nadvojvodo s strahom, ki si ga ni znal razložiti. Natura Franca Ferdinanda je bila kar preveč podobna značaju nesrečne Marije Anunciate. Mračna nrav, neobrzdana togotljivost mladega nadvojvode, njegova odljudnost, ki jo je še nalašč poudarjal, njegovo ošabno odmikanje od vseh — kolikanj je vse to spominjalo na rajnico. Zato se je Karel Ludvik tudi bal, da ne bi bu Franc Ferdinand podedoval njene bolezni na pljučih. »eČ bi Franci kdaj postal cesar«, si je mislil Karel Ludvik, »če bi Bog tako hotel — meni ne bi bilo prav. Kar nič prav mi ne bi bilo Bilo bi nesreča zanj, prav gotovo, da mu ne bi dobro delo. On ni za takšno težko nalogo. — A kaj se begam s temi neumnimi mislimi? Smešno! Cesar se je jezil zaradi Rudijevih nagod, poštene levite mu bo bral, in jutri bo spet vse v najlepšem redu. Prestolonaslednica je v osmem ali celo že v devetem mesecu. Rudi bo s svojo mlado ženo že pripravil nekaj sinov, in tudi če bi imel le enega, je nasledstvo za prihodnjih petdeset let zagotovljeno. Franci naj si kar prizanaša in polagoma prevzema svoja posestva. eČ mu je vojaščina v razvedrilo, naj bo Ako bo znašal svojo ihto nad novinci in gozdarji — meni bo prav.«

Prometna banka d. d. v Ljubljani

STRITARJEVA 2 — TELEFON 21-49

Ugodni trgovski krediti — Eskompt menic — Nakazila v inozemstvo Obrestovanje vlog od 4% do 5%

STARE IN NOVE VLOGE IZPLAČUJE BREZ VSAKE OMEJITVE

MALI OGLASI

Službo dobi

Barvarja
popolnoma samostojnega in vajenega barvanja preje, trikopletenin in nogavic, — sprejmemo takoj. Ponudbe z navedbo dosedanjih službenih mest in zahtevkov pod »Barvar« na ogl. odd. Jutra. 5363-1

Prodajalko
modne in galanterijske stroke, dobro moč, urno in prijazno napram strankam, sprejme trgovina v Ljubljani. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Poštena«. 5391-1

Dva strojna ključavničarja
sprejmem. Strojno podjetje, Ljubljana, Šiška, Jernejeva štev. 18. 5387-1

Modistko
samostojno v stalno službo sprejme takoj salon »Orel«, Sv. Petra cesta 13. 5388-1

Pekovski pomočnik
mlad in pošten, dobi takoj službo (ki bi raznašal tudi kruh). Pekarna Ladislav Skrinjar, Slov. Javornik 28. 5374-1

Resna vzgojiteljica
za takoj, ne izpod 25 let s perfektnim znanjem nemškega jezika, naj stavi pismeno ponudbo na naslov: Rinaldo Maggia, Sunja. 5376-1

Službe išče

Dva brivska pomočnika
iščeta službo v boljših salonih, po možnosti s fiksno plačo. Dobra in hitra delavnica. Sprejmeta takoj tudi dobro sezonsko službo. Nastopita lahko 1. ali 15. IV. Ponudbe na Žarkovac, Sušak, Zajčeva 11. 5378-2

Gospodična
z malo maturo meščanske šole, stara 18 let, želi kakršnekoli zaposlitve. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 5405-2

Plačilni natakar
zmožen kavcije, z večletno prakso, išče stalno ali sezonsko mesto. Ceni. ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zmožen natakar«. 3884-2

Krojaški pomočnik
za male kose, išče zaposlitev v Ljubljani. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 5409-2

Vajenci(ke)

Trgov. pomočnico
simpatično, mlado, vendar sposobno ali vajenko z 1—2 leti učne dobe, takoj sprejme trgovina meš. blaga na deželi. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobro mesto«. 5325-44

15 letna deklica
z 8 razredi ljudske šole v vseh predmetih odlična, se želi izučiti za šiviljo ali v trgovini. Ponudbe na naslov: Ograjenšek Jožefa, Sv. Jurij ob juž. žel. 5404-44

Zaslužek

Tisoč barv za pirhe
za 20 din franko pošilja Lindič, Ljubljana 245-f. Ne vprašujte, temveč naročite, dokler ni prepozno! 5401-3

Klišeje ENO- IN VEČBARVNE JUGOGRAFIKA Sv. Petra nasip 23

Dragocenosti

Vsakovrstno zlato
kupuje po najvišjih cenah
ČERNE — juvelir, Ljubljana, Wolfova ul

Radio

Radio aparate
od din 750 kakor tudi najbolišje vrste NAJUGODNEJE KUPITE pri »Tehniki« JOSIP BANJAI, — Ljubljana,, Miklošičeva 20, Telefon 34-19. 5390-9

Prodam

Za god Jožicam in Jožetom
velika lepa izbira sladkih daril. Se priporoča staroznana slaščičarna Novotny. 5382-6

Travno seme
Banaško lucerno
Grahorico
Oves Zlati dež
Jari ječmen
Koruzo za zeleno krmo in ensilažo
Sladke lupine
Polsladkorno peso in Čebulček nudi
Sever & Komp., Ljubljana. 5334-6

Kupim

Čiste steklenice
14 decilit. kupujem v vsaki množini. Jerančič, Ljubljana, Karlovška c. 8. 5397-7

Registrirno blagajno
»National« kupim. Ponudbe pod »Registrirka« na ogl. odd. Jutra. 5402-7

Pohištvo

Spalnice
in drugo pohištvo po skrajno nizki ceni naprodaj — Ogleda se v Št. Vidu nad Ljubljano, št. 36 (tik zadnje tramvajske postaje). 4711-12

Pohištvo
novo in že rabljeno, ki ga želite prodati ali samo dati v shrambo, sprejmemo v posebni oddelek v komisijsko prodajo po zelo ugodnih pogojih. Kupcev je v tem oddelku vedno dovolj za dobro ohranjeno pohištvo. Vso reklamo preskrbimo sami. Sporočite nam na dopisnici ali ustno. Prevoz pohištva preskrbimo sami. Ivan Mathian, Ljubljana, — Tyrševa 12. 70-12

Avto, moto

3 tonski avto
tipe Saurer 59 KS – brezhibnem stanju, ugodno prodamo radi nabave Diesel motorja. Naprodaj je tudi plinski generator na drva. Lenarška avtopromet. družba, Sv. Lenart v Slov. goricah. 5379-10

Motorno kolo
Sachs 100 ccm in damsko in moško kolo, zelo poceni naprodaj. Cizerl, Vegova 12 5407-10

Prodam motor
350 ccm radi nabave avtomobila. Pečnik Vladimir, Dalmatinova 10. 5372-10

Kolesa

Preden kupite kolo
si oglejte zalogo prvovrstnih tovarniških znamk. — Viktor BOHINEC, Ljubljana, Tyrševa c. 12, dvorišče. 125-11

Kolesa
najboljša in velika izbira. nizke cene, na ugodna odplačila Oskar Remec, Ljubljana, Dolenjska 5. 113-11

Damsko in moško kolo
prvovrstna znamka in motorno kolo Sachs 100 ccm zelo poceni naprodaj. — Cizerl, Vegova 12. 5408-11

Kapital

Vlogo
Kmetske posojilnice prodam za gotovino. Ponudbe z navedbo najvišje cene na ogl. odd. Jutra pod šifro »Najvišji ponudnik 10.000 — 40.000«. 5386-16

Vzajemne posojilnice
hranilno knjigo okoli din 30.000 kupim. Ponudbe na podružnico Jutra v Celju pod »Takojšnje plačilo«. 5403-16

Posest

Parcelo
lepo, sončno, ob Tvrševi cesti, kupim. Pismene ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Gotovina 77«. 5394-20

Hiše - vile
parcele in posestva že od 65.000 din dalje proda ja pod ugodnimi pogoji Franjo Pristavec, real pisarna, Ljubljana, Erjavčeva 4a, Tel. 23-81 96-20

Večje število parcel
kompleksov, parcel, gozdov, trgovskih in stanovanjskih hiš in vil ima naprodaj gradbeno strokovno izobražen posredovalec:
Kunaver Ludvik
Cesta 29. oktobra 6. Telefon 37-33. Pooblaščen graditelj in sodni cenitelj za nasvete brezplačno na razpolago. 25-36

Stanovanja išče

2-sobno stanovanje
s pritiklinami išče družina brez majhnih otrok za 1. maj. Ponudbe na ogl odd. Jutra pod »Maj 39«. 5355-21a

Dvosob. stanovanje
s pritiklinami iščem za maj Pismene ponudbe na ogl odd Jutra pod šifro »Maj 39. 4124 21»

Stanovanje 2 sob
in pritiklin, iščem za takoj ali maj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Mati in sin«. 5392-21a

Stanovanje
sobe in kuhinje, iščem. — Sem brez otrok. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 5280-21a

Sobo odda

Opremljeno sobo
lepo blizu drame, oddam 15. marca stalnemu gospodu Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 5291-23

Sobe išče

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom uporabo kopalnice, išče stalen gospod. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Udobnost«. 5344-23a

Solnčno sobo
s posebnim vhodom, išče gospodična. Ponudbe z opisom na ogl. odd. Jutra pod šifro »Mirno«. 5393-23a

Primerno sobo
za pisarno iščem za 1. april ali pozneje. Ponudbe pod »Reden plačnik« na ogl. odd. Jutra. 5373-23a

Klišeje ENO- IN VEČBARVNE JUGOGRAFIKA Sv. Petra nasip 23

Dražbe

Na sodni javni dražbi
dne 24. marca ob 9. uri soba št. 16 naprodaj hiša z 800 kv. m vrta. Cenjena 85.000 din, najnižji ponudek 57.000 din. Točne informacije dobite: Mala vas št. 18, Ježica. 5398-32

Živali

Psa ptičarja
(fermača), kupim. Ponuditi na Novbor, Ljubljana poštni predal št. 146. 5400-27

Dopisi

Damica
26 let, simpatične zunanjosti, popolnoma samostojna, z lastnim komfortnim stanovanjem, išče financierja, sporazumno prijateljstvo — diskretno. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Prijatelje«. 5389-24

Dvignite pismo
Srečna hočem biti 33 I. 5399-24

Sestanek ponedeljek
bil nemogoč. Dvignite pismo pod »Harmonija«. 5411-24

INSERIRAJ V „JUTRU"!

Ženitve

Ženitve in možitve
boljših družabnih krogov posredujemo najvestneje, solidno in fino Prvovrstne rodbinske zveze. Dosezamo posebne uspehe. Informacije pošiljamo proti nakazilu deset din v znamkah diskretno: »REZOR«, Zagreb, pošta 3. 5383-25

Razno

Od Vas je odvisno, da imate obleko vedno kot novo
zato jo pustite redno kemično čistiti ali barvati v tovarni
JOS. REICH
Ljubljana
Poljanski nasip 4-6
Pralnica — Svetlobkalnica

KLIŠEJE ENO IN VEČBARVNE JUGOGRAFIKA SV. PETRA NASIP 23

Violine kitare
in druga glasbila od šolskih do prvovrstnih instrumentov strune in vse potrebščine dobite v veliki izbiri najcenejše pri
WARBINEK, LJUBLJANA
Miklošičeva cesta 4 pri Frančiškanski cerkvi
Prodaja in izposojanje klavirjev.

Moški,
ki trpite na seksualni nevrasteniji odnosno
impotenci,
nezadostni funkciji spolnih žlez, duševni depresiji poskusite
OKASA
100 tablet 220 din. 50 tablet 110 din
ki so jih mnogi zdravniki preskusili in so kot hormonski preparat odobreni
Pošiljamo naravnost. Poštnine ne zaračunavamo.
Lekarna Mr Rožman, Beograd Terazije br 5 Izvozna banka. Reg S br 5732-1934

Prvovrstni trboveljski
PREMOG
brez prahu, koks, suha drva nudi
L. Pogačnik
BOHORIČEVA 5
Telef 20-59

INSERIRAJ V „JUTRU"!

MOŠKE ČEPICE
NOVI VZORCI ZA POMLAD — PRI
A. Potrato
preje JOS. KUNC & CO.
MIKLOŠIČEVA 32.

INSERIRAJ V „JUTRU"!

Linolej za kuhinjo — najcenejše v zalogi pri **SEVER,** LJUBLJANA, Marijin trg 2.
Strokovno polaganje linoleja.

Razpis o licitaciji

Mestno poglavarstvo v Mariboru razpisuje za oddajo mizarskih, ključavničarskih in steklarskih del za gradnjo carinarnice v Mariboru I. javno pismeno ponudbeno licitacijo na dan 18. aprila 1939, ob 11. uri dopoldne v sobi štev. 5 mestnega gradbenega urada v Mariboru, Frančiškanska ulica štev. 8.

Ponudbe naj se glase v obliki popusta v odstotkih, (tudi z besedami) na zneske odobrenega uradnega proračuna za:

mizarska dela	din 371.265.—
ključavničarska dela . . .	din 243.430.—
in steklarska dela . . .	din 90.723.24

Predpisana kavcija znaša za:

mizarska dela	din 38.000.—
ključavničarska dela . . .	din 25.000.—
in steklarska dela . . .	din 10.000.—

ter se mora položiti pri blagajni mestne občine mariborske najkasneje **do 10. ure na dan licitacije.**

Pojasnila in ponudbeni pripomočki se dobivajo proti povračilu napravnih stroškov med uradnimi urami v pisarni mestnega gradbenega urada v Mariboru.

Ponudbe morajo biti taksirane z državnimi koleki za:

mizarska dela	din 200.—
ključavničarska dela	din 200.—
in steklarska dela	din 100.—

in predložene s predpisanimi dokumenti na dan licitacije med 10. in 11. uro.

Podrobnosti razpisa so razvidne iz razglasa o licitaciji na razglasni deski mestnega poglavarstva mariborskega.

Mestno poglavarstvo mariborsko, dne 9. marca 1939.

Dr. JUVAN, l. r.

Razpis o licitaciji

Mestno poglavarstvo v Mariboru razpisuje za oddajo instalacije centralne kurjave, instalacije plina, električne instalacije in hišnega priklopa za uvod električnega toka in razsvetljave dovoza k skladiščem ter za napeljavo vodovoda za gradnjo carinarnice v Mariboru I. javno pismeno ponudbeno licitacijo na dan 19. aprila 1939, ob 11. uri dopoldne v sobi štev. 5 mestnega gradbenega urada v Mariboru, Frančiškanska ulica štev. 8.

Ponudbe naj se glase v obliki popusta v odstotkih (tudi z besedami) na znesek odobrenega uradnega proračuna za:

instalacijo centralne kurjave	din 303.920.60
instalacijo plina	din 4.395.—
električno instalacijo in hišni priklop za uvod električnega toka in razsvetljave dovoza k skladiščem	din 248.710.05
ter za napravo vodovoda	din 114.140.79

Predpisana kavcija znaša za:

instalacijo centralne kurjave	din 31.000.—
za instalacijo plina	din 500.—
za električno instalacijo in hišni priklop za uvod električnega toka in razsvetljave dovoza k skladiščem	din 25.000.—
ter za napeljavo vodovoda	din 12.000.—

in se mora položiti pri blagajni mestne občine v Mariboru najkasneje do 10. ure na dan licitacije.

Pojasnila in ponudbeni pripomočki se dobivajo proti povračilu napravnih stroškov med uradnimi urami v pisarni mestnega gradbenega urada v Mariboru.

Ponudbe morajo biti taksirane z državnimi koleki za:

instalacijo centralne kurjave	din 200.—
instalacijo plina	din 50.—
električno instalacijo in hišni priklop za uvod električnega toka in razsvetljave dovoza k skladiščem	din 200.—
ter napeljavo vodovoda	din 200.—

in predložene s predpisanimi dokumenti na dan licitacije med 10. in 11. uro.

Podrobnosti razpisa so razvidne iz razglasa o licitaciji na razglasni deski mestnega poglavarstva mariborskega.

Mestno poglavarstvo mariborsko, dne 9. marca 1939.

Dr. JUVAN, l. r.

TISOČE ZAHVAL PREJEMA

Takoj ustavi izpadanje las, odpravi prhljaj in vse kožne neprijetnosti. Jači in krepi koren, a lasje, porastejo tudi na plešastem mestu. — Dobi se v vseh odgovarjajočih trgovinah. — Pošiljamo po povzetju, cena veliki steklenici z omotom in poštnino vred din 50.—
MORANA — SPLIT.

G. Th. Rotman:

Kapitan Kozlostrelec gre leve lovit

112

Joj, otroci, kakšno strašno trčenje dveh množic! Vse je butalo drug v drugega in se kotalilo kar vprek, in koliko krvi je izteklo iz razbitih nosov, me je skoraj strah premisliti. Najhujše je bilo pa to, da so bili vsi ti ubogi ljudje na milost in nemilost v oblasti krvoločnih zasledovalcev.

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.